

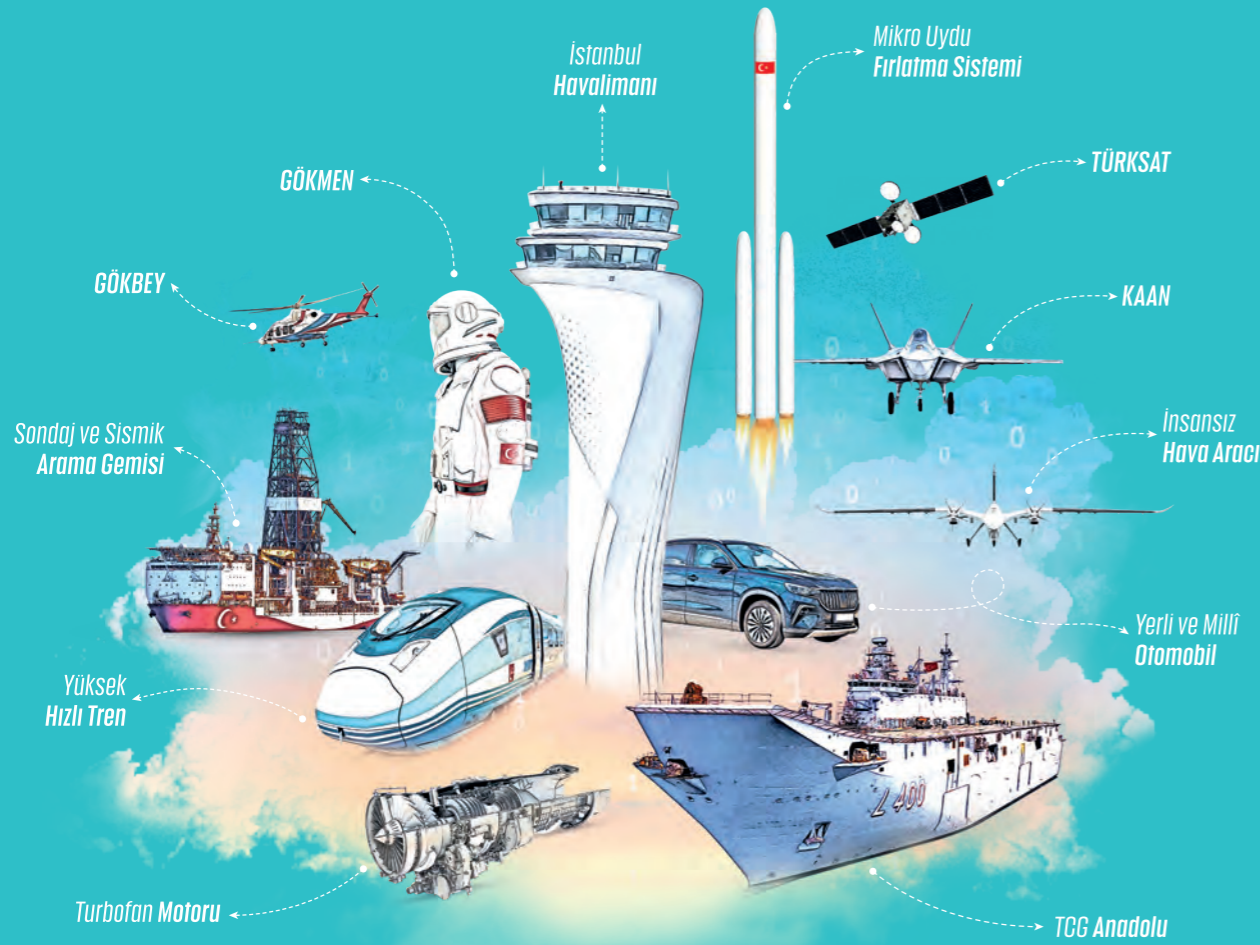
Bu kitaba sığmayan daha neler var!

eba
www.eba.gov.tr

Karekodu okut, bu kitapla
ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz

**BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA
ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.**

ISBN : 978-975-11-6850-4

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin
İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşınması Zorunlu Değildir.

KONAKLAMA VE SEYAHAT HİZMETLERİ ALANI

ÇAMAŞIRHANE İŞLEMLERİ

11-12 DERS MATERYALI

MESLEKİ VE TEKNİK
ANADOLU LİSESİ

KONAKLAMA VE SEYAHAT
HİZMETLERİ ALANI

ÇAMAŞIRHANE İŞLEMLERİ

11-12 DERS MATERYALI

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
KONAKLAMA VE SEYAHAT HİZMETLERİ ALANI

ÇAMAŞIRHANE İŞLEMLERİ

11-12
DERS MATERYALİ

YAZARLAR

Ali AYKUT

Bilge İbrahim ÖZEL

Nazime Nilay ERKMAN

Nihat TAŞDEMİR

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI : 8472
DERS KİTAPLAR DİZİSİ : 2364

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Ders materyalinin metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

HAZIRLAYANLAR

DİL UZMANI:	Ümran TOKGÖZ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME UZMANI:	Tülây ENGİN
GÖRSEL TASARIM UZMANI:	Adnan ÖNAL

ISBN : 978-975-11-6850-4

Millî Eğitim Bakanlığının 24.12.2020 gün ve 18433886 sayılı oluru ile Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünce ders materyali olarak hazırlanmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'ettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İllâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerâhamdan İllâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

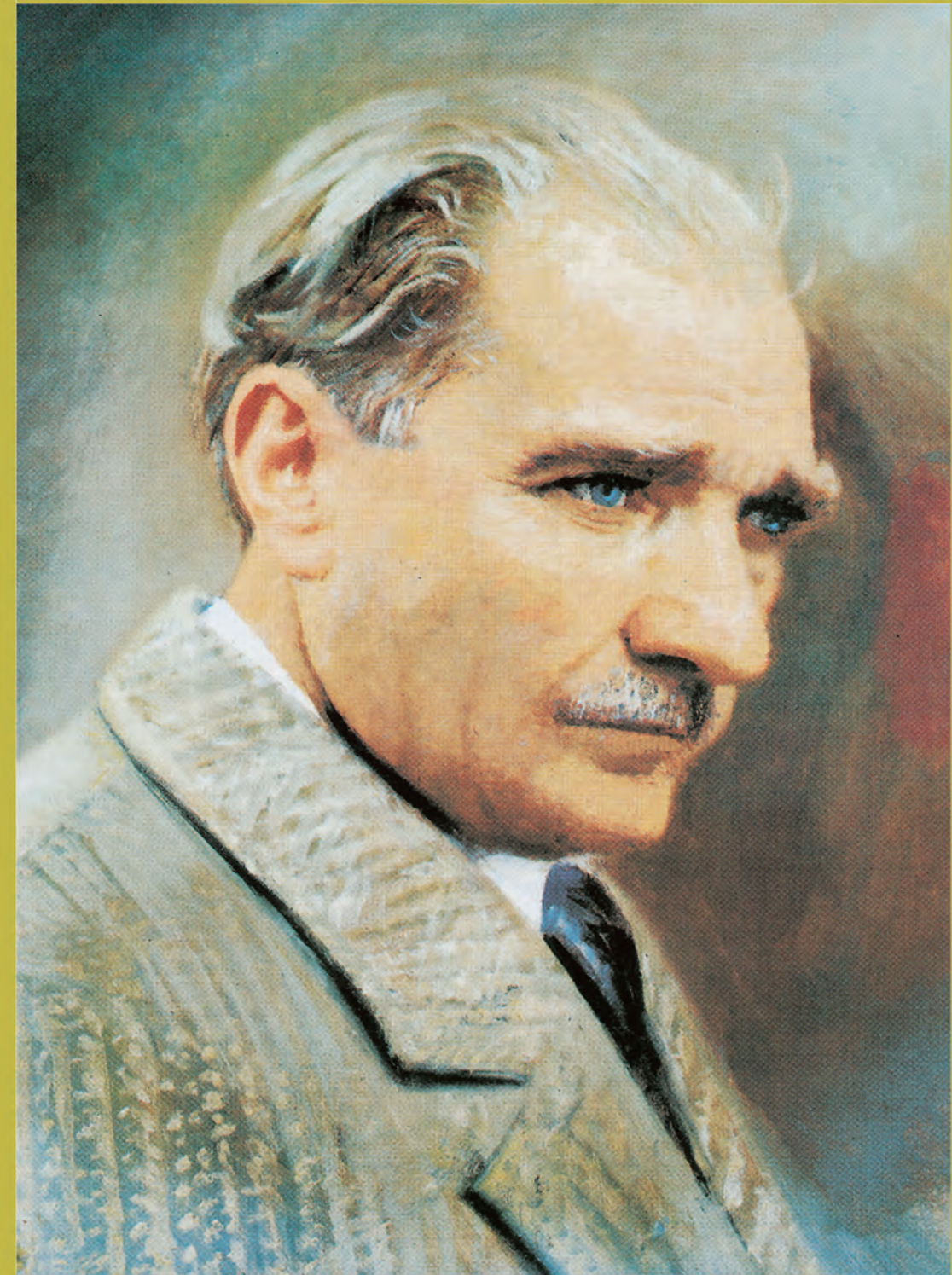
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

DERS MATERYALİNİN TANITIMI	11
1. ÖĞRENME BİRİMİ: İŞ ORGANİZASYONU	13
1.1. KİŞİSEL HAZIRLIK YAPMA	16
1.1.1. Vücut Temizliği	17
1.1.2. El ve Ayak Bakımı	18
1.1.3. Ağız ve Diş Bakımı	19
1.1.4. Saç Bakımı	20
1.1.5. Cilt Bakımı	21
1.1.6. İş Kıyafetini Giyme	22
1.2. İŞ İÇİN GEREKLİ HAZIRLIKLARI YAPMA	25
1.2.1. İş Programını Öğrenme	25
1.2.2. Vardiyalar Arası İletişim Defterini Kontrol Etme	25
1.2.3. Araç Gereç Kontrolünü Yapma	26
1.2.4. Ekipmanların Elektrik, Buhar ve Isı Kontrollerini Yapma	26
1.2.5. İSG Kuralları Doğrultusunda Gerekli Önlemleri Alma	28
1.2.6. Çalışma Alanını Sanitasyon Kurallarına Göre Düzenleme	32
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	35
2. ÖĞRENME BİRİMİ: YIKAMA İŞLEMİ	37
2.1. ÇAMAŞIRLARI GRUPLANDIRMA	39
2.1.1. Çamaşırları Gruplandırmada Dikkat Edilecek Hijyen Kuralları	40
2.2. ÇAMAŞIRLARDAKİ LEKELERİ ÇIKARTMA	43
2.2.1. Leke Kontrolü ve Türleri	43
2.2.2. Leke Çıkarmada Uyulması Gereken Kurallar	43
2.2.3. Leke Çıkarmada Kullanılan Ürün Çeşitleri	44
2.3. YIKAMA ARAÇ GERECİNİ HAZIRLAMA	48
2.3.1. Yıkama Aşamasında Kullanılan Araç ve Ekipmanlar	48
2.4. KONUK ÇAMAŞIRLARINI YIKAMA	49
2.5. TESİS ÇAMAŞIRLARINI YIKAMA	54
2.6. KURUTMA İŞLEMLERİNİ YAPMA	57
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	59

3. ÖĞRENME BİRİMİ: ÜTÜLEME İŞLEMİ	61
3.1. ÜTÜLEME ARAÇLARINI HAZIRLAMA	62
3.1.1. Ütü Çeşitleri ve Özellikleri	62
3.1.2. Ütünün Kullanıma Hazırlanması	64
3.1.3. Ütülerin Kullanımında Dikkat Edilecek Hususlar	65
3.1.4. Ütülerin Periyodik Bakımı.....	66
3.2. ÜTÜLEME İŞLEMİNİ YAPMA	66
3.2.1. Ütü Yapmanın Önemi	66
3.2.2. Çamaşırları Ütüye Hazırlama.....	67
3.2.3. Ütüleme Teknikleri	69
3.3. ÇAMAŞIRLARI KATLAMA	73
3.3.1. Katlamanın Önemi	73
3.3.2. Çamaşırları Katlama Teknikleri	73
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	77
4. ÖĞRENME BİRİMİ: DEPOLAMA İŞLEMİ	79
4.1. ÇAMAŞIRHANE DEPOLARINI TEMİZLEME.....	81
4.1.1. Depoların Temizliğinde Genel İlkeler	82
4.1.2. Raf ve Dolapların Temizliği	82
4.1.3. Havalandırma ve Isıtma Sistemlerinin Temizliği	83
4.1.4. Depo Donanımlarının Temizliği	83
4.1.5. Zemin Temizliği.....	83
4.1.6. Depoların İlaçlanması ve Dezenfektasyonu	83
4.2. ÇAMAŞIRHANE DEPOSUNU DÜZENLEME	85
4.2.1. Tekstil Ürünlerinin Depo Düzeni	85
4.2.2. Kimyasal Ürünlerinin Depo Düzeni.....	86
4.2.3. Depo Giriş Çıkış Kayıtlarının Takip Edilmesi	88
4.3. FORMA İŞLEMLERİNİ YÜRÜTME	91
4.3.1. Forma Deposu Genel Yapısı	92
4.3.2. Forma Takip Sistemleri	92
4.3.3. Yeni İşbaşı Yapan Personelin Forma Teslim Alma İşlemleri	93
4.3.4. Forma Değişimi İşlemleri.....	94
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	96
TERİMLER SÖZLÜĞÜ	98
KAYNAKÇA	100
CEVAP ANAHTARI.....	102

DERS MATERYALİNİN TANITIMI

1. ÖĞRENME BİRİMİ

İŞ ORGANİZASYONU

KONULAR

1.1. Kişisel HAZIRLIK YAPMA
1.2. İş İÇİN GEREKLİ HAZIRLIKLARI YAPMA

HAZIRLIK SORULARI

1. Tatil bitiminde okula başlayacağınız ilk gün için hangi hazırlıkları yaparsınız?
2. Turizm işletmelerinde görev yapan kişiler kişisel temizliğine ve hijyene dikkat etmezse sizce ne gibi olumsuz sonuçlara karşılaşılabirler?

TEMEK KAVRAMLAR

- Kişisel temizlik
- Kişisel bakım
- İş programı
- İş sağlığı ve güvenliği
- İş organizasyonu

13

Öğrenme biriminin numarasını gösterir.

Öğrenme biriminin adını gösterir.

Öğrenme birimi içerisinde yer alan konu başlıklarını gösterir.

Hazırlık sorularını gösterir.

Öğrenme birimi içerisinde yer alan temel kavramları gösterir.

Öğrenme birimine ait karekodu gösterir.

Öğrenme biriminin adını gösterir.

Öğrenme birimine ait görseli, görsel numarasını ve açıklamasını gösterir.

Sayfa numarasını gösterir.

İŞ ORGANİZASYONU

1. İŞ ORGANİZASYONU

Konaklama işletmelerinin en öncelikli kuruluş amacı yüksek gelir elde etmek ve bu sayede işletme kârlılığını sağlamaktır (Görsel 1.1). Bu amaçla ulaşabilmek için konaklama işletmelerinin konuk memnuniyetini en üst seviyede gerçekleştirmesi son derece önemlidir. Bunun için tüm hizmetlerin ulusal ve uluslararası standartlarda profesyonel hizmet anlayışıyla sunulması gerekli ilk koşuldur.

Görsel 1.1: İşletme kârlılığı

Konukların konaklama işletmelerinden öncelikli beklentisi güvenli, sağlıklı ve temiz bir hizmet alabilmektir. Konaklama işletmeleri, konuklarına çeşitli değişkenlere (konuk profili, kuruluş yeri, fiziki imkânlar vb.) bağlı olarak farklı hizmetler sunar. Rakiplerine kıyasla daha çok tercih edilen bir işletme olabilmek için sunulan hizmetlerin çeşitliliği de önemli bir etkenidir.

Konaklamanın kendilerini güvende, sağlıklı ve temiz bir ortamda hissetmesi hizmet kalitesinin yüksek olduğunun en önemli göstergesidir. Konuklar; personel üniformasından odalarda kullanılan tekstil ürünlerine, restoranlarda bulunan masa örtülerinden lobideki perdelere, oturma gruplarının minder ve döşemelerine kadar pek çok unsurdan yola çıkarak konaklama işletmesi hakkında değerlendirme yapmaktadır. Bu değerlendirmeler aynı zamanda konuk memnuniyetinin de göstergesi sayılmaktadır (Görsel 1.2).

Konaklama işletmelerinde kullanılan tekstil ürünleri (çarşaf, perde, yatak örtüleri, masa örtüsü vb.) önemli maliyet unsurlarındandır. Bu ürünlerin uzun süre kullanılmaya dayanaklı olması işletme giderlerinin azalmasını sağlar. Giderlerin azalması da doğrudan kârlılığın artması anlamına gelir. Bunun yanında konuklar için sunulan "kiyafet temizleme ve ütüleme hizmeti" kapsamında alınan ücretler de konaklama işletmesine ek gelir sağlar ve bu gelirin nakit girişi açısından işletme için önemli oldukça büyüktür.

Görsel 1.2: Konuk memnuniyeti

14

Öğrenme birimine ait konu başlıklarını gösterir.

Derste öğrenilenleri pekiştirmek için hazırlanmış etkinlikleri gösterir.

15 ORGANİZASYONU

1.1.1. Vücut Temizliği

Kişisel temizliğe ve Sırtın vücuttan temiz olmasına sağlanır. Vücut temizliği sağlıklı yaşam için gerekli olduğu kadar toplumsal hayat için de oldukça önemlidir. Doğru şekilde ve da uygun sıklıkta vücut temizliği yapılmayan kişilerde hem kendisi hem de çevresindekileri rahatsız eden kötü bir koku oluşur. Vücuttaki kötü koku deride bulunan (özellikle ayaklar ve kul köklerinin yoğun bulunduğu bölgeler) bakterilerin vücuttan atılan teri parçalaması sonucu ortaya çıkar (Görsel 1.6). Çalışma ortamının fiziki özellikleri göz önünde bulundurulduğunda, çamaşırhane gibi su ve nem seviyesi yüksek alanlarda çalışan görevlilerin vücut temizliğine daha fazla dikkat etmeleri gerekir.

Vücut temizliğinin sağlanmasında en önemli yöntem banyo yapmaktır (Görsel 1.7). Banyo yapma; su ve sabun kullanılarak vücutta mikroorganizma, kir, ter ve diğer bileşenlerden arındırma amacıyla yapılan işlemlerin tümüdür. Banyo yapmak, vücuttan ter ve ölü hücreleri uzaklaştırarak deri gözeneklerinin açılmasını sağlar. Banyo yapmanın kan dolaşımına uyuma, yorgunluğu azaltma ve sakinlik verme açısından da kişiler üzerinde olumlu etkileri vardır.

Görsel 1.6: Rahatsız edici bir koku

Görsel 1.7: Banyo yapma

Vücut temizliğinin doğru şekilde yapılabilmesi için şu noktalara dikkat edilmelidir:

- Banyo yapılacak ortamın temiz ve hijyenik olduğundan emin olunmalıdır.
- Kullanılacak sabunun pH değeri 5.5 olmalıdır.
- Su sıcaklığı 35-38 santigrat dereceye ayarlanmalıdır.
- Vücutta kaşıntı etmeyen, kir tutmayan özellikte bir if tercih edilmelidir.
- Kullanılacak terliğin kaymaz taban ve suya dayanıklı olmasına dikkat edilmelidir.
- Kullanılmak için yumuşak ve su emme özelliği yüksek olan bir havlu ya da bornoz kullanılmalıdır.
- Banyo yaparken ihtiyaç duyulan araç gereçlerin kişiyi özel olmasına özen gösterilmelidir.
- Çamaşırhane görevlilerinin işe başlamadan önce ve iş bitiminde banyo yapmaları hem kendileri hem de diğer çalışan ve konukların sağlığı açısından önemlidir.

SIRA SİZDE

Yasadüğünüz yerde kurallarıma uygun şekilde banyo yapma işlemini gerçekleştiriniz. Üzerinizde bulunan olumlu etkileri not ederek sınıf arkadaşlarınıza paylaşınız.

17

16 ORGANİZASYONU

1.1.4 Saç Bakımı

Sağlıklı bir bedenden göstergelerinden birisi de bakımlı saçlara sahip olmaktır (Görsel 1.12). Sağlıklı ve bakımlı saçlara sahip olan kişiler insanlar üzerinde iyi bir izlenim bırakırlar, kendilerini iyi hissettikleri ve rahat çalıştıkları görülmektedir. Merim değişiklikleri, çalışan ortam ve saç yapma işlemler saçın yapısına zarar vermektedir.

Görsel 1.12: Saç bakımı

Sağlıklı ve bakımlı saçlara sahip olmak için şunlara dikkat edilmelidir:

- Denge ve sağlıklı beslenmeye özen gösterilmelidir.
- Saçlar telineğine uygun şekilde ve uygun sıklıkta yıkanmalıdır.
- Saçın yapısına uygun şampuan ve saç kremi kullanılmalıdır.
- Saçlar hassas şekilde taranmalı ve kurutulmalıdır.
- Saçlar uygun sıcaklıktaki su (35°C-38°C) ile yıkanarak, yıkama esnasında parmak uçları ile saç derisine hafifçe masaj yapılmalıdır.
- Tarık, fırça gibi saç bakım malzemeleri kişiyi özel olmalıdır.
- Çalışma ortamının şartlarına uygun bir saç modeli tercih edilmelidir. Çamaşırhanenin özellikle ütülenme, katlama gibi hijyen seviyesinin yüksek olması gereken bölümlerinde çalışan görevlilerin saç banyesi kullanmaları gerekir. Saç banyesi saç tellerinin çamaşırhaneye dışına dökülmesini önler. Saç derisinin hava alınmasına imkân veren özellikte banyelerin kullanılmasına dikkat edilmelidir.

BİLGİ KUTUSU

Saç her ay 1,25 santim uzar. Bu uzama yavaş merdiveninde hızla, her merdivende yavaşdır. Proteinlerden yoksun beslenme ve diyet yaptığınızda protein eksikliği nedeniyle saç kayba yaşayabilirsiniz. Beslenmek için gerekli olan demir, A, B, C, D ve E vitaminlerini ve bazı mineralleri yeterli miktarda almanız kedin ve etkilerinizi azaltır, tazeler ve döktürür.

20

Bilgi dağıtıcısını geliştiren, ilgi çekici bilgiler yer alır.

Öğrenme biriminin adı ile konu adının, uygulama sayısının ve süresinin yer aldığı uygulama yaprağını gösterir.

Uygulama ile ilgili görevi, araç gereci, uygulamanın nasıl değerlendirileceğini ve uygulama yönergesini gösterir.

18 ORGANİZASYONU

1. ÖĞRENME BİRİMİ	İŞ ORGANİZASYONU YAPMA	1.1.1. UYGULAMA
KONU	KİŞİSEL HAZIRLIK YAPMA	SÜRE: 30 Dakika
Görev: İşe başlamadan önce kişisel temizlik ve bakım yapınız. İş kıyafetini giymenizi sırtınıza uygun ve doğru şekilde soyunma odasında ya da evinizde yapınız.		
Araç Gereç: Kişisel temizlik ve bakım malzemeleri, iş kıyafetleri, kişisel dolabı.		
Değerlendirme: Yapılacak çalışmaya, uygulamanın sonunda verilen ölçme ve değerlendirilecektir.		
Yönerge: İş için gerekli hazırlıkların ve temizliği (üzerindeki etkisinin önemi ve bilincine iş sağlığı ve güvenliği kurallarına dikkat ederek tüm işlemleri sırasıyla uygulayınız. Uyguladığınız işlemler basamaklarını sırasıyla uygulayınız.)		

İŞLEM BASAMAKLARI

- Kişisel temizliğiniz için gerekli olan banyo yapma işlemini kurallarıma uygun şekilde yaptığınızı kontrol ediniz.
- El ve ayak bakımı işlemlerini hangi kuralları uygulayarak yaptığınızı anlatınız.
- Ağz ve diş bakımı işlemlerini hangi kuralları uygulayarak yaptığınızı anlatınız.
- Saç bakımı işlemlerini hangi kuralları uygulayarak yaptığınızı anlatınız.
- Çilt bakımı işlemlerini hangi kuralları uygulayarak yaptığınızı anlatınız.
- İş kıyafetinizi giyerken nelere dikkat ettiğinizi anlatınız.
- Çamaşırhaneye girmeden önce kişisel hazırlıklarınıza ilgili tüm işlemleri yaptığınızı emin olmak için son kontrollerinizi yapınız.
- İş kıyafetinizi giydikten sonra dikkat etmeniz gereken kurallara uyunuz.
- Zamanında çalışma alanınıza bulunmaya özen gösteriniz.

ÖĞRETİMİN ADI VE SÜRESİ:	DEĞERLENDİRME:					BAKIM:	.../.../20...
NURAN:	DEĞERLENDİRME ALANLARI	Kişisel temizlik ve bakım işlemlerini doğru şekilde yaptı mı?	Kişisel temizlik ve bakım işlemlerini doğru şekilde yaptı mı?	İş kıyafetini giymenizi doğru şekilde yaptı mı?	İş için gerekli hazırlıkların ve temizliği doğru şekilde yaptı mı?	TOPLAM	ORAN (%)
ALANINA GİRİLEN PUN	15	40	15	10	20	100	
ÖĞRETİMİN ADI VE SÜRESİ:	YAPILAN PUN						

24

Uygulamaya ait değerlendirme tablosunu gösterir.

Öğrenme birimine ait ölçme ve değerlendirme sorularını gösterir.

19 ORGANİZASYONU

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru olduğunu düşündüğünüz seçeneği işaretleyiniz.

- Aşağıdakilerden hangisi konaklama işletmelerinde çalışan personelin hijyen konusunda yerine getirmesi gerekenler arasında yer almaz?
 - Kişisel temizlik kurallarına uygun vücut temizliği yapmaktır
 - Kişisel bakım kurallarına uygun ağız, diş ve el ve ayak bakımı yapmaktır
 - İş kıyafetleri ve koruyucu donatılarına sağlamaktır
 - Vücutta oluşan yaralarla ilgili koruyucu önlemler almaktır
 - Bağimsiz yapıp ve zararlı alkoliklerden uzak durmaktır
- Aşağıdakilerden hangisi üniforma giyerken dikkat edilmesi gereken kurallardan biri değildir?
 - Vücut temizliği yapıldıktan sonra giyilmelidir.
 - Temiz, ütülü ve düzgün görünüşlü olmalıdır.
 - Yaka kısmı sim görülecek şekilde takılmalıdır.
 - Kolye, bileklik gibi takılar üniformaya uyumlu olmalıdır.
 - Giyildikten sonra bir boy ayarında kontrol edilmelidir.
- Aşağıdakilerden seçeneklerden hangisi işe başlamadan önce kişisel hazırlama tamamlanma görevinin yapılması gerekenleri doğru ve eksiksiz şekilde ifade eder?
 - Vücut temizliği, el ve ayak bakımı, ağız ve diş bakımı, iş kıyafetlerini giyme
 - El ve ayak temizliğini kesme, saç ve sakal tıraş olma, iş kıyafetlerini giyme
 - Banyo yapma, çilt bakımı, ellerin kremenlenmesi, saçların taranması
 - Diş fırçama, üniforma ile uyumlu çorap seçimi, ayak tırnaklarının tekniğine uygun kesme
 - Ağız ve diş bakımı, çilt bakımı, el bakımı, ayak bakımı, saç bakımı, iş kıyafetini giyme
- Aşağıdakilerden hangisi kişisel hazırlama tamamlayan çamaşırhane görevlisinin iş için yapması gereken hazırlıklar arasında yer almaz?
 - Çalışma alanını sanitasyon kurallarına göre düzenleme
 - Araç veya ekipmanların basit arızalarını tamir etme
 - Eskiak ve da fazla araç gerecin kontrolünü yapma
 - Ekipmanların gerekli kontrollerini yapma
 - İSG kurallarına göre gerekli kontrolleri yapma

25

İŞ ORGANİZASYONU

KONULAR

- 1.1. KİŞİSEL HAZIRLIK YAPMA
- 1.2. İŞ İÇİN GEREKLİ HAZIRLIKLARI YAPMA

TEMEL KAVRAMLAR

- Kişisel temizlik
- Kişisel bakım
- İş programı
- İş sağlığı ve güvenliği
- İş organizasyonu

HAZIRLIK SORULARI

1. Tatil bitiminde okula başlayacağınız ilk gün için hangi hazırlıkları yaparsınız?
2. Turizm işletmelerinde görev yapan kişiler kişisel temizliğine ve hijyene dikkat etmezse sizce ne gibi olumsuz sonuçlarla karşılaşabilirler?

1. İŞ ORGANİZASYONU

Konaklama işletmelerinin en öncelikli kuruluş amacı yüksek gelir elde etmek ve bu sayede işletme kârlılığı sağlamaktır (Görsel 1.1). Bu amaca ulaşabilmek için konaklama işletmelerinin konuk memnuniyetini en üst seviyede gerçekleştirmesi son derece önemlidir. Bunun için tüm hizmetlerin ulusal ve uluslararası standartlarda profesyonel hizmet anlayışıyla sunulması gerekli ilk koşuldur.

Görsel 1.1: İşletme kârlılığı

Konukların konaklama işletmelerinden öncelikli beklentisi güvenli, sağlıklı ve temiz bir hizmet alabilmektir. Konaklama işletmeleri, konuklarına çeşitli değişkenlere (konuk profili, kuruluş yeri, fiziki imkânlar vb.) bağlı olarak farklı hizmetler sunar. Rakiplerine kıyasla daha çok tercih edilen bir işletme olabilmek için sunulan hizmetlerin çeşitliliği de önemli bir etkidir.

Konukların kendilerini güvende, sağlıklı ve temiz bir ortamda hissetmesi hizmet kalitesinin yüksek olduğunun en önemli göstergesidir. Konuklar; personel üniformasından odalarda kullanılan tekstil ürünlerine, restoranlarda bulunan masa örtülerinden lobideki perdelerle, oturma gruplarının minder ve döşemelerine kadar pek çok unsurdan yola çıkarak konaklama işletmesi hakkında değerlendirme yapmaktadır. Bu değerlendirmeler aynı zamanda konuk memnuniyetinin de göstergesi sayılmaktadır (Görsel 1.2).

Konaklama işletmelerinde kullanılan tekstil ürünleri (çarşaf, perde, yatak örtüleri, masa örtüsü vb.) önemli maliyet unsurlarındandır. Bu ürünlerin uzun süre kullanılmaya dayanıklı olması işletme giderlerinin azalmasını sağlar. Giderlerin azalması da doğrudan kârlılığın artması anlamına gelir. Bunun yanında konuklar için sunulan “kıyafet temizleme ve ütöleme hizmeti” karşılığında alınan ücretler de konaklama işletmesine ek gelir sağlar ve bu gelirin nakit girişi açısından işletme için önemi oldukça büyüktür.

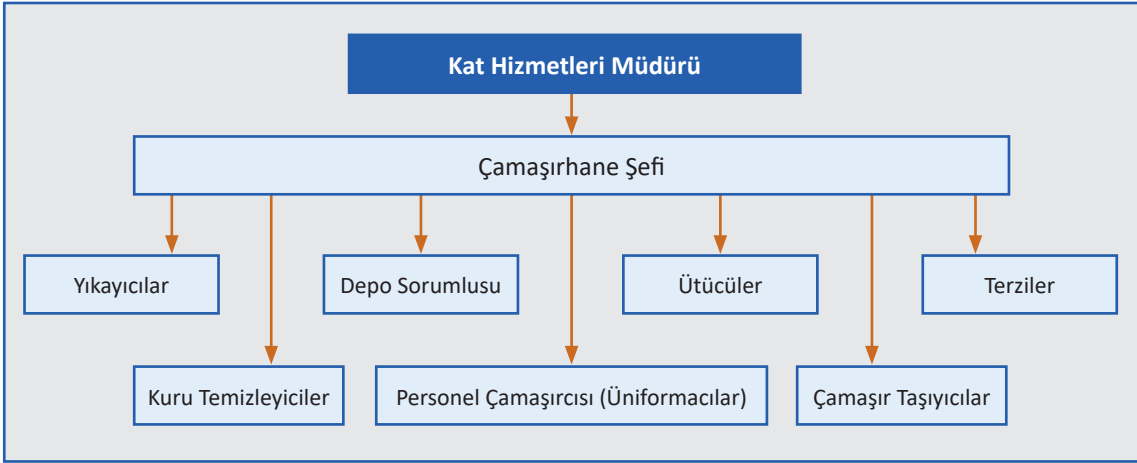

Görsel 1.2: Konuk memnuniyeti

Konaklama işletmelerinde çamaşırhane işlemleri olarak adlandırılan hizmetlerin standartlara uygun şekilde sunulması; konuklar, işletme görevlileri ve işletmenin olumlu imajı açısından son derece önemlidir.

Çamaşırhane işlemleri, konaklama işletmesine ait çamaşırlar ile personel üniformaları ve konuk kıyafetlerinin yıkanması, ütülenmesi ve depolanması ile ilgili tüm işlemleri kapsar. Bunun yanı sıra çamaşırhane bölümünde kurutma, leke çıkarma ve tamirat işlemleri de gerçekleştirilir. Talep durumunda konuk kıyafetlerinin yıkanıp ütülenmesi ve ilgisine teslim edilmesi de yine çamaşırhane bölümünün görevidir.

Çamaşırhane bölümü; konaklama işletmesinin kapasitesi, konuk profili ve yönetim anlayışına bağlı olarak değişiklik göstermekle birlikte genellikle kat hizmetleri departmanına bağlı olacak şekilde organize edilmektedir (Görsel 1.3). Büyük ölçekli zincir işletmelerde çamaşırhane müdürünün sorumluluğunda bulunan bağımsız bir departman olarak da organize edilebilir. Küçük işletmelerde ise çamaşırhane hizmetleri, yatırım ve işletme maliyetleri göz önünde bulundurularak dışarıdan hizmet alımı şeklinde gerçekleştirilebilir.

Görsel 1.3: Çamaşırhane organizasyonu

Konaklama işletmelerinde tüm hizmetlerin sorunsuz şekilde sunulması ve konuk memnuniyetinin sağlanması, işletmede bulunan tüm departmanların iş birliği ve uyum içerisinde çalışması ile mümkündür. Konuklara verilen hizmetlerden herhangi birinde ortaya çıkabilecek bir aksaklık, konuk memnuniyeti amacıyla yapılan tüm çalışmaların boşa gitmesine neden olabilir.

Çamaşırhane hizmetleri konuklara yüz yüze verilen hizmetler arasında yer almamasına rağmen konuk memnuniyeti üzerindeki rolü son derece büyüktür. Çamaşırhane hizmetlerinin konuklarla birlikte personel sağlığı ve güvenliği başta olmak üzere işletme imajı ve kârlılığına kadar birçok alanda etkisi bulunmaktadır. Bu nedenle tüm işletme personeli gibi çamaşırhane personeli de bu farkındalıkla hareket etmeli ve sorumluluğunun bilincinde olmalıdır.

Organizasyon, en geniş anlamıyla düzenleme olarak tanımlanmaktadır. **İş organizasyonu** ise bir işi gerçekleştirmek üzere gerekli tüm unsurları bir araya getirerek birlikte hareket etmeyi temel alan etkinlikler bütünüdür. İş organizasyonunun doğru şekilde yapılması, tüm işletmelerde olduğu gibi konaklama işletmelerinde de hizmet başarısına ulaşmanın ilk şartıdır. Çamaşırhane işlemlerinde herhangi bir aksaklığın yaşanmaması, doğru yapılan iş organizasyonunun yanı sıra çamaşırhane personelinin hem işle hem de kendisiyle ilgili gerekli hazırlıkları tamamlamasına bağlıdır.

1.1. KİŞİSEL HAZIRLIK YAPMA

Konaklama işletmelerinde tüm personelin gerek kendi gerekse konukların sağlığı ile ilgili sorumlu davranması beklenir. "Personel hijyeni" olarak da adlandırılan bu sorumluluk kapsamında birtakım sağlık ve temizlik kurallarının yerine getirilmesi zorunludur. Bu noktada işletmenin ve görevlilerin yapması gerekenler farklıdır. Tüm personel gibi çamaşırhane görevlilerinin de iş öncesinde ve esnasında kişisel sağlık ve temizlik kurallarına uyması gerekir.

İşletmenin personel hijyeni konusunda yapması gerekenler şunlardır:

- Uygun havalandırma, ısıtma, soğutma, aydınlatma koşullarına sahip, görevli sayısına uygun genişlikte soyunma odaları düzenlemek (Görsel 1.4).
- Soyunma odalarında yeterli sayıda duş kabini ve personel dolabı bulunmasını sağlamak.
- Soyunma odalarının temizliği ve düzenini takip etmek.
- Görevlilerin iş kıyafetleri (üniforma) ile işlerinin gereği kullanmaları gereken kişisel koruyucu donanımlarını (eldiven, maske vb.) temin etmek.

Görsel 1.4: Soyunma odaları

Personelin hijyen konusunda yapması gerekenler şunlardır:

- Kişisel hijyen kurallarına uygun şekilde vücut temizliği yapmak.
- Kişisel bakım kurallarına uygun şekilde ağız, diş, saç, cilt, el ve ayak bakımı yapmak (Görsel 1.5).
- Vücutta oluşan yaralar ile ilgili koruyucu önlemler (dezenfekte etme, bandajla kapatma vb.) almak.
- İş kıyafetlerini giymeye ve kişisel koruyucu donanımları kullanmaya özen göstermek.
- Çalışma ve soyunma alanlarının temizlik ve düzeni konusunda işletme prosedürlerine uygun davranmak.
- Bağımlılık yapıcı zararlı maddelerden uzak durmak.

Görsel 1.5: Kişisel bakım malzemeleri

Bir işin başarı ile sonuçlanmasında hazırlık aşamasının önemi büyüktür. Görevlinin işe başlamadan gerekli hazırlıkları yapmış olması, ortaya çıkabilecek birçok sorunu önler. Kişisel hazırlıklarını yapmış olan görevli, kendinden emin bir şekilde çalışarak işinde daha verimli ve başarılı olur.

Çamaşırhane bölümünde çalışan tüm personelin bilmesi ve uygulaması gereken kişisel hazırlıklar şu başlıklar altında sıralanabilir:

- Vücut temizliği
- El ve ayak bakımı
- Ağız ve diş bakımı
- Saç bakımı
- Cilt bakımı
- İş kıyafetlerini giyme

1.1.1. Vücut Temizliği

Kişisel temizliğin ilk adımı vücudun temiz olmasını sağlamaktır. Vücut temizliği sağlıklı yaşam için gerekli olduğu kadar toplumsal hayat için de oldukça önemlidir. Doğru şekilde ya da uygun sıklıkla vücut temizliği yapmayan kişilerde hem kendisini hem de çevresindekileri rahatsız eden kötü bir koku oluşur. Vücuttaki kötü koku deride bulunan (özellikle ayaklar ve kıl köklerinin yoğun bulunduğu bölgeler) bakterilerin vücuttan atılan teri parçalaması sonucu ortaya çıkar. Çalışma ortamının fiziki özellikleri göz önünde bulundurulduğunda, çamaşırhane gibi ısı ve nem seviyesi yüksek alanlarda çalışan görevlilerin vücut temizliğine daha fazla dikkat etmesi gerekir.

Vücut temizliğinin sağlanmasında en önemli ve etkili yöntem banyo yapmaktır. **Banyo yapma**; su ve sabun kullanarak vücudu mikroorganizma, kir, ter ve diğer bileşenlerden arındırmak amacıyla yapılan işlemlerin tümüdür. Banyo yapmak, vücuttan ter ve ölü hücreleri uzaklaştırarak deri gözeneklerinin açılmasını sağlar. Banyo yapmanın kan dolaşımını uyarma, yorgunluğu azaltma ve sakinlik verme açısından da kişiler üzerinde olumlu etkileri vardır.

Vücut temizliğinin doğru şekilde yapılabilmesi için şu noktalara dikkat edilmelidir:

- Banyo yapılacak ortamın temiz ve hijyenik olduğundan emin olunmalıdır.
- Kullanılacak sabunun pH değeri 5.5 olmalıdır.
- Su sıcaklığı 35-38 santigrat dereceye ayarlanmalıdır.
- Vücudu tahriş etmeyen, kir tutmayan özellikte bir lif tercih edilmelidir.
- Kullanılacak terliğin kaymaz tabanlı ve suya dayanıklı olmasına dikkat edilmelidir.
- Kurulanmak için yumuşak ve su emme özelliği yüksek olan bir havlu ya da bornoz kullanılmalıdır.
- Banyo yaparken ihtiyaç duyulan araç gerecin kişiye özel olmasına özen gösterilmelidir.

Çamaşırhane görevlilerinin işe başlamadan önce ve iş bitiminde banyo yapmaları hem kendi hem de diğer çalışan ve konukların sağlığı açısından önemlidir.

SIRA SİZDE

Uzun süre banyo yapılmazsa vücutta ne gibi olumsuzluklar meydana gelebilir? Araştırınız, araştırma sonuçlarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.

1.1.2. El ve Ayak Bakımı

Eller, insan vücudunun en çok kirlenen ve zararlı mikroorganizmaların en yoğun bulunduğu bölümdür. El temizliğinin doğru şekilde yapılması birçok hastalıktan korunmak ve hastalıkların yayılmasını önlemek için son derece önemlidir. İşe başlamadan önce ve iş bitiminde eller mutlaka yıkanmalıdır (Görsel 1.6).

Görsel 1.6: Tekniğine uygun şekilde elleri yıkamak

Çalışma süresinde ise şu durumlarda ellerin yıkanması gerekir:

- Öksürme, hapşırma sonucu mendil kullanıldıktan sonra
- Yemek öncesi ve sonrasında
- Gözle görülür bir kirlilik oluştuğunda
- Tuvaleti kullanmadan önce ve kullandıktan sonra
- Ortak kullanılan yüzeylere dokunduktan sonra
- Eldiven giymeden önce ve eldiveni çıkarttıktan sonra
- Paraya dokunduktan sonra
- Kirli yüzeylere dokunduktan sonra

El ve ayakların sağlığı açısından tırnak bakımının doğru şekilde yapılması önemlidir. Tırnakların kesilmesi ve törpülenmesi sırasında kullanılacak malzemelerin kişiye özel olması, kimseyle paylaşılmaması gerekir.

Ayaklar, gün boyu vücudun tüm yükünü taşıyan organlardır. Ayak sağlığı yerinde olmayan bir kişinin işinde ve günlük yaşamında verimli olması beklenemez. Temizliğine ve bakımına özen gösterilmeyen ayaklarda nasır, mantar, tırnak batması gibi rahatsızlıkların görülmesi kaçınılmazdır.

Ayak sağlığının korunması için şunlara dikkat edilmelidir:

- Banyo yapma imkânının bulunmadığı durumlarda gün sonunda ayaklar mutlaka yıkanmalıdır.
- Yıkanan ayaklar, parmak araları da dâhil çok iyi kurulanmalıdır.
- Teri emen, kolay kuruyan, pamuklu veya yünü malzemeden yapılmış çoraplar tercih edilmelidir.
- Çoraplar her gün değiştirilmelidir.
- Yumuşak, ortopedik ve ayak yapısına uygun, çalışılan ortamın dış etkilerinden ayakları koruyan özellikte ayakkabı seçmeye özen gösterilmelidir.
- Yüksek topuklu ayakkabılar tercih edilmemelidir.

Genel kural olarak el tırnakları yarım ay biçiminde, ayak tırnakları ise düz biçimde kesilmelidir (Görsel 1.7). Tırnaklarda renk ya da doku değişiklikleri gözlemlendiğinde mutlaka doktora başvurulmalıdır. El ve ayaklarda meydana gelen kesik, çizik gibi durumlarda yaraya anında müdahale edilmelidir. Enfeksiyon kapma riskine karşı yaranın pansumanı yapılmalı, ilgili bölge yara bandı ile kapatılmalıdır.

Görsel 1.7: Tekniğine uygun tırnak kesme

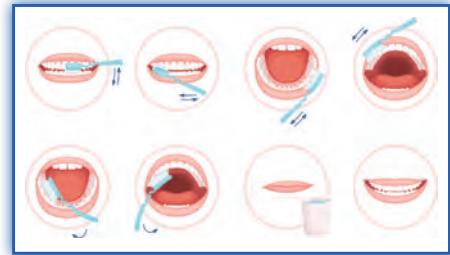
SIRA SİZDE

El ve ayak temizliğinin önemini anlatan bir afiş hazırlayınız. Hazırladığınız afişi sınıf panosunda sergileyiniz.

1.1.3. Ağız ve Diş Bakımı

İnsanların genel sağlık durumunu etkileyen temel unsurlardan biri de ağız ve diş sağlığıdır. Ağız ve diş bakımını ihmal etmek, ağız içi hastalıklara ve diş çürüklerine neden olmakla birlikte kalp ve böbrek hastalıkları, sinüzit gibi önemli rahatsızlıkların oluşmasına da zemin hazırlayabilir. Ağız ve diş bakımının doğru şekilde yapılabilmesi için şunlara dikkat edilmelidir:

- Dişler, tekniğine uygun biçimde sabah kalktıktan sonra ve gece yatmadan önce olmak üzere günde en az 2 defa fırçalanmalıdır (Görsel 1.8).
- Uygun büyüklükte ve sertlikte diş fırçası seçilmelidir.
- Diş teli, protez gibi aparatlar kullanılıyorsa uygun araçlarla bunların düzenli olarak bakımları yapılmalıdır.
- Şekerli gıdalardan, asitli yiyecek ve içeceklerden uzak durulmalı; bunların tüketilmesi durumunda dişler mutlaka fırçalanmalıdır.
- Çok sıcak ve çok soğuk yiyecek ya da içecekler birbiri ardına tüketilmemelidir.
- Sert kabuklu yiyeceklerin (fındık, fıstık gibi) kabukları dişle kırılmamalıdır.
- Yılda iki defa kontrol amaçlı diş hekimine gidilmelidir (Görsel 1.9).
- Oluşan diş çürükleri hemen tedavi ettirilmelidir.
- Diş çürüklerinin ve diş eti rahatsızlıklarının ağız kokusuna (halitosis) yol açacağı unutulmamalıdır.

Görsel 1.8: Tekniğine uygun diş fırçalama

Görsel 1.9: Doktor muayenesi

1.1.4. Saç Bakımı

Sağlıklı bir bedenın göstergelerinden birisi de bakımlı saçlara sahip olmaktır (Görsel 1.10). Sağlıklı ve bakımlı saçlara sahip olan kişilerin insanlar üzerinde iyi bir izlenim bıraktıkları, kendilerini iyi hissettikleri ve rahat çalıştıkları görülmektedir. Mevsim değişiklikleri, çalışılan ortam ve saç yapıları işlemler saçın yıpranmasına neden olabilir.

Görsel 1.10: Saç bakımı

Sağlıklı ve bakımlı saçlara sahip olmak için şunlara dikkat edilmelidir:

- Dengeli ve sağlıklı beslenmeye özen gösterilmelidir.
- Saçlar tekniğine uygun şekilde ve uygun sıklıkta yıkanmalıdır.
- Saçın yapısına uygun şampuan ve saç kremi kullanılmalıdır.
- Saçlar hassas şekilde taranmalı ve kurutulmalıdır.
- Saçlar uygun sıcaklıktaki (35 °C-38 °C) su ile yıkanmalı, yıkama esnasında parmak uçları ile saç derisine hafifçe masaj yapılmalıdır.
- Tarak, fırça gibi saç bakım malzemeleri kişiye özel olmalıdır.
- Çalışma ortamının şartlarına uygun bir saç modeli tercih edilmelidir. Çamaşırhanenin özellikle ütüleme, katlama gibi hijyen seviyesinin yüksek olması gereken bölümlerinde çalışan görevlilerin saç bonesi kullanmaları gerekir. Saç bonesi, saç tellerinin çamaşırların üstüne dökülmesini önler. Saç derisinin hava almasına imkân veren özellikte bonelerin kullanılmasına dikkat edilmelidir.

BİLGİ KUTUSU

Saç her ay 1,25 santim uzar. Bu uzama yaz mevsiminde hızlı, kış mevsiminde yavaştır. Proteinden yoksun beslenme ve diyet yapanlarda protein eksikliği nedeniyle saç kaybı yaşanmaktadır. Beslenmek için gerekli olan demir, A, B, C, D ve E vitaminlerini ve bazı mineralleri yeteri kadar almayan kadın ve erkeklerin saçları matlaşır, zayıflar ve dökülür.

1.1.5. Cilt Bakımı

Dış etkenlerle ilk karşılaşan vücut bölümü cildir. Kontrol edilmesi mümkün olmayan ısı, nem, güneş ışınları gibi çevre koşulları cildi olumsuz etkiler. Bunun yanında dengesiz beslenme, az su tüketimi, uykusuzluk, zararlı alışkanlıklar, cilt tipi ile uyumsuz ve kalitesiz kozmetik ürünlerin kullanımı da cilt sağlığının bozulmasına neden olur. Sağlıklı bir cilde sahip olmak için bu zararlı etkenlere dikkat etmek gerekir.

Doğru bir cilt bakımı için öncelikle kişinin hangi cilt tipine sahip olduğunu bilmesi gerekir. Normal, yağlı, kuru ve karma cilt olmak üzere dört farklı cilt tipi bulunur. Cilt tipini bilen kişi kendisine uygun cilt bakım ürünlerini kullanarak cilt bakımını doğru şekilde yapabilir. Temizleyiciler, tonikler, nemlendiriciler ve özel bakım ürünleri temel cilt bakım ürünleridir (Görsel 1.11).

Görsel 1.11: Cilt bakım ürünleri

Erkekler için cilt bakımının en öncelikli konusunu sakal tıraşı oluşturur. Her gün tıraş olunması gerektiği düşünüldüğünde tıraş için kullanılacak malzemelerin seçiminin de ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Sakal tıraşı öncesinde ve sonrasında kullanılacak araç gerecin kişiye özel ve cilt tipine uygun olması son derece önemlidir. İşletmenin personelin sakal bırakmasına izin vermesi durumunda sakal bırakacak kişilerin sakallarının şekilli, temiz ve bakımlı olmasına özen göstermeleri gerekir. Sakallı personelin kullanabilmesi için özel üretilmiş sakal bonesi kullanılır.

BİLGİ KUTUSU

Su içmenin cilt sağlığına önemli bir etkisi vardır. Su içmek derinin nemlenerek genç bir görünüm kazanmasına katkı sağlar. Yeterli miktarda su içen kişinin cildi parlar; yumuşak, nemli, sağlıklı ve genç bir görünüme kavuşur.

1.1.6. İş Kıyafetini Giyme

Bir işletmede aynı işi yapan görevlilerin giymeleri için işin özelliğine göre seçilen kıyafetlere **üniformalar** denir. Çalışma ortamında üniforma giyilmesi, temizlik ve hijyenin sağlanması aynı zamanda disiplinli ve düzenli bir görünüm açısından önemlidir (Görsel 1.12). İşletme görevlileri çalıştıkları departmanlara göre belirlenen üniformaları sayesinde kolaylıkla birbirinden ayırt edilebilmektedir. Üniformaların rahat ve güvenli çalışmaya imkân verebilecek özellikte olması görevlilerin verimliliğini olumlu yönde etkilemektedir.

Görsel 1.12: Üniformalı personel

İşletme tarafından belirlenen üniformalarda bulunması gereken özellikler şunlardır:

- Kolay temizlenebilir, sık yıkamaya elverişli kumaşlardan seçilmelidir.
- Çalışma ortamında terleme ya da üşümeye engel olacak özellikte olmalıdır.
- Dayanıklı ve koruyucu olmalıdır.
- Üniformanın rahat, personelin vücut yapılarına ve işin özelliğine uygun olması sağlanmalıdır.
- Üniformaların üst kısmında cep bulunmamasına özen gösterilmelidir. Cebin üniformanın alt bölümünde ve kapaklı olması uygun olacaktır.
- İş önlüklerinde düğme yerine cırtlı bantlar kullanılmalıdır.
- Görevlilerin dolaplarında yedek üniforma bulundurması sağlanmalıdır.
- Üniformanın bir parçası olan ayakkabı ve çizmeler işin özelliğine uygun, kaymayan, su geçirmez, ortopedik ve terletmeyen özellikte olanlardan seçilmelidir.
- Bone, sakal-bıyık maskelerinin tek kullanımlık olanları tercih edilmelidir.

Üniforma giyerken dikkat edilmesi gereken kurallar şunlardır:

- Vücut temizliği yapıldıktan sonra giyilmelidir.
- Üniforma daima temiz, ütülü ve düzgün görünüşlü olmalıdır. Üniformada leke, sökük ya da kopuk düğmesinin olup olmadığı kontrol edilmelidir.
- Üniforma ve kişisel koruyucu donanımlar ile çalışma alanının dışına çıkılmamalıdır.
- Üniforma giyildikten sonra herhangi bir yere yaslanılmamalı ve gelişigüzel yerlere oturulmamalıdır.
- Çalışma sırasında eller üniformaya silinmemelidir.
- Kullanılan maske ve bonelerin saç, sakal gibi vücut bölümlerini tam örtmesi sağlanmalıdır.
- Deforme olmuş üniformalar kesinlikle kullanılmamalıdır.
- Her kullanımdan sonra üniformanın temizlik ve bakımı yapılmalıdır.
- Üniformanın parçası olmayan herhangi bir takı ya da aksesuar (küpe, bileklik, kolye) takılmamalıdır.
- Üniformanın tamamlayıcısı yaka kartı, üzerindeki isim görülecek şekilde takılmalıdır (Görsel 1.13).
- Üniforma giyildikten sonra bir boy aynası yardımıyla kontrol edilmelidir.

Görsel 1.13: Yaka kartı

Tüm işletme çalışanlarının üniformalarının temizlik, ütü ve bakım işlemlerinden sorumlu çamaşırhane görevlileri de kendi üniformalarını kurallara uygun şekilde giyme konusunda daha hassas davranmalıdır.

Kişisel hazırlığını tamamlayan çamaşırhane görevlisi, zamanında görevinin başında olmalıdır. Zamanında görevine gelen görevlinin işi için gerekli hazırlıkları ve kontrolleri doğru şekilde yapabilmesi mümkün olur.

SIRA SİZDE

Tekniğine uygun şekilde atölye veya iş kıyafetinizi giyiniz. Bir üniformada bulunması gereken özellikleri göz önüne alarak kıyafetinizi değerlendiriniz. Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. ÖĞRENME BİRİMİ	İŞ ORGANİZASYONU YAPMA	1.1.1. UYGULAMA
KONU	KİŞİSEL HAZIRLIK YAPMA	SÜRE: 30 Dakika

Görev: İşe başlamak için kişisel temizlik ve bakım yapınız. İş kıyafeti giyme işlemlerini sırasına uygun ve doğru şekilde soyunma odasında ya da evinizde yapınız.

Araç Gereç: Kişisel temizlik ve bakım malzemeleri, iş kıyafeti, personel dolabı.

Değerlendirme: Yapılacak çalışma, uygulamanın sonunda verilen ölçütlere göre değerlendirilecektir.

Yönerge: İş için gerekli hazırlıkların iş verimliliği üzerindeki etkisinin önemi ve bilinciyle iş sağlığı ve güvenliği kurallarına dikkat ederek tüm işlemleri sırasıyla uygulayınız. Uyguladığınız işlem basamaklarını sırasıyla ve eksiksiz bir şekilde ders öğretmeninize anlatınız.

İŞLEM BASAMAKLARI

- Kişisel temizliğiniz için gerekli olan banyo yapma işlemini kurallarına uygun şekilde yaptığınızı kontrol ediniz.
- El ve ayak bakımı işlemlerini hangi kuralları uygulayarak yaptığınızı anlatınız.
- Ağız ve diş bakımı işlemlerini hangi kuralları uygulayarak yaptığınızı anlatınız.
- Saç bakımı işlemlerini hangi kuralları uygulayarak yaptığınızı anlatınız.
- Cilt bakımı işlemlerini hangi kuralları uygulayarak yaptığınızı anlatınız.
- İş kıyafetinizi giyerken nelere dikkat ettiğinizi anlatınız.
- Çamaşırhaneye gitmeden önce kişisel hazırlıklarınızla ilgili tüm işlemleri yaptığınızdan emin olmak için son kontrolleri yapınız.
- İş kıyafetinizi giydikten sonra dikkat etmeniz gereken kurallara uyunuz.
- Zamanında çalışma alanınızda bulunmaya özen gösteriniz.

ÖĞRENCİNİN ADI VE SOYADI:	DEĞERLENDİRME						TARİH	.../.../20..
NUMARASI:	DEĞERLENDİRME ALANLARI	Kişisel temizlikle ilgili işlemleri doğru şekilde ifade etti.	Kişisel bakımla ilgili işlemleri doğru şekilde ifade etti.	İş kıyafetini doğru şekilde giydi.	İş için gerekli kişisel hazırlıkları yaptığınan emin olmak için son kontrolleri yaptı.	İş kıyafetini giydikten sonra dikkat etmesi gereken kuralları uygulayarak işlemleri zamanında ve ciddiyetle tamamladı.	TOPLAM	ONAY (İMZA)
	ALANLARA VERİLEN PUAN	15	40	15	10	20	100	
ÖĞRETMENİN ADI VE SOYADI:	TAKDİR EDİLEN PUAN							

1.2. İŞ İÇİN GEREKLİ HAZIRLIKLARI YAPMA

Çamaşırhane görevlileri kişisel hazırlıklarını tamamladıktan sonra zamanında çalışma alanında olmaya özen göstermelidir. Zamanında çalışma alanında bulunmanın görevlilerin sorumluluklarının bilincinde olduğunun ve işlerine olan saygının bir göstergesi olduğu unutulmamalıdır. Görevlilerin zamanında çalışma alanına gelmeleri, endişe ve stresten uzak kalmalarını aynı zamanda da çalışma süresince yerine getirmeleri gereken işleri için gerekli hazırlıkları eksiksiz olarak yapmalarını sağlar. Yapılacak işlerle ilgili bilgi alınması, kullanılacak araç gerecin kontrol edilmesi, iş verimini artırmasının yanında güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı açısından da son derece önemlidir. Çamaşırhanenin hangi alanında, hangi kademesinde görevli olduğuna bakılmaksızın tüm görevlilerin yapacak oldukları işlerle ilgili gerekli hazırlıkları yapmaları gerekir.

İş için gerekli hazırlıklar şöyle sıralanabilir:

- İş programını öğrenme
- Vardiyalar arası iletişim defterini kontrol etme
- Araç gereç kontrolünün yapılması
- Ekipmanların elektrik, buhar ve ısı kontrollerinin yapılması
- İş sağlığı ve güvenliği kuralları doğrultusunda gerekli önlemlerin alınması
- Çalışma alanının sanitasyon (sağıklama) kurallarına göre düzenlenmesi

1.2.1. İş Programını Öğrenme

Belirli bir sürede yapılması planlanan işlerin nasıl, kimler tarafından, hangi sırayla yapılacağını belirtildiği çizelge ya da listelere **iş programı** denir. Çamaşırhanede yapılacak iş ve işlemlerle ilgili günlük, haftalık, aylık ve sezonluk iş programları hazırlanabilir. Konaklama işletmesinin koşullarına (konuk profili, işletmenin kapasitesi, doluluk durumu, hizmet süresi vb.) göre hazırlanan iş programı çamaşırhane görevlilerine bildirilir. İş programına uygun olarak yapılması gereken iş ve işlemleri öğrenen çamaşırhane görevlisi; çalışma süresince hangi işi, ne zaman, nasıl yapacağını bilir. Bu sayede görevlilerin iş verimliliği artmış olur.

1.2.2. Vardiyalar Arası İletişim Defterini Kontrol Etme

Vardiya süresince yapılan iş ve işlemlerle ilgili bir sonraki vardiya görevlilerinin öğrenmesi gereken bilgilerin not edildiği deftere **vardiyalar arası iletişim defteri** denir (Görsel 1.14). Vardiyalı çalışılan tüm işlerde vardiya iletişim defteri kayıtları, işlerin kesintisiz ve eksiksiz bir şekilde tamamlanması için son derece önemlidir. Çamaşırhanede tamamlanan veya devam eden iş ve işlemler bu deftere kaydedilir. Vardiyası başlayan görevli, bu kayıtları kontrol ederek özellikle işlemi devam eden (çamaşır, kurutma makinesinde olan çamaşırlar vb.) çamaşırlar hakkında bilgi sahibi olur. Bu sayede hem zaman hem de iş gücü kayıpları önlenirken çamaşırların yıpranması ve hatalı işlem yapılması da önlenmiş olur.

VARDİYALAR ARASI İLETİŞİM DEFTERİ				TARİH: .../.../20..	
SAAT	YAPILAN İŞLEM	GÖREVLİ İMZA	YAPILMASI GEREKEN İŞLEM	SAAT	GÖREVLİ İMZA
15.45	1 No.lu yıkama makinesi yüklendi.		1 No.lu yıkama makinesi boşaltılacak.	16.15	

Görsel 1.14: Çamaşırhanedeki vardiyalar arası iletişim defteri örneği

1.2.3. Araç Gereç Kontrolünü Yapma

İş programı ve vardiya iletişim defterinden edinilen bilgiler doğrultusunda yapılacak iş ve işlemlerle ilgili görevlendirmeler yapılır. Görevliler, yapacakları işler için gerekli olan araç gereci kontrol etmelidir. Çamaşırhane işlemleri sırasında kullanılacak deterjan, yumuşatıcı, ağartıcı, leke sökücü gibi gereçlerin yeterli miktarda olup olmadığı kontrol edilmelidir (Görsel 1.15). Eksik gerecin işletme prosedürüne uygun şekilde talep edilerek çalışma alanına getirilmesi sağlanmalıdır. Kullanılacak taşıma arabaları, askı vb. araçların da yeterli sayıda ve kullanılabilir durumda olup olmadıkları kontrol edilmelidir. İşe başlamadan önce eksiklerin tamamlanması sağlanmalıdır. Çamaşırhane işlemlerine başladıktan sonra, herhangi bir işlem sırasında eksik araç ve gerecin zaman, iş gücü kaybına neden olacağı aynı zamanda da çamaşırların yıpranması ya da istenilen standartlarda temizlenememesi sonucunu doğuracağı unutulmamalıdır.

Görsel 1.15: Araç gerecin hazır bulunması

1.2.4. Ekipmanların Elektrik, Buhar ve Isı Kontrollerini Yapma

Çamaşırhane işlemleri yürütülürken birçok ekipman kullanılması gerekmektedir. Çamaşır yıkama, kurutma, ütüleme işlemlerinin standartlara uygun şekilde yapılabilmesi bu işlemler için kullanılacak ekipmanların kusursuz olarak çalışmasına bağlıdır. Bu ekipmanların periyodik bakımlarının yetkili kişiler tarafından yapılması sağlanmalıdır.

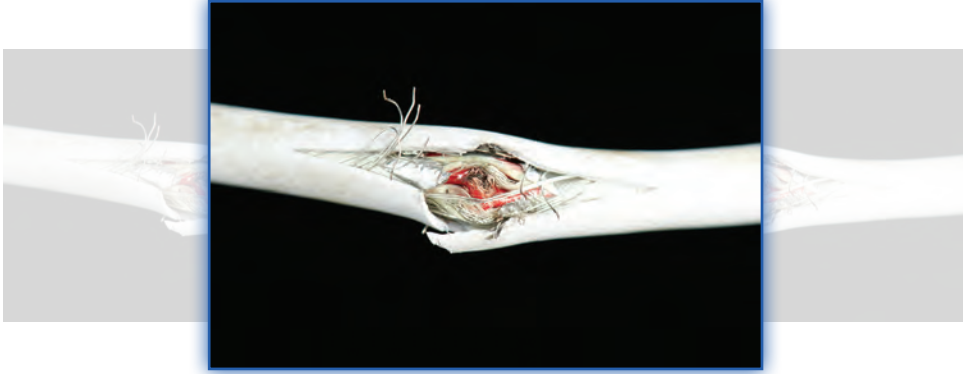
Her ekipmana ait bakım kartı kolayca görülebilecek şekilde çamaşırhanenin ilgili bölümlerine asılmalıdır. Vardiyası başlayan görevli, kullanacak olduğu ekipmanlarla ilgili kontrolleri yapmalı, ekipmanların kullanıma hazır olduğundan emin olmalıdır (Görsel 1.16). Hem iş kazalarının önlenmesi hem de ekipmanların verimli şekilde kullanılabilmesi için çalışmaya başlamadan önce gerekli kontrollerin yapılması son derece önemlidir.

Görsel 1.16: Kontrollerini bitiren görevli

Tüm ekipmanların elektrik bağlantısı, elektrik panosundan ekipmana kadar dikkatli bir şekilde kontrol edilmelidir. Bu bağlantıların herhangi bir bölümünde ezilme, gevşeme ya da kablo izolasyonu ile ilgili bir tespitte bulunulması durumunda ekipmanın kullanılması engellenmeli, teknik servis bölümüne arıza bildiriminde bulunulmalıdır (Görsel 1.17). Tespit edilen durum ile ilgili yapılacak işlem çok basit bir işlem olsa dahi kesinlikle tamir etme yoluna gidilmemelidir.

Çamaşırhanelerde kullanılan ekipmanlar, sanayi tipi olarak adlandırılan yüksek kapasiteli makinelerdir. Elektrik akımından kaynaklanan sorunlarda (düşük ya da yüksek voltaj) bu makinelerin koruma sistemleri devreye girmekte, makinenin zarar görmesini engellemektedir. Buna rağmen ekipmanlar çalıştırılmadan önce elektrik akımının düzgün gelip gelmediği kontrol edilmelidir. Şüpheli bir durumda teknik servis bölümünden destek alındıktan sonra makineler çalıştırılmalıdır.

Görsel 1.17: Yıpranmış kablo

Buhar sistemi kullanılan ütülerin buhar boruları işe başlamadan önce mutlaka kontrol edilmelidir. Çamaşırhanenin ütüleme bölümünde çok sayıda ütüde kullanılmak üzere merkezî buhar kazanı bulunabilir. Merkezî buhar kazanından borular yoluyla birden fazla ütüye buhar gönderilebilmektedir ((Görsel 1.18 ve Görsel 1.19). Bu borularda meydana gelebilecek tıkanıklık ya da yıpranmalar ütüleme işlemi sırasında görevlilerin zarar görmesine neden olabilir. Bu gibi durumların meydana gelmesini önlemek için buhar borularının kontrolü yapılmadan işe başlanmaması, herhangi bir tıkanıklık ya da yıpranma durumunun tespitinde de hemen teknik servise bildirilmesi gerekir. Yetkisi olmayan kişiler borulara müdahale etmemelidir.

Görsel 1.18: Buharlı ütüler

Görsel 1.19: Basınçölçer

Ütüleme bölümünde kullanılan ütülerin; çeşidi, özelliği ne olursa olsun, ısı kontrolleri yapılmadan herhangi bir çamaşırın ütülenmesine başlanmamalıdır. Isı kontrolü yapılmadığı için yeterli ısıda olmayan silindir ütüde çarşafın ütülenmesi, istenilen standardı oluşturmayacağı için çarşafın tekrar ütülenmesi gerekir. Bu durum zaman, enerji ve iş gücü israfına neden olur. Hiçbir görevli buna sebep olmamalı, her görevli bu konuda gereken hassasiyeti göstermelidir. Aynı şekilde ısı kontrolü yapılmadığı için yüksek ısıda olan ütü ile konuk çamaşırlarının ütülenmesi, konuk çamaşırlarının yanarak zarar görmesine neden olabilir. Bu durum konuk memnuniyeti ve işletme imajı açısından telafi edilmesi zor bir olaydır. Buna sebep olmak, çamaşırhane görevlisini de zor durumda bırakır. Ütülerle ilgili ısı kontrolü, ütünün yapılacak iş için uygun hâle getirilmiş olduğunun tespit edilmesi ile tamamlanmış olur.

Çamaşırhane bulunan ekipmanlardan temiz, sıcak ve soğuk su girişi ile atık su bağlantıları olanlarla ilgili kontrollerin de yapılması gerekir. Bu kontrollerde su girişi ve çıkışı bağlantılarında kaçak ve sızıntı olup olmadığına bakılmalıdır. Herhangi bir kaçak ve sızıntı makinelerin doğru ve verimli çalışmasını engellemesinin yanı sıra su israfına da neden olacağı için bunların tespit edilmesi önemlidir. Su bağlantılarındaki kaçak ve sızıntıların iş kazalarına da yol açabileceği unutulmamalıdır. Su bağlantılarında tespit edilen olumsuzluklar giderildikten sonra makinelerin çalıştırılması sağlanmalıdır (Görsel 1.20).

Görsel 1.20: Kontrolleri tamamlanan çamaşır makineleri

1.2.5. İSG Kuralları Doğrultusunda Gerekli Önlemleri Alma

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) Kanunu; iş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması, mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için işveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenlemektedir. Konaklama işletmeleri de ilgili Kanun çerçevesinde tüm departmanlar için olduğu gibi çamaşırhane görevlileri için de iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili görev yetki ve sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini içeren işletme prosedürlerini uygular. Bu prosedür doğrultusunda her görevlinin uyması gereken kurallar ile ilgili eğitim, önlem ve denetimlerin yapılması sağlanır. İş sağlığı ve güvenliği konusu yasal sorumluluk gereği yerine getirilmesi gereken kurallardan önce görevlilerin sağlığının olumsuz etkilenmesinin önlenmesi, iş kazaları ve meslek hastalıklarından korunmalarının sağlanması amacıyla ele alınmalıdır. Tüm çalışanlar gibi çamaşırhane görevlileri de iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uygun davranmalıdır.

Çamaşırhanede iş sağlığı ve güvenliği açısından tehlike oluşturabilecek durumlar ve bu konularla ilgili alınacak önlemler Tablo 1.1'de sıralanmıştır.

Tablo 1.1: Çamaşırhanede iş sağlığı ve güvenliği açısından tehlike oluşturabilecek durumlar ve bu konularla ilgili alınacak önlemler

DÜŞMEK	Zemin ve Çamaşırhaneye Ulaşım Yolunun Düşme Riski Oluşturması
	<ul style="list-style-type: none"> Zemin temiz, düzenli ve kuru tutulmalıdır. Basamak sayısı ve düzey farklılıkları azaltılmalı olanaklı değilse düzey farklılıkları işaretlenmelidir. Ulaşım yolu aydınlatılmalı ve engellerden arındırılmalıdır.
YÜKSEKTEN DÜŞMEK	Merdiven Kullanmanın ve Çamaşır İstiflerken Yüksek Raflara Erişme Gerekliğinin Yüksekten Düşme Riski Oluşturması
	<ul style="list-style-type: none"> Basamak yüksekliği ve derinliği uygun, trabzanlı merdiven kullanılmalıdır. Basamaklara kayma önleyici bant takılmalıdır. Yüksek raflar için sabit ya da taşınabilir, güvenli merdiven gibi uygun araçlar kullanılmalıdır.
	Yerine Getirilecek Hizmetin Hızlı ve Yoğun Olmasından Kaynaklanan Riskler
	<ul style="list-style-type: none"> Hizmet hızı ve yoğunluğunun azaltılması için düzenleme yapılmalıdır.
YANMA RİSKLERİ	Ütü ve Buhar Kazanı Kullanımının Oluşturduğu Riskler
	<ul style="list-style-type: none"> Ütü yaparken ek iş yapılmamalıdır. Ütü alanının yeterli büyüklükte ve düzenli olması sağlanmalıdır. Ütülerin ve buhar kazanlarının düzenli bakımları yapılmalıdır.
ELEKTRİK RİSKLERİ	Elektrik Tesisatı ve Elektrikli Alet Kullanımının Oluşturduğu Riskler
	<ul style="list-style-type: none"> Korumasız kablo, çoklu priz, uzatma kablosu kullanımı önlenmelidir. Elektrikli aletlerin ve elektrik tesisatının düzenli bakımları yapılmalıdır.
ERGONOMİK RİSKLER	Çamaşır Serme, Kuru ve Islak Çamaşır Yükleyip Boşaltma İşlemleri Sırasında Kollar Baş Hizasının Üzerinde; İleri Uzanarak, Diz Çöküp Çömelerek; Bedeni Öne Eğip, Yan Çevirerek Çalışmanın Oluşturduğu Riskler
	<ul style="list-style-type: none"> Yıkanan ve kurutulan çamaşırlar gövde hizasında yerleştirilmelidir. Çamaşır yıkama ve kurutma makineleri gövde hizasında yerleştirilmelidir.
OTURURKEN BAŞI ÖNE EĞEREK ONARIM YAPMANIN OLUŞTURDUĞU RİSKLER	Ütü Yaparken Ayakta, Gövde ve Boyun Öne Eğik, Kol Yukarı Kalkık, Tekrarlanan Hareketlerin Oluşturduğu Riskler
	<ul style="list-style-type: none"> Hareket ve duruş eğitimi yapılmalıdır.
	Yeterli Genişlikte Çalışma Alanının Bulunmamasından Kaynaklanan Riskler
	<ul style="list-style-type: none"> Çamaşırhane bölümleri için yeterli alan sağlanmalıdır.
	Ağırlığı 25 Kilogramı Aşan Yük Kaldırma 2 Metreden Uzağa Taşıma ve Bu İşleri Sırtı Öne Eğerek, Kollar Uzatılarak Yanlış Duruşla Yapmanın Oluşturduğu Riskler
<ul style="list-style-type: none"> Kaldırma ve taşımada el arabası, kolay yönlendirilebilir tekerlekli araç, konteyner kullanılmalıdır. Kaldırma ve taşıma için duruş eğitimi yapılmalıdır. 	

AYDINLATMAYA BAĞLI RİSKLER	Onarım ve Ütü İşleri İçin Yetersiz Aydınlatmanın Oluşturduğu Riskler
	<ul style="list-style-type: none"> En az 500 lüks gücünde aydınlatma yapılmalıdır.
YÜKSEK SICAKLIĞA BAĞLI RİSKLER	Yıkama, Kurutma ve Ütüleme Sırasında Aşırı Sıcığa Maruz Kalmanın Oluşturduğu Riskler
	<ul style="list-style-type: none"> Yeterli havalandırma ve taze hava sağlanmalıdır. Su içilebilmesi için yeterli dinlenme arası sağlanmalıdır. Hafif iş kıyafeti verilmelidir.
BİYOLOJİK RİSKLER	Kirli Çamaşırlara Çıplak Elle Dokunmanın Oluşturduğu Riskler
	<ul style="list-style-type: none"> Kalın kauçuk eldiven kullanılmalıdır. Biyolojik bir sıvı ile temas edildiğinde, temas bölgesi dezenfektan madde ile temizlenmeli ve anında sağlık birimine başvurulmalıdır.
KİMYASAL RİSKLER	Deride Tahriş veya Alerjiye Yol Açan Asit, Çözücü, Deterjan, Leke Çıkarıcı Gibi Tehlikeli Madde Kullanılması Sırasında Oluşan Riskler
	<ul style="list-style-type: none"> Kimyasalların güvenlik bilgi formları bulunmalıdır. Kimyasallar uygun koşullarda ve kendi ambalajlarında saklanmalıdır. Doğru şekilde etiketleme yapılmalıdır. Kişisel koruyucular sağlanmalıdır.
ÖRGÜTSEL RİSKLER	Birçok İşi Aynı Anda Yapma, İzdiham Dönemleri, Kalite Beklentisi, Acil Durumlar, Vardiya Değişiklikleri Gibi Durumlarda İşin Stresli Olmasından Kaynaklanan Riskler
	<ul style="list-style-type: none"> Hizmet örgütlenmesi çalışanların görüşleri alınarak iyileştirilmelidir. Aynı vardiyada birden çok görev yapılmaması için görev paylaşımı yapılmalıdır.
	Gece Çalışması, Yalnız Çalışma ve Ortamın Fiziksel Saldırıya Açık Olmasının Oluşturduğu Riskler
	<ul style="list-style-type: none"> İş saatleri ertesi gün işe dinlenmiş olarak başlanacak biçimde düzenlenmelidir. Saat 23.00 ile 08.00 arasında yalnız çalışılmamalıdır. Acil durum çağırısı için düzenek kurulmalıdır.

Çamaşırhane görevlileri, işe başlamadan önce, buldukları pozisyon için işletme tarafından oluşturulan iş sağlığı ve güvenliği prosedüründe belirtilen konularla ilgili kontrolleri yapmalıdır. Her konaklama işletmesi, kendi şartlarına uygun olarak her departman için ayrı ayrı olmak üzere iş sağlığı ve güvenliği açısından, işe başlamadan önce yapılması gerekenler ile ilgili prosedürleri görevlilerine bildirir. Çamaşırhane için hazırlanacak iş sağlığı ve güvenliğine ait kontrol çizelgesinde belirtilmesi gereken konular Görsel 1.21’de verilmiştir.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KONTROL ÇİZELGESİ	EVET	HAYIR
Yeterli çalışma alanı sağlanmış mı?	✓	
Yeterli düzeyde aydınlatma sağlanmış mı?	✓	
Makineler güvenli şekilde muhafaza ediliyor mu?	✓	
Makinelerin güvenli kullanılması konusunda eğitim yapılmış mı?	✓	
Yüksekteki nesnelere çarpmamak için önlem alınmış mı?	✓	
Çalışma yüzeyleri işe uygun yükseklikte mi?	✓	
Çamaşır yıkama ve kurutma makineleri gövde hizasına yerleştirilmiş mi?	✓	
Makinelerin ütü ve buhar kazanlarının düzenli bakımları yapılıyor mu?	✓	
Ütü için düzenli ve yeterli alan ayrılmış mı?	✓	
Ütü yaparken ek iş yapılması engelleniyor mu?	✓	
Kaldırma ve taşımada yardımcı araç (el arabası, tekerlekli araç) kullanılıyor mu?	✓	
Kaldırma ve taşıma için duruş eğitimi yapılmış mı?	✓	
Çalışma ortamına ve yapılacak işe uygun iş kıyafeti sağlanmış mı?	✓	
Yeterli dinlenme ve dinlenme arasında kullanılacak uygun alan sağlanmış mı?	✓	
Yüksekliği ayarlanabilen çamaşır sepeti var mı?	✓	
Yaralanma (batma ve kesi oluşması) durumunda uygulanacak acil durum talimatları var mı?	✓	
Haşlanma ve yanmaları engellemek için önlemler alınmış mı?	✓	
Kollar omuz hizasından yukarıda çalışmayı azaltacak önlemler alınmış mı?	✓	
Sırt ve boyun eğilmelerini azaltmak için önlem alınmış mı?	✓	
Dönüşümlü çalışma olanağı var mı?	✓	
Elle taşıma ve çalışma duruşları hakkında eğitim verilmiş mi?	✓	
Görevlileri gürültüden korumak için önlemler alınmış mı?	✓	
Kimyasallara maruz kalmayı engellemek için önlemler alınmış mı?	✓	
Temizlikte kullanılan kimyasallar düzgün etiketlenmiş mi?	✓	
Kimyasallar doğru koşullarda saklanıyor mu?	✓	
Görevliler, kimyasalların doğru kullanımı konusunda eğitilmiş mi?	✓	
Görevliler, dermatit (egzama) riskinin ve bu riskten korunma önlemlerinin farkında mı?	✓	
Kimyasal dökülmesi ve yağ sıçramasını önlemeye yönelik yöntemler hazırlanmış mı?	✓	
Yangın ve patlama riskini engellemek için önlem alınmış mı?	✓	
Görevliler için uygun kişisel koruyucular sağlanmış mı?	✓	

Görsel 1.21: İş sağlığı ve güvenliği örnek kontrol çizelgesi

SIRA SİZDE

Atölyenizde işe başlamadan önce alınması gereken iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini belirleyiniz. Belirlediğiniz önlemlerle ilgili bir iş sağlığı ve güvenliği kontrol çizelgesi hazırlayınız.

Belirtilen konularla ilgili yapılan kontroller sonucunda tespit edilen bir olumsuzluk giderilmeden işe başlanmamalıdır. Görev alanı ile ilgili kontrol yapacak olanlar tespit edilen durumu kayıt altına almalıdır. Görevliler, her işte olduğu gibi yerine getirdikleri kontrol işleminin hem kendilerine hem de işletmelerine yasal ve vicdani sorumluluk yüklediğinin bilinci ile hareket etmelidir.

1.2.6. Çalışma Alanını Sanitasyon Kurallarına Göre Düzenleme

Sanitasyon; sağlıklı, temiz, hijyenik koşulların oluşturulması ve bunların sürekliliğinin sağlanmasıdır. Hijyen sağlık kurallarını ifade ederken sanitasyon, hijyen ve sağlık koşullarının oluşturulması ve devamlılığının sağlanması için alınan önlemleri ifade eder. Sanitasyon, bulunulan ortamın görünümünün iyileştirilmesi, geliştirilmiş atık uzaklaştırma yöntemleri ve çevrenin korunması gibi konuları da kapsamaktadır. Konaklama işletmelerinin tüm alanlarında olduğu gibi çamaşırhane-sinde de sanitasyon kurallarına uygun ortam oluşturulmalıdır (Görsel 1.22). Hizmet sunulan konukların ve görevlilerin sağlığının korunması son derece önemlidir. Sanitasyon kurallarına uygun davranılmaması telafisi mümkün olmayan olumsuzlukların yaşanmasına neden olabilir. Hiçbir işletme böyle bir durumla karşılaşmak istemez. Çamaşırhane görevlileri, yerine getirdikleri hizmetlerin doğrudan konukların ve diğer çalışanların sağlığını etkileyeceği bilinci ile hareket etmelidir.

Görsel 1.22: Düzenli çamaşırhane

İşe başlamadan önce sanitasyon kurallarına uygun ortamın oluşturulması gerekir. Bu amaçla çamaşırhane görevlilerinin sanitasyon kurallarına göre yerine getirmeleri gereken düzenlemeler şöyle sıralanabilir:

- Çamaşırhane-tin tüm alanlarının sürekli temiz ve havalandırılmış olması sağlanmalıdır.
- Çamaşırhane-de kullanılan tüm araç gereç ve ekipmanlar ile kirlili ve temiz çamaşırların kendilerine ayrılan alanlarda bulunmasına özen gösterilmeli, dağınıklığa kesinlikle müsaade edilmemelidir.
- Kirlili ve temiz çamaşırlar ayrı yerlerde bulundurulmalı ve kesinlikle bunların birbirine teması engellenmelidir.
- Tüm görevlilerin kişisel koruyucu malzemeleri (eldiven, bone vb.) kullanmaları sağlanmalıdır (Görsel 1.23).

Görsel 1.23: Eldiven kullanımı

- Çamaşırlara çıplak elle dokunulması engellenmelidir.
- Temiz çamaşırların taşınması, istiflenmesi sırasında kullanılan taşıma arabaları, askı, dolap ve rafların başka amaçlarla kullanımı engellenmelidir.
- Çalışma sırasında meydana gelebilecek yaralanma durumlarında kullanılacak acil müdahale araç gereci hazır bulundurulmalıdır.
- Çamaşırhanenin tüm alanlarında herhangi bir şey yenmesine ve içilmesine müsaade edilmemelidir.
- Çamaşırhane görevlilerinin sağlık kontrolleri düzenli olarak yapılmalıdır.
- Belirli aralıklarla haşere kontrol ve imha işlemleri yapılmalıdır.
- Temiz çamaşırların istiflenmesi için kullanılan depoların ısı (20-22 °C) ve nem yoğunluğu (%60'ın altında) kontrol altında tutulmalıdır.
- Atıkların cinslerine göre ayrı ayrı saklanacağı kapaklı çöp konteynerleri bulundurulmalı ve bunların kullanılması sağlanmalıdır (Görsel 1.24).
- Kimyasal ve deterjan kullanımı sırasında aşırıya kaçılmamasına dikkat edilmeli, bunların çevre kirliliği oluşturacağı bilinci ile hareket edilmesi sağlanmalıdır.

Görsel 1.24: Çöp konteynerleri

Çamaşırhane görevlileri çalışma alanlarının sanitasyon kurallarına uygun olup olmadığını işe başlamadan önce kontrol etmelidir (Görsel 1.25). Tespit edilen bir olumsuzluk olması durumunda gerekli düzenleme yapılmadan işe başlanmamalıdır.

Görsel 1.25: Sanitasyon kurallarına uygun çamaşırhane

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki soruları okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi konaklama işletmelerinde çalışan personelin hijyen konusunda yerine getirmesi gerekenler arasında yer almaz?

- A) Kişisel temizlik kurallarına uygun vücut temizliği yapmak
- B) Kişisel bakım kurallarına uygun ağız, diş, el ve ayak bakımı yapmak
- C) İş kıyafetleri ve koruyucu donanımları sağlamak
- D) Vücutta oluşan yaralarla ilgili koruyucu önlemler almak
- E) Bağımlılık yapıcı ve zararlı alışkanlıklardan uzak durmak

2. Aşağıdakilerden hangisi üniforma giyerken dikkat edilmesi gereken kurallardan biri değildir?

- A) Vücut temizliği yapıldıktan sonra giyilmelidir.
- B) Temiz, ütülü ve düzgün görünümlü olmalıdır.
- C) Yaka kartı isim görülecek şekilde takılmalıdır.
- D) Kolye, bileklik gibi takılar üniformayla uyumlu olmalıdır.
- E) Giyildikten sonra bir boy aynasında kontrol edilmelidir.

3. Aşağıdakilerden hangisi işe başlamadan önce kişisel hazırlığını tamamlayan görevlinin yapması gerekenleri doğru ve eksiksiz şekilde ifade eder?

- A) Vücut temizliği, el ve ayak bakımı, ağız ve diş bakımı, iş kıyafetlerini giyme
- B) El ve ayak tırnaklarını kesme, saç ve sakal tıraşı olma, iş kıyafetlerini giyme
- C) Banyo yapma, cilt bakımı, elleri kremlenme, saçları tarama
- D) Duş alma, üniforma ile uyumlu çorap seçimi, ayak tırnaklarını tekniğine uygun kesme
- E) Ağız ve diş bakımı, cilt bakımı, el bakımı, ayak bakımı, saç bakımı, iş kıyafeti giyme

4. Aşağıdakilerden hangisi kişisel hazırlığını tamamlayan çamaşırhane görevlisinin iş için yapması gereken hazırlıkları arasında yer almaz?

- A) Çalışma alanını sanitasyon kurallarına göre düzenleme
- B) Araç veya ekipmanların basit arızalarını tamir etme
- C) Eksik ya da fazla araç gerecin kontrolünü yapma
- D) Ekipmanların gerekli kontrollerini yapma
- E) İSG kurallarına göre gerekli kontrolleri yapma

5. Aşağıdakilerden hangisi işe başlamadan önce araç gereç kontrolü yapmanın sağladığı katkılardan biri değildir?

- A) Zaman kaybı önlenir.
- B) İş gücü kaybının önüne geçilir.
- C) Çamaşırların yıpranmaması sağlanır.
- D) Standartlara uygun işlem yapılır.
- E) Araç gerecin yıpranmaması sağlanır.

6. Aşağıdakilerden hangisi çamaşırhanede iş sağlığı ve güvenliği açısından tehlike oluşturabilecek durumlar arasında yer almaz?

- A) Düşme
- B) Yanma
- C) Elektrik çarpması
- D) Kimyasallara maruz kalma
- E) Çapraz bulaşma

B) Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

7. Çamaşırhane çalışanları su israfını önleme konusunda neler yapabilir?

8. Bir konaklama işletmesinin çamaşırhanesinde yönetici olarak çalışıyor olsaydınız kişisel hazırlık ve iş için gerekli hazırlıkları yapmakta özen göstermeyen görevlilere karşı tutumunuz ne olurdu?

YIKAMA İŞLEMİ

KONULAR

- 2.1. ÇAMAŞIRLARI GRUPLANDIRMA
- 2.2. ÇAMAŞIRLARDAKİ LEKELERİ ÇIKARTMA
- 2.3. YIKAMA ARAÇ GEREÇİNİ HAZIRLAMA
- 2.4. KONUK ÇAMAŞIRLARINI YIKAMA
- 2.5. TESİS ÇAMAŞIRLARINI YIKAMA
- 2.6. KURUTMA İŞLEMLERİNİ YAPMA

TEMEL KAVRAMLAR

- Gruplama
- Çözücüler
- Emiciler
- Leke
- Ağartıcılar
- Enzimler

HAZIRLIK SORULARI

1. Konaklama işletmelerindeki çamaşırhane biriminin önemi hakkında neler düşünüyorsunuz?
2. Konaklama işletmelerinde çamaşır yıkama hizmetlerinin dışarıdan hizmet satın alarak yürütülmesi ne gibi olumlu ya da olumsuz durumlar doğurabilir?

2. YIKAMA İŞLEMİ

Konaklama işletmelerinde çamaşırhane hizmetleri, maliyetlendirme ve konuk memnuniyeti açısından önemli bir yere sahiptir.

Çamaşırhanede yıkama işlemi, konuk odalarında kullanılan çamaşırların yıkanması ile birlikte işletme içerisinde kullanılan plaj havluları, masa örtüleri, servis peçeteleri, mefruşatlar, çalışanların üniformaları, temizlik bezleri ile hizmet verildiğinde konukların kıyafetleri de yıkama işleminin kapsamındadır (Görsel 2.1).

Çamaşırhane çalışanları yıkama işlemlerini yaparken iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda hijyen kurallarına uymalı; zaman, emek ve kullanılacak ürün tasarrufu sağlamalı; ürünlere zarar vermeden, ürünlerin şeklini, rengini bozmadan onları estetik olarak hazır hâle getirmelidir.

Görsel 2.1: Konaklama işletmesinde servise hazır salon, masa örtüsü ve servis peçeteleri

Günümüzde bazı konaklama işletmeleri; çamaşırhane maliyetlerinin yüksek oluşu, araç gereç, kullanılan ürünler ve kalifiye iş gücü sebebiyle dışarıdan hizmet satın almaktadır. Konaklama işletmeleri, yıkama işlemlerini bünyesinde bulunan çamaşırhanede [indoor (indor)] yaparak ya da dışarıdan hizmet satın alarak [outdoor (autdor)] yürütür (Görsel 2.2). Yıkama işlemlerinin dışarıdan hizmet satın alınarak ya da konaklama işletmelerinin bünyesinde yapılması iş akışının yavaşlamasına, çamaşır hizmetlerinin aksamasına neden olmaz.

Görsel 2.2: Kirli çamaşırların yıkama öncesi hazırlığı

Çamaşırları yıkama işlemine başlamadan önce çamaşır işlemlerinin akış sürecinin bilinmesi gerekir. Çamaşır işlemlerinin akışı şu şekilde olmalıdır:

- İlgili departmanlardan (kat hizmetleri, yiyecek içecek gibi) kirli çamaşırlar toplanmalıdır.
- Toplanan çamaşırlar taşınmalıdır.
- Kirli çamaşırların gruplama işlemi yapılmalı ve kirli çamaşırlar ilgili bölüme konmalıdır.
- Hasarlı çamaşırlar ayrıştırılmalı, tamir edilecek durumda olanlar terziye gönderilmeli, kullanılacak durumdakiler ise tutanak ya da matbu form ile belirlenerek kullanım dışına bırakılmalıdır.
- Özel işlem gerektiren yıkama varsa not ile belirtilmelidir.

Yıkama işlemini sadece bir temizlik olayı olarak görmemek gerekir. Yıkama işlemi hijyen ve estetik açısından da önemlidir. Genel olarak kurallara uyularak yıkanmış çamaşırların genel özellikleri şöyle sıralanabilir:

- Çamaşırlar temiz ve lekesiz olmalıdır.
- Çamaşırların renkleri solmamalı, beyaz çamaşırlar parlak görünmeli ve renkleri grileşmemelidir.
- Çamaşırlar üzerinde kimyasal kalıntılar kalmamalıdır.
- Çamaşırlar güzel kokmalıdır.
- Çamaşırlar yıkama aşamasında zarar görmemelidir.
- Çamaşırlara nano dezenfeksiyon işlemi uygulanmalıdır.

Çamaşırlarda uygulanacak yıkama programı; çamaşırların kirlilik derecesine, rengine, kumaş dokusuna göre belirlenir. Çamaşır yıkama programları; **ön yıkama, ana yıkama (gerçek yıkama), ağartma (beyaz çamaşırlar için), durulama ve sıkma** aşamalarından oluşur.

Çamaşırların yıkanması sırasında dikkat edilmesi gereken bazı genel hususlar söz konusudur.

- Çamaşır makinelerine kapasitesinden fazla çamaşır yüklenmemelidir.
- Çamaşırların rengine, dokusuna, kirlilik derecesine uygun yıkama programı seçilmelidir.
- Makineye yeterli suyun alınıp alınmadığı kontrol edilmelidir.
- Çamaşırlarda yer alan lekelerin sabitleşmemesi için ön hazırlığı yapılmış olmalıdır.
- Yıkamada kullanılacak yardımcı maddeler (deterjan, yumuşatıcı vb.); makine kapasitesine, su sertliğine, kirlilik derecesine göre uygun miktarda kullanılmalıdır.
- Kumaşın türüne göre ağartıcı kullanılmalıdır.
- Nazik çamaşırlar özel torbalara konularak yıkanmalıdır.

2.1. ÇAMAŞIRLARI GRUPLANDIRMA

Konaklama işletmelerinde yıkanacak çamaşırların renk ve dokuları farklıdır. Bu nedenle tüm çamaşırları bir arada yıkamak uygun değildir. Yıkamaya başlamadan önce çamaşırları gruplama işleminin iyi bir şekilde yapılması önemlidir (Tablo 2.1). Genel olarak gruplama; çamaşırların kirlilik derecesi, renk, doku, büyüklüğüne ve kullanıldığı birime göre yapılmaktadır.

Gruplandırılmış çamaşırlar, en uygun yıkama programı seçilerek doğru şekilde yıkanır. Doğru yapılan gruplama ve yıkama işlemi, çamaşırların yıpranmalarını önleyerek uzun süre kullanılmalılarını sağlar. Bu işlem sayesinde işletmenin girdi maliyetleri de düşer.

Tablo 2.1: Yıkanacak çamaşırların gruplandırılması

Lekeli Çamaşırlar	Normal yıkama programı ile çıkmayacak lekeleri bulunan çamaşırlara leke çıkarma işlemi uygulanır. Daha sonra çamaşırlar yıkama işlemine tabi tutulur.
Yıkamaya Verilecek Çamaşırlar	Kirlilik derecelerine göre (yoğun, orta ve hafif) gruplandırılır. Yoğun kirli çamaşırlar özel yıkama gerektirmektedir. Yıkanacak çamaşırlar; <ul style="list-style-type: none"> • Kumaş türüne (pamuklu, yünü, ipek, keten vb.), • Renk durumuna (beyaz, renkli), • Doku durumuna, • Büyüklüklerine göre ayrılmalıdır.
Diğer Çamaşırlar	Kuru temizleme gerektiren çamaşırlar ilgili bölüme gönderilir. Onarılması gereken çamaşırlar varsa yıkama öncesinde bu çamaşırların tamirati terziler tarafından yapılır. Kullanılamaz durumda olan çamaşırlar başka bir alanda değerlendirmek üzere toplanır.

Çamaşırhaneye yıkanmak üzere gelen çamaşırları üç ana grupta toplayabiliriz.

- **Otel Tekstili:** Odalarda kullanılan yatak takımları, servis bölümlerinde kullanılan masa örtüleri, perdeler, spa havluları vb.
- **Konuk Çamaşırları:** Konaklama işletmesinde konaklayan konukların elbise, gömlek ve iç çamaşırları vb.
- **Personel Çamaşırları:** Konaklama işletmesindeki personelin üniformaları.

2.1.1. Çamaşırları Gruplandırılmada Dikkat Edilecek Hijyen Kuralları

Çamaşırları gruplandırma işlemi yaparken dikkat edilmesi gereken bazı hususlar vardır.

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda hijyen kurallarına uyulmalıdır.
- Çamaşırlar renklerine göre ayrılmalıdır.
- Çamaşırlar kirlilik derecelerine göre ayrı bölümlerde tutulmalıdır (Görsel 2.3).

Görsel 2.3: Gruplandırılmış çamaşırlar

- Çamaşırlar kullanılan kumaş cinsine göre ayrılmalıdır.
- Çamaşırlar ıslak ve nemli bırakılmamalı, ıslak ve nemli çamaşırlar taşınırken torba içerisine konmalıdır.
- Çamaşırlar, rutubetsiz ve havadar bir yerde bekletilmelidir.
- Konuk çamaşırları, konuk çamaşır torbası ile ayrı taşınmalı ve ayrı bölümde tutulmalıdır.
- Konuk hasta ise çamaşırları özel olarak taşınmalı ve çamaşırların üzerine not düşülmeli ya da çamaşırlara düğüm atılarak farklılığı belirtilmelidir.
- Çeşitli departmanlardan gelen çamaşırların içlerine yabancı bir madde karışabileceğinden (takı, peçete, yemek atıkları, çatal, bıçak vb.) çamaşırlar silkelenerek kontrol edilmeli ve yabancı maddelerden ayrıştırılmalıdır. Bu sayede çamaşırlar ve makinenin ömrü uzatılmış olur (Görsel 2.4).
- Çamaşırlar ayrıştırılırken kişisel hijyen açısından eller bedene dokundurulmamalıdır.
- Taşıma yaparken hijyen kurallarına uyulmalıdır.
- Temiz çamaşırlar ile kirli çamaşırlar bir arada tutulmamalıdır.

Görsel 2.4: Çamaşırların silkelenerek kontrol edilmesi

Çamaşırların ana gruplar dışında kullanıldıkları birimlere göre de gruplandırılması gerekir.

- **Kat Hizmetleri:** Yatak çarşafı, yastık kılıfları, havlu çeşitleri (Görsel 2.5), pikeler, yatak örtüleri, bornozlar vb.
- **Restoran ve Bar Malzemeleri:** Masa örtüleri, servis peçeteleri, kapaklar, skörtler, giydirme örtüleri vb.

Görsel 2.5: Raflara yerleştirilmiş katlanmış havlu çeşitleri

- **Mutfak Malzemeleri:** Mutfak bezleri, kurulama bezleri vb.
- **Genel Alan Malzemeleri:** Koltuk-minder kılıfları, perdeler vb.
- **Temizlik Malzemeleri:** Cam silme bezleri, kurulama ve toz alma bezleri vb.
- **Islak ve Kuru Alan Malzemeleri:** Paspaslar, moplar (Görsel 2.6).

Görsel 2.6: Mikrofiber mop

SIRA SİZDE

Çamaşırların gruplandırılması ile ilgili bir afiş hazırlayınız. Hazırladığınız afişi sınıf panosunda sergileyiniz.

2. ÖĞRENME BİRİMİ	ÇAMAŞIRHANE İŞLEMLERİ	2.1.1. UYGULAMA
KONU	ÇAMAŞIRLARI GRUPLANDIRMA	SÜRE: 30 Dakika

Görev: Çamaşırları kirlilik derecesine, rengine, büyüklük ve doku durumuna göre gruplandırınız.

Araç Gereç: İş kıyafeti, kalem, otel tekstilleri.

Değerlendirme: Yapılacak çalışma, uygulamanın sonunda verilen ölçütlere göre değerlendirilecektir.

Yönerge: İlgili birimlerden toplanan çamaşırları iş sağlığı ve güvenliği, hijyen ve iş akışı kurallarına dikkat ederek kirlilik derecesine, rengine, büyüklük ve doku durumuna göre gruplayınız.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. İş kıyafetinizi giyiniz.
2. Size verilen görev yerlerinize geçiniz.
3. İlgili birimlerden toplanan ve çamaşırhanenin kirliler bölümüne bırakılan çamaşırları gruplama işlemine başlayınız.
4. Çamaşırları ilgili alandan alırken ve gruplandırırken silkeleme işlemi uygulayınız.
5. Çamaşırları kirlilik derecesine göre ayırınız. Yoğun, orta ve hafif kirliler olarak gruplandırınız.
6. Çamaşırlarda ağır lekeli ve leke çıkarma işlemi uygulanacak çamaşırlar var ise onları ayırınız.
7. Çamaşırları önce cinslerine göre ayırınız.
8. Çamaşırları renklerine göre ayırınız.
9. Çamaşırları büyüklük ve doku durumuna göre ayırınız
10. Çamaşırları kullanıldıkları birimlere göre ayırınız.
11. Çamaşırları gruplama aşamasında tamirat gerektiren bir durum söz konusu ise terziye gönderilecek çamaşırları ayırınız.
12. Çamaşırları gruplama aşamasında tamiratı mümkün olmayan çamaşırlar var ise tutanak ile onları kullanım dışına alarak başka alanlarda değerlendirmek üzere ayırınız.
13. Konuklara ait çamaşırları, otel tekstili ve personel çamaşırlarından ayırınız. Konuklara ait çamaşırların üzerine not yazınız.
14. Hasta olan konuklardan gelen çamaşırlar var ise onları da not ile belirtiniz ya da onlara düğüm atarak farkındalık oluşturunuz.
15. Kuru temizleme işlemi gerektiren çamaşırlar var ise onları da ilgili birime gönderiniz.

ÖĞRENCİNİN ADI VE SOYADI:	DEĞERLENDİRME						TARİH	.../.../20..
	DEĞERLENDİRME ALANLARI	Kişisel temizlik ve hijyen kurallarını uyguladı.	Çamaşırları cinsine göre grupladı.	Çamaşırları kirlilik derecesine göre grupladı.	Çamaşırları renklerine göre grupladı.	Çamaşırları dokularına göre grupladı.	TOPLAM	ONAY (İMZA)
NUMARASI:	ALANLARA VERİLEN PUAN	20	20	20	20	20	100	
ÖĞRETMENİN ADI VE SOYADI:	TAKDİR EDİLEN PUAN							

2.2. ÇAMAŞIRLARDAKİ LEKELERİ ÇIKARTMA

Çamaşırları gruplama aşamasından biri olan lekeli çamaşırları ayırma işlemi bittikten sonra çamaşırlarda bulunan lekelerin özelliklerine göre çamaşırlara leke çıkartma işlemi uygulanır. **Leke** TDK *Güncel Sözlük*' te "Bir yüzeyde türlü sebepler dolayısıyla oluşan farklı renk ve kirliliği gösteren iz." olarak tanımlanmıştır (Görsel 2.7). Lekeler, çamaşırların bulunduğu yüzeyi kötü ve kirli gösteren ayrıca yüzeyin çabuk yıpranmasına ve çamaşırın ömrünün kısalmasına neden olan bir olgudur.

Görsel 2.7: Çamaşır üzerindeki leke

Çamaşırların daha güzel ve temiz görünmelerini sağlamak, yıpranmalarını önlemek ve kullanım ömürlerini uzatmak için çamaşırlara leke çıkarma işlemi uygulanır.

Leke çıkarma işleminin başarılı olması için leke gruplarının ve bu gruplara uygulanacak işlemlerin bilinmesi gerekir. Lekeler; kabuklu, renkli ve şeffaf renkler olarak gruplara ayrılır. Lekelerle mücadelede başarılı olmak için dikkatli davranmak ve kısa sürede lekeye müdahale etmek gerekir.

2.2.1. Leke Kontrolü ve Türleri

Leke çıkarma işlemi uygulamadan önce lekenin kontrol altına alınması ve lekenin türü, özellikleri hakkında bilgi sahibi olunması gerekir. Lekelere uygulanacak işlem basamakları ve kullanılacak ürünler lekenin türüne göre farklılık göstereceğinden öncelikle lekelerin türlerinin bilinmesi gerekmektedir.

Leke Kontrolü: Lekenin çıkarılması için seçilen ürünün ve uygulanacak olan tekniğin doğruluğu önemlidir. Personelin çalışırken iş güvenliği kurallarına uyup uymadığının da kontrolü yapılmalıdır. Çamaşırdaki lekenin çıkarılmasında istenilen sonucun elde edilip edilmediğinin kontrolü için çamaşırın diğer bölgeleriyle karşılaştırılması yapılır.

Lekeler derinliğine, kaynağına ve kimyasal özelliğine göre sınıflandırılır. Leke türleri genel olarak üç başlık altında incelenebilir.

- **Kabuklu Lekeler:** Çamaşır yüzeyinde donma ya da sıcaklık nedeniyle kabuklanma yapan lekelerdir. Bu lekeler yağlı boya, oje, mum, tırnak cilası, zift örnek olarak gösterilebilir.
- **Renkli Lekeler:** Çamaşır üzerinde çabuk fark edilen lekelerdir. Bu lekeler küf, çimen, çay, kahve, kan ya da ter lekeleri örnek olarak gösterilebilir (Görsel 2.8).
- **Şeffaf Lekeler:** Çamaşır yüzeyinde yağlı bileşikler ile yağların bırakmış olduğu lekelerdir. Bu lekeler yemek, krema, dondurma ya da sıvı yağ lekeleri örnek gösterilebilir.

Görsel 2.8: Masa örtüsündeki içecek lekesi

2.2.2. Leke Çıkarmada Uyulması Gereken Kurallar

Leke çıkarma işlemine başlamadan önce iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda gerekli önlemlerin alınması gerekir. Leke çıkarmada kullanılacak kimyasalların kullanım talimatları okunmalıdır. Kimyasal ürünler, vücutta herhangi bir alerjik reaksiyona sebep olacak özellikte ise mutlaka eldiven ile kullanılmalıdır.

Leke çıkarma işleminin başarılı olabilmesi için bu işleme başlamadan önce uyulması gereken kurallar vardır.

- Leke oluştuğunda hemen harekete geçilmeli ve leke kontrol altına alınmalıdır.
- Leke çıkarma işlemi için uygulama yapılacak alan doğru seçilmelidir.
- Leke çıkartılırken kontrol çizelgesinden yararlanılarak uygun kimyasal ve deterjanlar, kullanma talimatlarına uyularak kullanılmalıdır.
- Lekesi çıkarılacak kumaşın türüne ve rengine uygun leke çıkarıcılar seçilmelidir.
- Leke üzerinde sıvı ya da katı kalıntı varsa ince uçlu materyal ile sıyrılmalıdır.
- Kullanılacak leke çıkarıcının uygun miktarda, belirtilen ölçekte kullanılması gerekir.
- Leke çıkarıcıların az kullanılması leke çıkarmada başarısızlığa, fazla kullanılması da israfa neden olur.
- Leke çıkarma işlemine başlamadan önce leke çıkarıcı, çamaşırın kullanılmayan ya da görünmeyen kısmında denenmelidir.
- Leke çıkarma işleminde çamaşırın çift kat olmaması gerekir. Böyle bir durumda lekenin bulaşmaması için araya tampon konmalıdır (Görsel 2.9).
- Leke çıkarma işlemi dıştan içe doğru yapılmalıdır.
- Leke çıkarma işleminde çamaşırın ters yüzünden çalışmak daha uygun olabilir.

Görsel 2.9: Leke çıkarma işlemi

2.2.3. Leke Çıkarmada Kullanılan Ürün Çeşitleri

Teknolojinin gelişmesi ile firmalar, farklı markalar adı altında, leke çıkarıcı olarak kullanılan çeşitli endüstriyel ürünler geliştirmişlerdir (Görsel 2.10). Genel olarak leke çıkarmada kullanılan ürünlerin sınıflandırılması şöyledir:

- **Çözücüler:** Aseton, tiner, amonyak, etil alkol, asetat
- **Ağartıcılar:** Çamaşır sodası, boraks ya da limon asidi
- **Kimyasal Maddeler:** Klor bazlı toz ve sıvı ağartıcılar, oksijen bazlı toz ve sıvı ağartıcılar, protein kan çözücüler ve tanin çözücüler
- **Emiciler:** Tuz, un, talk pudrası, tebeşir tozu
- **Enzimler:** Biyolojik sentetik deterjanlar ile ağır kirli çamaşırlarda bulunan, protein içeren kan, yumurta, süt, çeşitli sos lekelerinin ve yağlı lekelerin çıkartılmasında kullanılan ilaçlardır.

Görsel 2.10: Leke çıkarma işlemi ve kullanılan kimyasallar

Lekenin çıkarılmasında lekenin ve kumaşın türü kadar lekenin ne kadar süre kumaş üzerinde kaldığı da önemlidir. Çamaşırlardaki her leke, kendine özgü leke çıkarma tekniği uygulanarak kumaşın tür ve dokusuna göre çıkarılır. Bazı teknikler birbirine çok benzer gibi görünse de farklı noktaları bulunabilir. Lekeleri çıkarma işlemlerinde kullanılan suların sıcaklık dereceleri, leke çıkarıcı deterjanlar ve ekipmanlar farklıdır.

BİLGİ KUTUSU

Pratik Leke Çıkarma İşlemleri

Çimen Lekesi: Kalıcı hâle gelen çimen lekesi beyaz sirke ile çıkarılabilir. Pamuk üzerine beyaz sirke dökülür ve leke üzerine bu pamukla tampon yapılır.

Kahve Lekesi: Beyaz ve pamuklu kumaşlardaki kahve lekesi oksijenli su ile silinerek çıkartılır.

Kan Lekesi: Kan lekesi bulunan pamuklu kumaş amonyaklı su ile ıslatıldıktan sonra sabunlu suyla yıkanır.

Mürekkep Lekesi: Birkaç damla amonyak ve %20 oranında oksijenli su karışımıyla lekeler ovulur.

Renkli Kumaşlarda Kan Lekesi: Nişastayı suyla karıştırarak bir hamur yapılır. Bunu lekeli yere sürerek kurumması beklenir. Sonra kumaş fırçalanarak temizlenir.

BİLGİ KUTUSU

Leke Çıkarmada Kullanılan Pratik Ürünler

Bebek Pudrası: Yağlı lekeler bolca bebek pudrası serpin ve ardından yumuşak hareketlerle ovalayın. Pudrayı yağ emmesi için lekenin üzerinde en az on dakika kadar bekletin; sonra lekenin üzerini fırçalayın.

Beyaz Tebeşir: Giysilerinizde yağ lekesi varsa mümkün olan en kısa süre içerisinde lekeli bölgeye beyaz tebeşir sürün. Hemen ardından bölgeyi soğuk suyla yıkayın.

Karbonat: İlk olarak karbonat ve suyu karıştırıp bir macun elde edin ve bu macunu leke üzerine uygulayın. Durulamadan önce macun 15 dakika leke üzerinde beklemelidir.

Buz: Sakız çıkarmak için bir buz küpü ile lekeli kumaşı iyice ovun.

Mısır Nişastası: Hassas kumaşlı kıyafetlerinizde leke oluştuğunda lekenin üzerine bol miktarda mısır nişastası dökün ve bunu yaklaşık 20 dakika bekletin. Bu adımdan sonra temiz bir bez veya hassas bir diş fırçasıyla kumaşı hafifçe ovarak mısır nişastasının kumaşa iyice işlenmesini sağlayın. Son olarak nişastayı temizleyin ve kumaşınızı hassaslığına uygun programla çamaşır makinenizde yıkayın.

Tuz: Eğer yağ lekesi gibi kumaşın hızlıca içine çekebileceği lekeler ile karşı karşıya kalırsanız, leke oluşur oluşmaz lekeye tuz dökülebilir ve lekenin giysinize yayılmasını önleyebilirsiniz.

Beyaz Sirke: Kıyafetlerinizin üzerindeki zorlu lekeleri beyaz sirkeyle çıkarmak için oda sıcaklığındaki suya 1/4 ölçü beyaz sirke koymalısınız. Lekeli bölgeyi hazırladığınız bu karışımda en az 25 dakika boyunca bekletmelisiniz.

2. ÖĞRENME BİRİMİ	ÇAMAŞIRHANE İŞLEMLERİ	2.2.1. UYGULAMA
KONU	ÇAMAŞIRLARDAKİ LEKE KONTROLÜ VE ÇIKARMA	SÜRE: 60 Dakika

Görev: Çamaşır üzerinde meyve suyu lekesini çıkarma işlemini yapınız.

Araç Gereç: İş kıyafeti, kalem, otel tekstilleri, fırça, leke çıkarıcılar, kova, leke kazıyıcı.

Değerlendirme: Yapılacak çalışma, uygulamanın sonunda verilen ölçütlere göre değerlendirilecektir.

Yönerge: İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda çamaşırlardaki lekeleri hijyen ve iş akışı kurallarına dikkat ederek temizleyiniz.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. İş kıyafetinizi giyiniz.
2. Size verilen görev yerlerinize geçiniz.
3. İlgili birimlerde bekletilen ve gruplara ayrılmış çamaşırlardaki lekeleri türlerine göre ayırınız.
4. İlgili birimlerde bekletilen ve gruplara ayrılmış çamaşırları kirlilik derecesine göre ayırınız.
5. Çalışma alanında leke türlerine göre uygulayacağınız ürün ve ekipmanları hazır ediniz.
6. Çamaşır üzerinde meyve suyu var ise sıvıyı iyice çekiniz.
7. Kullanacağınız leke çıkarma deterjanını lekenin önüne uygulayınız.
8. Bol su ile tamponlama işlemi yapınız.
9. Çamaşırları etiketindeki yıkama programlarına uygun sıcaklıkta ve sürede yıkayınız.
10. Yıkama işlemi bittikten sonra leke kontrolü yapınız.
11. İşlem başarısız ise aynı işlemi bir kez daha uygulayınız.

ÖĞRENCİNİN ADI VE SOYADI:	DEĞERLENDİRME						TARİH	.../.../20..
	DEĞERLENDİRME ALANLARI	Kişisel temizlik ve hijyen kurallarını uyguladı.	Çamaşırları leke türüne göre grupladı.	Çamaşırları kirlilik derecesine göre grupladı.	Leke çıkarmada kullanacağı ürünleri hazırladı.	Leke çıkarma işlemi ve tekniklerini uyguladı.	TOPLAM	ONAY (İMZA)
NUMARASI:	ALANLARA VERİLEN PUAN	20	20	20	20	20	100	
ÖĞRETMENİN ADI VE SOYADI:	TAKDİR EDİLEN PUAN							

2. ÖĞRENME BİRİMİ	ÇAMAŞIRHANE İŞLEMLERİ	2.2.2. UYGULAMA
KONU	ÇAMAŞIRLARDAKİ LEKE KONTROLÜ VE ÇIKARMA	SÜRE: 60 Dakika

Görev: Çamaşır üzerinde oluşmuş kabuklu lekeleri çıkarma işlemi yapınız.

Araç Gereç: İş kıyafeti, kalem, otel tekstilleri, fırça, leke çıkarıcılar, kova, leke kazıyıcı.

Değerlendirme: Yapılacak çalışma, uygulamanın sonunda verilen ölçütlere göre değerlendirilecektir.

Yönerge: İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda çamaşırlardaki lekeleri hijyen ve iş akışı kurallarına dikkat ederek çamaşırların türüne göre temizleyiniz.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. İş sağlığı ve güvenliği kapsamında belirlenen iş kıyafetinizi giyiniz.
2. Size verilen görev yerlerinize geçiniz.
3. İlgili birimlerde bekletilen ve gruplara ayrılmış çamaşırlardaki lekeleri türlerine göre ayırınız.
4. İlgili birimlerde bekletilen ve gruplara ayrılmış çamaşırları kirlilik derecesine göre ayırınız.
5. Çalışma alanında leke türlerine göre uygulayacağınız ürün ve ekipmanları hazır ediniz.
6. Çamaşır üzerinde oluşmuş kabuklu lekeleri öncelikle çamaşırı deforme etmeden leke kazıyıcı ile lekeleri kazıyınız.
7. Çamaşır üzerinde kazınmış olan lekeyi fırça yardımıyla ya da silkeleme sistemi ile temizleyiniz.
8. Lekenin türü ve kirlilik derecesine göre ön işlem gerekiyorsa suda ya da ilgili ürün karıştırılmış su içinde bekletme işlemi uygulayınız.
9. Çamaşır üzerinde leke çıkarma işlemi yaparken çift katlı çamaşırların altına tampon koyunuz.
10. Çamaşır üzerindeki lekeye göre ilgili tekniği (emdirme ya da eritme) kullanarak talimatlara uygun ürünü kullanınız.
11. Çamaşır üzerindeki leke üzerine un , talk pudrası, tebeşir tozu ürünlerinden birini serpiniz.
12. Çamaşırdaki leke üzerine ve altına kurutma kâğıdı ya da kâğıt havlu koyunuz.
13. Ilık bir ütü ile ütöleyiniz.
14. Yumuşak bir elbise fırçası ile üzerindeki emici tozu fırçalayınız.
15. Leke çıkarma işlemi tam olarak başarılı olmamış ise birkaç kez aynı işlemi uygulayınız.

ÖĞRENCİNİN ADI VE SOYADI:	DEĞERLENDİRME						TARİH	.../.../20..
	DEĞERLENDİRME ALANLARI	Kişisel temizlik ve hijyen kurallarını uyguladı.	Çamaşırları leke türüne göre grupladı.	Çamaşırları kirlilik derecesine göre grupladı.	Leke çıkarmada kullanacağı ürünleri hazırladı.	Leke çıkarma işlemi ve tekniklerini uyguladı.	TOPLAM	ONAY (İMZA)
NUMARASI:	ALANLARA VERİLEN PUAN	20	20	20	20	20	100	
ÖĞRETMENİN ADI VE SOYADI:	TAKDİR EDİLEN PUAN							

2.3. YIKAMA ARAÇ GERECİNİ HAZIRLAMA

Gruplandırılmış, lekeleri çıkarılmış ve tadilatı yapılmış kirli çamaşırlar, yıkama işlemi için çamaşırhaneye getirilir. Çamaşırları yıkama aşamasında kullanılacak temizlik ürünleri ve araç gereç önceden hazırlanmalıdır. Böylece enerji ve zamandan da tasarruf sağlanır.

2.3.1. Yıkama Aşamasında Kullanılan Araç ve Ekipmanlar

Yıkama aşamasında kullanılan bazı araç ve ekipmanlar ile bu araç ve ekipmanların faydaları Tablo 2.2'de belirtilmiştir.

Tablo 2.2: Çamaşır yıkamada kullanılan başlıca araç gereç ve ekipmanlar

SU	<ul style="list-style-type: none"> • Evrensel çözücü olarak bilinir • Temizlik süresince birincil maddedir. • Yıkama aşamasında tek başına kullanılmaz, deterjanlar ile desteklenmelidir. • Su, onu sertleştiren kalsiyum ve magnezyum iyonları içerir; bu durum da temizleme etkisini azaltır.
DETERJANLAR	<ul style="list-style-type: none"> • Çamaşırların kirden ve lekelerden arındırılması için kullanılan, her biri temizlemede ayrı bir görev üstlenen pek çok maddenin kompleks bir karışımıdır. • Kullanım miktarları, çamaşırların kirlilik derecesine, kumaş türüne, rengine, suyun sıcaklık ve sertlik derecesine göre ayarlanır.
YUMUŞATICILAR	<ul style="list-style-type: none"> • Durulama devresinde çamaşırlara uygulanan bir maddedir. • Çamaşır yumuşatıcıları bir çeşit arıtma yardımcısı olarak kabul edilir. • Havlu türü çamaşırların yumuşatılmasında kullanılır. • Çamaşırlarda yıpranmayı önler. • Çamaşırların güzel kokmasını sağlar. • Ütülemede kolaylık sağlar. • Çamaşırlardaki statik elektrik oluşumunu engeller.
AĞARTICILAR	<ul style="list-style-type: none"> • Ağartıcılar, çamaşırların üzerindeki lekelerin çıkartılması ve çamaşırların ağartılması için kullanılır. • İçerikleri farklı olmasından dolayı farklı yıkama programlarında kullanılır. • Klorlu, oksijenli ve hidrojen peroksitli olmak üzere gruplara ayrılır. • Çamaşırların uzun süre ağartıcı içerisinde bekletilmesi ya da sıcak suda çok kaynatılması durumunda çamaşırlar zarar görür. • Klorlu ağartıcılar, sıvı hâldedir, sodyum veya kalsiyum hipokloritli olarak üretilmişlerdir. • Oksijenli ağartıcılar, oksijen ile ağartma yaptıklarından çamaşırları yıpratmaz; bu ağartıcıların parlatma ve mikrop öldürme özelliği vardır. Pamuk ve keten tarzı kumaşlarda kullanılır. • Hidrojen peroksitli ağartıcılar, çok narin kumaşlarda kullanılır. • Ağartıcılar, ana yıkama programında kullanılır.
KİREÇ SÖKÜCÜ	<ul style="list-style-type: none"> • Suların sert olduğu bölgelerde ana yıkama maddesine ilave edilmesi ile kullanılır. • Çamaşırlarda grileşmeyi önler. • Düzenli kullanım sonrasında çamaşır makinesinin ömrünün uzun olmasını sağlar.
DEMİR TUTUCU	<ul style="list-style-type: none"> • Yıkama suyundaki demiri tutarak çamaşırların sararmasını engeller. • Renkli ve beyaz çamaşırlar için kullanımı uygundur. • Yıkama ve durulamada diğer ürünlerden daha önce kullanılması gerekir.
GRİLİK GİDERİCİ	<ul style="list-style-type: none"> • Çamaşırlarda zamanla oluşan grilikleri gidermek için kullanılır. • Demir vb. iyonlardan sararmış çamaşırları beyazlatır. • Çamaşırları yeniler ve çamaşırların uzun süre kullanımını sağlar. • Kireç ve demir oranı yüksek sularda beyaz çamaşırların yıkanmasında kullanılır.
ÇAMAŞIR YIKAMA MAKİNELERİ	<ul style="list-style-type: none"> • Teknolojinin gelişmesi ile endüstriyel çamaşır yıkama makineleri tünel tipi ve tamburlu otomatik çamaşır makineleri olmak üzere gruplara ayrılır. • Ağır metal veya paslanmaz çelikten yapılmışlardır. • Konaklama işletmeleri ihtiyaçlarını karşılamak üzere kendine uygun makine tipini seçerler. Genel olarak sanayi tipi çamaşır makinelerinin yük kapasitesi 10 kg ile 120 kg arasındadır.

SIRA SİZDE

Beyaz çamaşırlarınızda leke ya da sararmalar oluştuğunda bu leke ve sararmaları yok etmek için aile bireyleriniz hangi araç gereci nasıl kullanıyorlar? Arkadaşlarınızla paylaşınız.

2.4. KONUK ÇAMAŞIRLARINI YIKAMA

Konuk çamaşırları, konaklama işletmelerindeki konukların temizlenmesi için çamaşırhaneye teslim etmiş olduğu özel çamaşırlardır.

Yıkacak konuk çamaşırları, konuğun kendisi tarafından ön büroya teslim edilir ya da kat hizmetleri çalışanı aracılığı ile çamaşırhaneye teslim edilir. Konuk çamaşırlarını yıkama işlem süreci şu şekildedir:

- Konuk, özel çamaşırlarına bir işlem yapılmasını istediğinde odada, fiyat bilgisi bulunan çamaşır listesini doldurur ve bu listeyi çamaşırlar ile çamaşır torbasının içine yerleştirir.
- Kat hizmetleri çalışanı, konuk çamaşırlarını kontrol ederek teslim alır. Konuk ismini ve oda numarasını torbanın üzerine yazar. Çamaşırhane görevlisi ile liste ve konuktan teslim aldığı çamaşırları kontrol ederek görevliye teslim eder.
- Çamaşırlarda leke ya da tamirat gerektiren bir işlem varsa bir not ile çamaşırhane görevlisine bilgi verilir. Eğer konuk tarafından herhangi bir not bırakılmamış ise hasar ya da leke kontrolü çamaşırhane görevlisi tarafından yapılır (Görsel 2.11).
- Tespit edilen bir hasar ya da leke söz konusu ise ön büro aracılığı ile misafir ile iletişime geçilir ve misafire bilgi verilir. Konuk istemez ise hasar onarımı ya da leke çıkarma işlemi uygulanmaz.
- Diğer konukların çamaşırları ile karışmasını önlemek için çamaşırlara numaralandırma işlemi uygulanır.
- Yıkamaya elverişli olmayan bir çamaşır söz konusu ise konuk tarafından uygun görülmesi durumunda kuru temizleme bölümüne gönderilerek çamaşırın temizlenmesi sağlanır.

Görsel 2.11: Çamaşırhane çalışanının konuk çamaşırı ile ilgili notları alması

- Fiyat bilgisi bölümü boş bırakılmış ise yıkanan çamaşırlar, odalarda bulunan konuklara ait çamaşır fiyat listesi üzerinden fiyatlandırılarak adisyonlara en az iki nüsha yazılır ve toplam tutar hesaplanarak ön büroya teslim edilir (Görsel 2.12).

MTEGM HOTEL		LAUNDRY / DRY CLEANING / PRESSING ÇAMAŞIRHANE / KURU TEMİZLEME / ÜTÜ					
No 00002		Lütfen Belirtiniz... Please Indicate...		Sabah 09:00' dan evvel alınan eşyalar saat 18:00'e kadar teslim edilir.			
Laundry servis (5087)		Regular Service		Items pick up before 09:00 am will be returned by 06:00 pm.			
Please call reception (5005)		Express Service... (50% surcharge)		09:00-18:00 saatleri arasında teslim alınan eşyalar 3 saat içerisinde temizlenmiş olarak iade edilir.			
Oda No / Room No 2022		Ekspres Servis... (%50 ek ücret)		Items received between 09:00-18:00 will be returned in 3 hours as anexpress laundry service.			
TARİH/DATE 31.12.2021							
Çamaşırhanede Tutunuz Hold Of Return		Kolalayınız Starch	Yoğun Kolalayınız Heavy Starch	Kolalamayınız No Starch	Askıda On Hanger	Katlanmış Folded	
☒		☐	☐	☐	☒	☐	
BAYANLAR BAYLAR	LADIES GENTLEMEN	KURU TEMİZLEME Dry cleaning	YIKAMA - ÜTÜ Laundry - Pressing	ÜTÜ Pressing	YIKAMA Laundry	MİSAFİR SAYIMI Guest Count	OTEL SAYIMI Hotel Count
Takim elbise	Suit	100 TL				1	1
Yelek	Waistcoat						
Pantolon	Trousers						
Ceket	Jacket						
Palto	Overcoat						
Kravat	Necktie						
Kazak	Pull-Over						
Gömlek	Shirt		60 TL			1	1
Elbise	Dress		80 TL			1	1
Tuvalet	Evening Dress						
Etek	Skirt						
Pilili Etek	Pleated Skirt						
Bluz	Blouse		60 TL			1	1
Tayyor	Suit						
Eşarp	Scarf						
İç çamaşırı / Fanila	Underpants / undershirts						
Pijama	pyjamas						
Eşofman	Sport Suit						
Mayo/Bikini	Swimmwear						
Sutyen	Brassiere						
Çorap	Socks						
Şort / Tişört	Short / T-shirt						
Terzilik Hizmetleri	Bel Daraltma / Fermuar tadilatı			Paça Tadilatı / Sökük Tamirati			
Tailoring Services	Waist Alteration / Leg Alteration			Leg Alteration / Rip Alteration			
0-6 YAŞ ÇOCUKLAR İÇİN %25 İndirimli		0-6 AGE FOR CHILDREN 25% Discount					
Lütfen parça adedini sağdaki sütunda belirtiniz. Adedi yazılmadığında veya liste gönderilmediği takdirde otel sayımı geçerli olacaktır. Please list the quantity of each item in the right hand (guest count) column. Should your count be incomplete, the hotel's count will be valid.							
SORUMLULUK DIŞI HALLER							
Herhangi bir hasar veya sonuçtan memnun olmama hâlinde itirazların, teslimattan sonraki 24 saat içerisinde yapılması gerekmektedir.							
Otel yönetimi, malzemenin tarafımızdan bilinmeyen özellikleri nedeni ile oluşan hasarlardan sorumlu tutulamaz. Bunlar, kumaşın veya dikişlerin kalitesiz olması, yazı ve renklerin solması, daha önceden doğru yapılmamış temizleme nedeniyle oluşan hasarlar ya da diğer gizli arızalar olabilir. Bu kural temizlemeye verilen malzemenin üzerindeki metal veya plastik / agraf veya düğme gibi aksesuarları içinde geçerlidir.							
Eğer form üzerinde geçerli işaretleme yapılmamış ise ve otel durumdan haberdar değilse özellikle tamamen veya kısmen doğal ipekten veya temizlemeye uygun olmayan malzemeden mamul giysilerin bozulması hâlinde sorumluluk kabul edilmez.							
Herhangi bir kayıp veya zarar halinde otel yönetimi, bahse konu olan malzemenin temizlik masrafının yedi (7) katı kadar sorumluluk kabul eder.							
Malzemeler teslim tarihinden başlayarak altı (6) ay süresince muhafaza edilir.							
EXCLUSION OF LIABILITY							
Claim for unsatisfactory cleaning or damage can only be accepted within 24 hours after delivery of the items, which appear on the list.							
The hotel is not liable for damages caused by unknown conditions of the materials, i.e damages caused by poor quality of the fabric and stitches, fastness of colours and print shrinkage - previous not appropriate handling or other hidden deficiencies. This also applies to accessories of garments i.e plastic and metal.							
In particular the Hotel is not liable for garments which wholly or partly consist of natural silk and garments, which contain material not suitable for cleaning, when this is not known and item is not marked accordingly.							
In case of loss or damage the hotel will be liable for no more than (7) times the cost of the cleaning of the damaged article.							
Articles will be held up to six (6) months from date of deposit.							
İsim-Name	ALİ AYKUT			Grand Total	300 TL		
Guest Signature				Toplam Fiyat			
Misafir İmzası				Fiyatlara KDV dâhildir. VAT is included.			

Görsel 2.12: Örnek çamaşır yıkama fiyat listesi

Konuk çamaşırlarını yıkama işlemi öncesinde kumaşın türü ve özellikleri ile etiketindeki yıkama ve kurutma kriterlerine dikkat edilmelidir. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine dikkat edilerek uygun yıkama programları seçilmeli ve çamaşırlar yıkanmalıdır (Tablo 2.3).

Tablo 2.3: Çamaşırlarda kullanılan uluslararası semboller

Makinede yıkama	Makinede yıkama, ütü istemez	Makinede yıkama, narin ve hassas	Elde yıkama	Yıkamayınız	Su sıcaklığı 30 °C ya da 80 °F üzerinde yıkamayınız.	Su sıcaklığı 40 °C ya da 105 °F üzerinde yıkamayınız.	Su sıcaklığı 50 °C ya da 120 °F üzerinde yıkamayınız.	Su sıcaklığı 60 °C ya da 140 °F üzerinde yıkamayınız.
Su sıcaklığı 70 °C ya da 160 °F üzerinde yıkamayınız.	Su sıcaklığı 95 °C ya da 200 °F üzerinde yıkamayınız.	30 °C ya da 80 °F	40 °C ya da 105 °F	50 °C ya da 120 °F	60 °C ya da 140 °F	70 °C ya da 160 °F	95 °C ya da 200 °F	Sıkmanız/sıkma yapmayınız.
İhtiyaç hâlinde çamaşır suyu kullanınız.	Çamaşır suyu kullanınız.	İhtiyaç hâlinde kloruz çamaşır suyu kullanınız.	İhtiyaç hâlinde kloruz çamaşır suyu kullanınız.	Tamburlu kurutma	Normal kurutma, düşük sıcaklık	Normal kurutma, orta sıcaklık	Normal kurutma, yüksek sıcaklık	Normal kurutma, ısı yok
Asarak kurutunuz.	Askıda kurutunuz.	Sererek kurutunuz.	Gölgede kurutunuz.	Kurutmayınız.	Tamburlu kurutma yapmayınız.	Kurutunuz.	İstenilen sıcaklıkta, buharlı ütöleyiniz.	Ütölemeyiniz.
En yüksek sıcaklık 110 °C ya da 230 °F	En yüksek sıcaklık 150 °C ya da 300 °F	En yüksek sıcaklık 200 °C ya da 390 °F	Buharsız	Kuru temizleme	Herhangi bir solvent kullanılabilir.	Tetraklorin hariç tüm solventler	Sadece petrol bazlı solventler	Islak temizleme
Kuru temizleme yapmayınız.	Kısa devir	Azaltılmış nem	Düşük sıcaklık	Buharsız bitirme/son				

Kumaş türlerinde yıkama işleminde uygulanacak ısı değerleri ve yıkama programları şu şekildedir:

- **Pamuklular ve Ketenler:** Çok kirli ise ön yıkamaya tabi tutulmalıdır. Endüstriyel otomatik makinalar belirlenmiş ısı değerlerine göre yıkama yaparlar. Genel olarak beyazlar 60-90 derecede, renkliler ise 50-60 derecede yıkanmalıdır (Görsel 2.13). Renkli çamaşırların rengini ve dokusunu korumak için renk koruyucu madde kullanılmalıdır.
- **Yün ve İpekler:** En çok dikkat edilmesi gereken çamaşır türüdür. Mümkün olduğunca kuru temizleme yapılmalıdır. Yünlerde yıkama yaparken özel deterjanlar kullanılmalıdır. 30-40 derecede yıkanmalıdır.
- **Naylon, Polyester, Viskon:** Naylon ve polyester hassas programda kısa süreli yıkanmalı, ısı derecesi 40-50 derece arasında olmalıdır. Viskon ise 30-40 derecede yumuşak bir deterjan ile yıkanmalıdır.

Görsel 2.13: Yıkanacak olan çamaşırlar için program ayarlanması

Çamaşırların yıkanmış, ütülenmiş, katlanmış ve çamaşır torbalarına yerleştirilmiş şekilde ya da askı ile konuklara teslimi şu şekildedir:

- Temizleme işlemi tamamlanan konuk çamaşırları ütülenip katlanır ve çamaşır torbalarına konur (Görsel 2.14). Katlama gerektirmeyen çamaşırlar da şeffaf torbalara konularak tüm çamaşırlar adisyon ile birlikte kat görevlisine teslim edilir.
- Konuk, çamaşır temizleme fiyat listesini doldurmamış ve imzalamamış ise odalardaki fiyat listesi üzerinden hesaplama yapılır. Ek bir işlem sözü konusu olduğunda, konuk onayı alınmışsa tutara dâhil edilir.
- Çamaşırların ütüsünün bozulmamasına dikkat edilir.
- Çamaşırda leke var ve çıkmamış ise leke kartı çamaşır üzerine takılır.
- Kat hizmeti çalışanı, uygun bir zamanda odaya giriş prosedürlerini uygulayarak konuk odasının kapısını çalmalı ve doldurulmuş hesap listesi ile beraber konuğa imza karşılığında çamaşırları teslim etmelidir.
- Konuk odada yok ise çamaşırlar yatak üzerine ya da giysi dolabına askılı bir şekilde bırakılmalıdır.

Görsel 2.14: Yıkanmış, ütülenmiş ve katlanmış çamaşırların çamaşır torbalarına konması

Günlük yıkanmış çamaşırlar ile ilgili fiyatları girilmiş adisyonlar, dosyada saklanarak gün sonunda ön büro veya muhasebe departmanına birer sureti verilmelidir. Ön büro veya muhasebe departmanı bu adisyonlara göre konuk oda hesabına işlemelidir.

2. ÖĞRENME BİRİMİ	ÇAMAŞIRHANE İŞLEMLERİ	2.4.1. UYGULAMA
KONU	KONUK ÇAMAŞIRLARINI YIKAMA	SÜRE: 60 Dakika

Görev: Konuk, resepsiyona telefon ederek çamaşırlarının alınmasını ve yıkanmasını istemiştir. Kat hizmetleri görevlisinden çamaşırları teslim alınız ve yıkayınız.

Araç Gereç: İş kıyafeti, kalem, konuk çamaşırları, leke çıkarıcılar, deterjanlar, çamaşır makinesi, çamaşır torbası.

Değerlendirme: Yapılacak çalışma, uygulamanın sonunda verilen ölçütlere göre değerlendirilecektir.

Yönerge: Nezaket ve görgü kuralları ile kat hizmetleri prosedürlerine uygun davranmaya dikkat ederek kat hizmetleri görevlisinden çamaşırları teslim alınız ve yıkama işlemini yapınız.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Çamaşırhane görevlisi olarak tamirat ve leke kontrolü yaparak çamaşırları sayarak teslim alınız.
2. Yapılan kontrollerde onarım ve leke çıkarma işlemi gerekiyor ve konuk bilgi vermemişse konuk ile iletişime geçerek konuğa bilgilendirme yapınız.
3. Konuktan gelen bilgi doğrultusunda leke çıkarma ve onarım prosedürünü uygulayınız.
4. Konuk çamaşırını numaralandırınız.
5. Yıkama yapılacak uygun makineyi seçiniz.
6. Yıkama yapacak makineye, çamaşıra uygun ve yeterli miktarda deterjan koyunuz.
7. Konuk çamaşırlarının kumaş türü, rengi ve kirlilik durumuna göre yıkama programı seçiniz.
8. Yıkama işlemini başlatınız.
9. Yıkama işlemi bittiğinde makineyi boşaltınız. Çamaşırları kurutma ve ütüleme bölümüne alınız.

ÖĞRENCİNİN ADI VE SOYADI:	DEĞERLENDİRME						TARİH	.../.../20..
NUMARASI:	DEĞERLENDİRME ALANLARI	Çamaşırları kat hizmetleri görevlisinden teslim alırken nezaket ve görgü kurallarına uygun davrandı.	Çamaşırları kat hizmetleri görevlisinden alırken kat hizmetleri prosedürüne uygun davrandı.	Kişisel temizlik ve hijyen kurallarını uyguladı.	Çamaşırların rengine uygun deterjan seçimi yaptı.	Çamaşıra uygun yıkama programı seçerek yıkama işlemi yaptı.	TOPLAM	ONAY (İMZA)
	ALANLARA VERİLEN PUAN	20	20	20	20	20	100	
ÖĞRETMENİN ADI VE SOYADI:	TAKDİR EDİLEN PUAN							

2.5. TESİS ÇAMAŞIRLARINI YIKAMA

Konaklama işletmesinde kullanılan tekstiller ve çalışanların kıyafetleri, konuklara karşı daha iyi hizmet vermek, hijyenik ve güzel görünüm sunmak amacıyla sürekli yıkanmalı ve temizlenmelidir. İlgili departmanlardan toplanan çamaşırlar; özelliklerine, kullanıldıkları birime, rengine, kumaş türüne ve yıkama özelliğine göre gruplama odasında ya da ilgili alanlarda gruplandırılır. Leke tespit edilen ya da tamirat gerektiren çamaşırların ilgili birime yönlendirilmesi yapılır. Tesis çamaşırlarını yıkama işlemi yapılırken kumaşların özelliğine, türüne ve rengine uygun yıkama programları seçilir.

- **Pamuklular:** Oda tekstilleri (yatak takımları, havlular, bornozlar) çok kirli ise ön yıkamaya tabi tutulur. Ön yıkama gerektirmeyen beyaz çamaşırlar 60-70 derecede; renkliler ise 50-60 derecede renk koruyucu deterjanlar ile yıkanmalıdır (Görsel 2.15).
- **Ketenler:** Masa örtüleri, perdeler, servis peçeteleri gibi tekstil ürünleridir. Yıkama özellikleri pamuklu dokumalarda olduğu gibidir. Ön yıkama suyunun sıcaklığı 30-40 derece; ana yıkama suyunun sıcaklığı 40-60 derece arasında olmalıdır.
- **Yünlüler (Battaniyeler):** Yıkama ve durulama suyunun sıcaklığı 30-40 derece arasında olmalıdır. Yüksek sıcaklıkta yün deforme olur. Kesinlikle ağartıcı ve çamaşır suyu kullanılmamalıdır. Özel sıvı deterjan kullanılması uygundur.
- **İpekler (Özel Dekoratif Örtüler):** Mümkün olduğunca kuru temizleme yapılmalı, çamaşırhane- de yıkanması gerekiyorsa 30-40 derece arasında uygun programla yıkanmalıdır.
- **Sentetik Elyaf (Masa Alt Örtüleri, Yatak Koruyucular):** Yıkama suyunun sıcaklığı 50-60 derece arasında olmalıdır. 70-95 derece arasında ana yıkama yapılması uygundur.
- **Pamuklu-Polyester Karışımı (Masa Örtüleri, Perdeler):** Yıkama suyunun sıcaklığı 40 -60 derece arası olmalıdır.

Görsel 2.15: Temiz havlu ve bornoz

Konaklama işletmelerinde çalışanların kıyafetlerinin (üniformalarının), hizmet standardı ve çalışanların hijyenik, güzel görünmeleri açısından değişim ve yıkama işlemleri genel olarak şu şekilde yapılmaktadır:

- Çamaşırhane personeli, otel yönetiminin belirlediği üniforma değişim saatlerinde kirlileri alıp temizleri teslim eder.
- Departman üniformaları değişim programına göre pantolonlar iki günde bir, gömlekler her gün temizlenir.

- Üniformalar istenmeyen bir nedenden dolayı kirlenmişse bu programa uyulmaz ve değişim yapılır.
- Üniformalar çamaşırhane görevlisine teslim edilir.
- Üniforma değişimi için gelen çalışandan kirlisi alınır ve yerine çalışana temizini teslim edilir (Çalışanlara işe girişte üniformalar yedekli verildiği ve bunlara numaralandırma yapıldığından ilgili numara söylenerek temizini alınır.).
- Kirlili üniformalar teslim alınırken yırtık sökük vs. varsa not alınır ve ilgili birime gönderilir.
- Gruplama işlemi esnasında üniforma renk ve leke türüne göre ayrılır. Leke varsa leke çıkarma işlemi uygulanır (Görsel 2.16).
- Yıkama öncesinde makine kontrolü yapılır ve çamaşırlar makineye konur. Kesinlikle makineye kapasitesinin üzerinde çamaşır yüklemesi yapılmaz.
- Uygun deterjan ve kimyasallar konularak uygun program seçilir ve yıkama işlemi başlatılır.
- Yıkama programı bittikten sonra üniformalar makineden çıkarılarak kurutma bölümüne alınır.

Görsel 2.16: Leke çıkarma işlemi yapılması

BİLGİ KUTUSU

Etkili ve doğru yıkama için; zaman, ısı, mekanik aksiyon, kimyasal maddeler, yöntem ve eğitim gereklidir.

Çamaşırlar yıkanırken sık karşılaşılan bazı sorunlar, nedenleri ve çözüm yolları Tablo 2.4'teki gibi olabilir:

Tablo 2.4: Sorunlar, nedenler ve çözüm önerileri

Sorun	Nedenleri	Çözüm Yolları
Kirlerin iyi temizlenmemesi ve leke çıkarmada istenen sonucun alınmaması	Yanlış programda yıkama Lekeyi çıkarma işleminde yanlış yöntem kullanılması	Programı kontrol ediniz. Lekeye uygun yöntemi uygulayınız.
Renkli çamaşırlarda renk solması	Çamaşırdaki tekstil boyası kalitesiz olması Yüksek ısıda yıkama Kimyasalları bilinçsiz kullanma	Renk haslığını kontrol ediniz. Yıkama ısısının 60°C'den düşük olmasına dikkat ediniz. Doğru kimyasal kullanınız.
Beyaz çamaşırların boyanması	Renkli çamaşırlar ile birlikte yıkanması	Beyazları ayrı yıkayınız.
Çamaşırların sararması	Sudaki demir oranının yüksek olması Yüksek ısıda kurutma ve ütöleme Fazla miktarda kimyasal kullanma	Su tesisatını ve sudaki demir oranını kontrol ettiriniz. Isı ayarlarını düşürünüz. Kimyasalları ölçüsünde kullanınız.

2. ÖĞRENME BİRİMİ	ÇAMAŞIRHANE İŞLEMLERİ	2.5.1. UYGULAMA
KONU	TESİS ÇAMAŞIRLARINI YIKAMA	SÜRE: 60 Dakika

Görev: Tesis çamaşırlarından odalar bölümü çamaşırlarını yıkayınız.

Araç Gereç: İş kıyafeti, kalem, tesis çamaşırları, leke çıkarıcılar, deterjanlar, çamaşır makinesi.

Değerlendirme: Yapılacak çalışma, uygulamanın sonunda verilen ölçütlere göre değerlendirilecektir.

Yönerge: İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak kat hizmetleri odalar bölümünden toplanan çamaşırları yıkama işlemi yapınız.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Odalar bölümünden gelen çamaşırları gruplandırınız.
2. Lekeli olanlar var ise leke çıkarma işlemi yapınız.
3. Tamirat gerekenler ya da deforme olanlar varsa ilgili alana ayırınız.
4. Kumaş türüne ve cinsine uygun olarak deterjan ve kimyasalları hazırlayınız.
5. Makineyi kontrol ediniz.
6. Çamaşırları makine kapasitesine göre yerleştiriniz.
7. Çamaşırlara uygun yıkama programı seçiniz ve başlama tuşuna basınız.
8. Yıkama esnasında makineyi ara sıra kontrol ediniz.
9. Yıkama işlemi sona erdiğinde makineyi boşaltınız.
10. Yıkanan çamaşırları kurutma alanına alınız.

ÖĞRENCİNİN ADI VE SOYADI:	DEĞERLENDİRME						TARİH	.../.../20..
NUMARASI:	DEĞERLENDİRME ALANLARI	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini uyguladı.	Odalar bölümünden gelen çamaşırları grupladı.	Çamaşırlara uygun deterjan ve kimyasal uyguladı.	Çamaşırlara uygun yıkama programı seçti.	Yıkama işlemi sonrasında makineyi boşalttı.	TOPLAM	ONAY (İMZA)
	ALANLARA VERİLEN PUAN	20	20	20	20	20	100	
ÖĞRETMENİN ADI VE SOYADI:	TAKDİR EDİLEN PUAN							

2.6. KURUTMA İŞLEMLERİNİ YAPMA

Çamaşırların yıkama ve sıkma işlemi bittikten sonra kurutma aşamasına geçilir. Teknolojinin gelişmesi ile birlikte programlanabilen kurutma makineleri kullanıcıların hizmetine sunulmuştur. Yoğun bir kurutma işleminin yapıldığı çamaşırhanelerde sanayi tipi kurutma makineleri tercih edilmektedir. Bu makineler yük kapasitelerine göre farklılık göstermektedir. Genel olarak sanayi tipi kurutma makineleri 20, 40, 60 ve 110 kg çamaşır alma kapasitesine sahiptir. İşletmeler, kurutma işleminde çamaşırların cinsi ve kumaş türüne göre farklı yöntemler kullanmaktadır. Bu yöntemler ipte kurutma, sererek kurutma, gölgede kurutma vb.dir. Yeni teknolojik makinelerin gelişmesiyle işletmeler, kurutma işlemlerinde kurutma makinelerini tercih etmektedir. Bu durum iş yoğunluğunu en aza indirdiği gibi hem zamandan kazandırmakta hem de hijyen açısından fayda sağlamaktadır.

Kurutma işleminde kurutma simgelerine dikkat edilmeli, çalışılan ortamda iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri alınmalıdır.

Çamaşırların kurutulması sırasında dikkat edilmesi gereken bazı hususlar vardır.

- Beyaz pamuklular ve beyaz ketenler (çarşaf, yastık kılıfları vb.) ütülenmeyi zorlaştırmamak için tam olarak kurutulmamalı, bunların hafif nemli olmasına dikkat edilmelidir.
- İpekliler ve yünüler hassas çamaşırlar olduğu için kurutma makinelerinde kurutulmamalıdır. Kurutmak mecburiyetinde kalınırsa düşük ısıda kurutulmalıdır.
- Havlular, ütülenmeyeceği için yumuşak kalması için mutlaka kurutma makinesinde kurutulmalı ve nemli bırakılmamalıdır.
- Naylon, orlon gibi sentetikler düşük ısıda kurutulmalıdır.
- Çamaşırların daha kolay kurumaları için kurutma makinelerine kapasitelerinden fazla yük yüklenmemelidir (Görsel 2.17).
- Kurutma makineleri buhar ile kurutma yapıyorsa sürekli olarak buhar basıncının kontrol edilmesi gerekir.
- Çamaşırların kurutulmasında kullanılan kumaşın dokusuna göre kurutma süresi ve ısısı ayarlanmalıdır.
- Kurutma makineleri çalışırken kapağının açılmaması gerekir.
- Kurutma makinesi tamamen durmadan içerisindeki çamaşırlar boşaltılmamalıdır.
- Kurutma makinesinin çalışması esnasında oluşacak toz vb. kalıntılar için makine bağlantılarının iş güvenliği ve sağlığı tedbirleri doğrultusunda monte edilmiş olması gerekir. Kurutma makinesi çalışırken birden kapatılmamalıdır.
- Çamaşırlar kurutma makinesi içerisinde bırakılmamalıdır.
- Kurutma makinelerinin uzun ömürlü olması için rutin bakımları yapılmalı, filtreleri her gün kontrol edilmeli ve temizlenmelidir (Görsel 2.18).

Görsel 2.17: Kurutma makinesine yükleme yapma

Görsel 2.18: Kurutma makinesinin günlük temizlik kontrolü

2. ÖĞRENME BİRİMİ	ÇAMAŞIRHANE İŞLEMLERİ	2.6.1. UYGULAMA
KONU	KURUTMA İŞLEMİ YAPMA	SÜRE: 30 Dakika

Görev: İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda konuk havlularını kurutunuz.

Araç Gereç: İş kıyafeti, tesis çamaşırları, kurutma makinesi.

Değerlendirme: Yapılacak çalışma, uygulamanın sonunda verilen ölçütlere göre değerlendirilecektir.

Yönerge: Yıkanmış ve sıkma işlemi yapılmış olan konuk havlularına ütüleme yapılmadan, iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak kurutma işlemi yapınız.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Yıkanmış ve sıkma işlemi tamamlanmış olan havluları çamaşır makinesinden çamaşır arabalarına alınız.
2. Kurutma makinesi kapağını açınız ve içerisini kontrol ediniz.
3. Çamaşır arabası içerisinde herhangi bir çamaşır kalmamasına dikkat ediniz ve makineye yükleme yapınız.
4. Kurutma makinesini tam olarak doldurmayınız.
5. Kurutma makinesinin kapağının kapandığından emin olunuz.
6. Kurutma yapacağınız kumaş türüne göre ısı derecesini ve süresini programlayınız.
7. Kurutma yapacağınız kumaş dokusuna göre ısı derecesini ve süresini programlayınız.
8. Kurutma makinesini çalıştırınız.
9. Kurutma makinesinin program sonu geldiğinde makinenin durmasını bekleyiniz ve kapağını açarak kurutma işleminin başarılı olduğundan emin olunuz.
10. Tam istenilen şekilde kurutma işlemi yapılmamışsa kurutma işlemini tekrar ediniz.
11. Makine kurutma işlemini tamamladıktan sonra kapağını açınız ve havluları çamaşır arabasına boşaltınız.
12. Kurutma makinesi tekrar çalıştırılmayacaksa elektriğini panodan kapatınız.
13. Kurutulmuş olan havluları çamaşır arabası ile katlama bölümüne taşıyınız.

ÖĞRENCİNİN ADI VE SOYADI:	DEĞERLENDİRME						TARİH	.../.../20..
NUMARASI:	DEĞERLENDİRME ALANLARI	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini uyguladı.	Yıkanmış havluları çamaşır arabasına kurula uygun boşalttı.	Kurutma işlemine tabi tutulan kumaşa uygun ısı derecesini uyguladı.	Kurutma işlemine tabi tutulan kumaşa uygun programı uyguladı.	Kurutma işlemi sonrasında katlama bölümüne havluları kurula uygun taşıdı.	TOPLAM	ONAY (İMZA)
	ALANLARA VERİLEN PUAN	20	20	20	20	20	100	
ÖĞRETMENİN ADI VE SOYADI:	TAKDİR EDİLEN PUAN							

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki soruları okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi leke çeşidi olarak kabul edilebilir?
 - A) Granül sabun
 - B) Çamaşır suyu
 - C) Etil alkol
 - D) Makine yağı
 - E) Demir tutucu
2. Aşağıdaki kumaş çeşitlerinden hangileri için ön yıkama programı uygulanması gerekir?
 - A) Beyaz yünlüler
 - B) Beyaz ipekler
 - C) Beyaz sentetikler
 - D) Renkli yünlüler
 - E) Çok kirli ve beyaz pamuklular
3. Aşağıdakilerden hangisi leke çıkarmada uyulması gereken kurallardan değildir?
 - A) Leke oluştuğunda beklenmeli
 - B) Leke hemen kontrol altına alınmalı
 - C) Uygun kimyasallar kullanılmalı
 - D) Lekeye uygun teknik kullanılmalı
 - E) Leke çıkarma işlemi dıştan içe doğru yapılmalı
4. Aşağıdakilerden hangisi otel tekstili grubunda değildir?
 - A) Yatak takımları
 - B) Konuk çamaşırı
 - C) Masa örtüsü
 - D) Servis peçeteleri
 - E) Perdeler
5. Aşağıdakilerden hangisi kabuklu lekeler için örnek olarak verilebilir?
 - A) Sıvı yağ
 - B) Çay
 - C) Mum
 - D) Kahve
 - E) Küf

6. Aşağıdakilerden hangisi yumuşatıcıların faydalarından değildir?

- A) Ütülemede kolaylık sağlar.
- B) Durulamayı kolaylaştırır.
- C) Giysinin güzel kokmasını sağlar.
- D) Leke çıkarmak için kullanılır.
- E) Statik elektrik oluşumunu engeller.

7. Aşağıdakilerden hangisi düşük sıcaklıktaki kurutma simgelerindendir?

- A)
- B)
- C)
- D)
- E)

8. Aşağıdakilerden hangisi ipek kumaşlar için yıkama ısı dereceleri arasında yer alır?

- A) 30 °C - 40 °C
- B) 50 °C - 60 °C
- C) 60 °C - 70 °C
- D) 70 °C - 80 °C
- E) 80 °C - 90 °C

B) Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

9. Çamaşırların temiz, hijyenik, estetik olması ve bu özelliklerin çamaşırın kullanım ömrü boyunca sürdürülmesi için neler yapılmalıdır?

10. Çamaşırhanenin konaklama işletmeleri açısından önemini nedenleri ile birlikte açıklayınız.

11. Konaklama işletmelerinin faaliyetleri sırasında ne tür çamaşırlar kullanılır?

ÜTÜLEME İŞLEMİ

KONULAR

- 3.1. ÜTÜLEME ARAÇLARINI HAZIRLAMA
- 3.2. ÜTÜLEME İŞLEMİNİ YAPMA
- 3.3. ÇAMAŞIRLARI KATLAMA

TEMEL KAVRAMLAR

- Pres ütü
- El ütüsü
- Buhar kontrolü
- Yüzey kontrolü
- Kumaş türleri
- Manken ütü
- Silindir ütü
- Isı kontrolü
- Periyodik bakım
- Çamaşır katlama

HAZIRLIK SORULARI

1. Günlük hayatta ütüleme işlemine neden ihtiyaç olduğu konusundaki düşünceleriniz nelerdir?
2. Türünü bilmediğiniz bir kumaştan yapılan tekstil ürünü sizce nasıl ütülenmelidir?

3. ÜTÜLEME İŞLEMİ

Tekstil ürünlerindeki kırışıklıkları gidermek, düzgün durmalarını sağlamak amacıyla buhar, ısı ve basınç yardımıyla çalışan araçlara **ütü**; yapılan işleme de **ütüleme** denir. Temiz kokan çarşafların, lekesez yastık kılıflarının kusursuzluğu doğru ütüleme ile sağlanabilir. Ütülemenin ayrıca hijyen sağlamak gibi önemli bir işlevi de vardır. Hem görsel açıdan hem de sağlık açısından konukların memnuniyetine etki eden ütüleme için doğru araç gereci kullanmak, tanımak ve bu araç gerecin bakımını sağlamak önemli bir süreçtir.

3.1. ÜTÜLEME ARAÇLARINI HAZIRLAMA

İyi bir ütüleme için hangi ölçüde, ne kadar süre ile buhar, ısı ve basınç verilmesi gerektiği kumaşın cinsine göre belirlenir. Çok yüksek ısı kumaşın zarar görmesine veya ütüye yapışmasına neden olabilir.

3.1.1. Ütü Çeşitleri ve Özellikleri

Ütü çeşitleri genel olarak el ütüsü, pres ütü, şişirme ütü (manken ütü) ve silindir ütü olmak üzere 4 grupta incelenebilir.

- a) El Ütüsü:** Ev ve sanayi tipi olmak üzere iki çeşittir. Konaklama işletmelerinde bulunan çamaşırhanelerde genellikle sanayi tipi el ütüsü kullanılır (Görsel 3.1). Ütü tabanı paslanmaz çelikten yapılmıştır. İhtiyaç hâlinde altına teflon takılması mümkündür. Sanayi tipi ütüler genellikle özel donanıma sahip ütü masası üzerinde kullanılır. Bu ütü masalarında vakum ve ısıtma sistemi mevcuttur. Vakum sayesinde masa üzerindeki tekstil ürünün kayması engellendiği gibi ütüleme yapılan kumaşın soğutulması da sağlanır. Ütü masasının bu özelliğini aktif hâle getirmek için masanın altında bulunan bir pedaldan faydalanılır.

Görsel 3.1: El ütüsü

b) Pres Ütü: Ütü masası, ısınma özelliğine sahip kapaklı bir sistemden oluşur (Görsel 3.2). Tekstil ürünleri iki kapak arasında sıkıştırılarak basınç yardımıyla ütülenir. Pres ütünün iki türü vardır. İlk türünde masa kısmında keçe ve bez kaplaması mevcut olup üst kısmı düz metalden yapılmıştır. Diğer türünde ise hem alt hem de üst kısım bezle kaplıdır. Pres ütülerde, gömlek kolu gibi detayları düzeltmek için yardımcı araçlar kullanılabilir.

Görsel 3.2: Pres ütü

c) Şişirme Ütü (Manken Ütü): İnsan vücuduna benzer bir şekilde üretilmiş olan manken ütü, zor ütülen kıyafetlerin ütülenmesi amacıyla üretilmiştir (Görsel 3.3). Pantolon, ceket, mont, üniforma tarzındaki kıyafetlerin kolayca ütülenebilmesi için kullanılır. Şişirme ütülerde kıyafetin özelliğine göre parçaların takılabileceği kısımlar mevcuttur. Bu kısımlara giysilerin kol, bacak ve gövdeleri geçirilir. Basınçlı sıcak hava veya buhar verilerek bu kısımların şişmesi ile kırışıklıklarının açılması sağlanır. Bu işlem sonunda giysinin ütülenmesi ve düzgün görünmesi gerçekleşir.

Görsel 3.3: Şişirme (manken) ütü

d) Silindir Ütü: Nevresim takımı, masa örtüsü, peçete gibi düz tekstil ürünlerinin kurutulması ve ütülenmesi için kullanılan ütü çeşididir (Görsel 3.4). Piyasada, elle beslemeli ve otomatik beslemeli olarak iki türü bulunmaktadır. Elle beslemeli türde, silindir dönerken kumaşın personel tarafından kontrollü şekilde yönlendirilmesi gerekmektedir. Çamaşır sıkışması durumunda acil durdurma ve geri sarma düğmeleri mevcuttur. Otomatik beslemeli türde, çamaşırını sabitlemeye yarayan klipsler vardır. Ütüleme esnasında arada boşluk kalmayacağı için daha verimlidir. Saatte yaklaşık 200 çarşaf ütüleme kapasitesine sahiptir. Konaklama işletmeleri, konuk kapasitelerine göre farklı büyüklükte silindir ütü kullanabilir. Bu tip ütülerin bazı modellerinde otomatik katlama özelliği de bulunmaktadır.

Görsel 3.4: Silindir ütü

BİLGİ KUTUSU

Odun kömürü yakılan tava biçimindeki ütü, Çin'de bulunmuştur ve bundan neredeyse 2000 yıl öncesine aittir. Eski Yunanlar, MÖ 400 yılında keten kumaşlarda pili yapmak için silindir biçiminde ısıtılmış çubuktan oluşan bir tür ütü kullanmışlardı. İki tarafı vidalı pres ütüyü ise Romalılar geliştirdiler. Ütülenmiş ve ütüyle pili yapılmış elbise onlar için statü işaretiydi. İlk ütü sisteminde ısıtılmış ağır taşlar kullandılar. Daha sonraları demir plakaları ısıtarak düzleştirme işlemlerine başladılar. Uzun süre bu yöntem korunamadığı için demir plakaların iç kısımlarını oyarak kömür közü ile doldurdular (Görsel 3.5). Hindistan gibi bazı ülkelerde geleneksel olarak bu ütü hâlâ kullanılmaktadır.

Görsel 3.5: Kömür ütüsü

Elektrikli ütü 1888 yılında ABD'li Henry Seely (Henri Sili) tarafından icat edildi. H. Seely, iki çubuk karbon arasına kurmuş olduğu elektrik köprüsü sayesinde demirin ısınmasını sağlamıştır.

SIRA SİZDE

Ütü çeşitleri ve özellikleri ile ilgili bir afiş hazırlayınız. Hazırladığınız afişi sınıf panosunda sergileyiniz.

3.1.2. Ütünün Kullanıma Hazırlanması

Ütüleme işleminden istenilen sonuçların elde edilmesi için hazırlık aşamaları titizlikle takip edilmelidir. Genel olarak elektrik, buhar, ısı, ütü yüzeyi kontrolleri yapılarak işe başlanmalıdır.

- Ütüleme araçlarının ergonomik kullanımı için mümkünse yüksekliklerinin çalışanın boyuna uygun ayarlanması gerekmektedir. Ortalama 170 cm boy için ütüyle birlikte 100 cm yükseklik uygun olacaktır.
- Ütüleme araçları, kullanılmadan önce gözle kontrol edilmeli; kırık su kabı, çatlak tutma yeri ya da yıpranmış kablo varsa ütü çalıştırılmadan teknik servise bilgi verilmelidir.
- Sağlamlık kontrolünden sonra varsa şalterden elektrik açılmalıdır.
- Ütü tabanında, ütü yapılacak alanda leke yapabilecek maddelerin olup olmadığı kontrol edilmelidir.
- Ütü, üzerindeki **açma-kapama** tuşu ile açılmalıdır.
- Ütü açıldıktan sonra en düşük ısıya ulaşıncaya kadar beklenilmelidir. Silindir ütülerde ısı ayarının dengelenmesi için yaklaşık 5 dakika silindirin döndürülmesi gerekmektedir.
- Merkezî buhar sistemi kullanılıyorsa çalışmaya başlamadan önce kontrol edilmelidir. Buhar için su kazanı kullanılıyorsa elektrik sistemi aktif hâle getirilmeden kazana su konulması gerekir.
- Ütüler kullanıma hazır hâle geldiğinde genellikle kontrol panelinde bir uyarı ışığı yanar, bu uyarı gelmeden kullanıma başlanmamalıdır.

3.1.3. Ütülerin Kullanımında Dikkat Edilecek Hususlar

Ütüler; yüksek sıcaklık, buhar ve basınç ürettiğinden kullanımı esnasında dikkatli olmak gerekir. Ayrıca elektrik ve suyla çalıştıklarından ütülerin hasarlı ve bozuk parçaları hem çalışanlar hem de çalışma ortamı için tehlike oluşturabilir.

Ütülerde meydana gelen arızalar giderilmeye çalışılmamalı, ekibe bu arızalarla ilgili bilgi verilmelidir. Ütüler mutlaka kullanım talimatlarına uygun olarak çalıştırılmalı ve kullanılmalıdır.

Ütüleme işinde çalışacak personel, vücudunu 90 dereceden fazla döndürmeyecek şekilde askı, araba, sehpa gibi yardımcı araçları konumlandırmalıdır. Boya göre ayarlanmış ütülerde, daha sonraki zamanlarda sağlık problemleriyle karşılaşmamak için dik bir duruşla çalışmaya özen gösterilmelidir. Ütü işleminde buhar çok kullanıldığı için bu durum astım gibi rahatsızlıklara neden olabilir. Ayrıca ütülemede kullanılan kimyasallar da solunum yollarına zarar verebilir. Bu tür rahatsızlıkları engellemek için çalışma sırasında maske kullanmaya önem verilmelidir. Çalışma ortamı yeterli şekilde aydınlatılmış olmalıdır. Çalışma ortamında ütülerden yayılan ısı, buhar ve nem için yeterli havalandırma bulunmalıdır (Görsel 3.6).

Görsel 3.6: Çamaşırhanede çalışma ortamı

El ütülerinde ütü masası ısı ayarlıysa derecesine dikkat edilmelidir. Fazla ısı masanın kaplama kumaşına zarar verebilir. Ütünün kablosu ütüleme alanına gelmemelidir.

Manken ütülerde hızlı buhar çıkışına dikkat edilmeli, buhar çıkışından önce yeterli uzaklıkta durulmalıdır.

Pres ütülerde eller masadan çekildikten sonra üst kısım kapatılmalıdır. Eğer varsa kilit kısmı aktif hâle getirilmelidir.

Silindir ütülerde el koruma aparatı mutlaka aktif olmalıdır. Tekstil ürünleri ütüye verildikten sonra eller çekilmelidir. Ütüye yanlış verilen çamaşırlar geriye çekilmemelidir. Kırışıkları çekiş noktasından değil veriş noktasından düzeltmek gerekir. Yastık kılıflarını ve çarşafları açık tarafları ile ütüye vermek gerekir (Görsel 3.7). Kolalı tekstil ürünlerindeki kola artıkları silindire yapışabileceğinden kolalı tekstil ürünleri en son ütülenmelidir. Düğmeli çamaşırlarda düğmeler silindir tarafına gelecek şekilde yerleştirilir. Aksi takdirde düğmeler kırılabilir ya da kopabilir. Fermuar ya da metal kopçalı çamaşırlar silindir kapağını korumak için üzerlerine bir bez serilerek ütülenmelidir. Silindir ütülerle çalışırken bol kıyafetler giyilmemelidir. Aksi takdirde kol, kuşak gibi kıyafet parçaları silindir tarafından kapılabilir. Çalışmaya başlamadan önce yüzük ve bilezik gibi takılar çıkarılmalıdır.

Görsel 3.7: Silindir ütü ile çalışma

3.1.4. Ütülerin Periyodik Bakımı

Günlük bakım işlemine başlamadan önce ütünün tamamen soğumuş olduğundan emin olunmalıdır. Buhar kazanlı ütülerde kullanılan su, günlük olarak değiştirilmelidir. Kalıntılar (kola, deterjan artıkları gibi) ütünün ısı yayan yüzeylerine yapışabilir. Bu nedenle uygun bir bezle yetkili servisin önereceği parafin ya da mum yardımıyla temizlenmelidir. Pres ve silindir ütülerin günlük olarak tozları alınmalıdır. Kullanım yoğunluğuna göre keçelerin kontrolü yapıp yıpranmış olanların değişimi yapılmalıdır. Silindir ütülerin taşıyıcı şeritleri günlük olarak kontrol edilmelidir. Aylık ve yıllık bakımlar mutlaka yetkili servisler tarafından yapılmalıdır (Görsel 3.8).

3.2. ÜTÜLEME İŞLEMİNİ YAPMA

Konaklama işletmesinde pek dikkat çekmese de ütüleme işlemi daha önce belirtildiği gibi hizmetin kusursuzluğunu tamamlayıcı bir unsurdur. Bu nedenle tekstil ürünlerinin daha uzun süre kullanımına destek olmak için doğru ütü yapma tekniklerinin kullanılması gerekir.

3.2.1. Ütü Yapmanın Önemi

Konaklama işletmelerini tercih eden konukların beklentilerini yerine getirmek için kusursuz bir hizmet sunmak gerekir. İşletmenin tüm departmanları sorumluluklarını tam olarak yerine getirdiğinde kusursuzluk sağlanabilir. Ütülemenin doğru bir şekilde yapılması kişiler üzerinde olumlu bir izlenim bırakılmasına yardımcı olur.

Kirli çamaşırları temizlemek, onlara taze ve şık bir görünüm kazandırmaya yetmeyecektir. Ütüleme yapmak, tekstil ürünlerinde sadece kırışıklıkların giderilmesini sağlamakla kalmaz aynı zamanda tekstil ürünlerinin eskisinden daha yeni görünmesini de sağlar. Tekstil ürünlerinin kullanım ömrünü uzatır.

Kirli çamaşırların yıkanmasıyla belirli ölçüde hijyen sağlansa da birçok mikroorganizmanın bu süreçten kaçma ihtimali bulunmaktadır. Ütüleme işlemi sayesinde özellikle bakteri ve mantarların yüksek ısıya maruz kalarak ölmesi sağlanır.

Yıkama işleminden sonra tekstil ürünlerinin buruşuk olarak kullanımı rahatsızlık verir. Bu sebeple ütüleme güzel bir görünüm için önemlidir. Tekstil ürünlerini ütülemenin faydalarından biri de kumaşlarda meydana gelen çermeyi de ortadan kaldırmaktır. Tekstil ürünlerinde ütülendikçe yapısal bir düzelme ve esneme meydana gelir.

Ütülünen tekstil ürünleri daha az yer kaplayarak saklama ve depolama alanlarının etkili kullanımına yardımcı olur.

3.2.2. Çamaşırları Ütüye Hazırlama

Tablo 3.1: Uluslararası ütüleme sembolleri

Sembol	Ütüleme Talimatı	Açıklama
	Ütülenebilir.	Buharlı ya da buharsız herhangi bir ayarda ütüleme yapılabilir.
	Düşük ısı kullanılmalı (naylon, polyester gibi kumaşlar).	Buharlı ya da buharsız 100 - 110 °C ayarında ütüleme yapılabilir.
	Orta derece ısı kullanılmalı (yünlü, ipekli gibi kumaşlar).	Buharlı ya da buharsız 110 - 150 °C ayarında ütüleme yapılabilir.
	Yüksek ısı kullanılmalı (pamuk, keten gibi kumaşlar).	Buharlı ya da buharsız 150 - 180 °C ayarında ütüleme yapılabilir.
	Ütülemeye uygun değil.	
	Buharsız ütüleme yapılmalı.	Buhar kumaşa zarar vereceğinden verilen sıcaklıkta kuru ütüleme yapılabilir.

Ütülemede tekstil ürünün cinsi kadar hangi kumaştan üretildiği de önemlidir. Her kumaş cinsinin ısıya dayanıklılığı ve ütüleme derecesi birbirinden farklıdır (Tablo 3.1). Fazla ısı kullanıldığında kumaş, astar gibi malzemeler ütüye yapışarak kullanılmaz hâle gelebilir. Düşük ısı kullanımında ise istenilen net görüntü elde edilemez. Bu nedenle ütülenecek tekstil ürünleri yıkama işleminden sonra kumaş cinsine ve kullanım amacına göre ayrılarak ütülemeye gönderilmelidir. Kendi aralarında gruplandırılmış tekstil ürünleri düşük sıcaklıktan başlanıp yüksek sıcaklığa göre ütüleme işlemine devam edilmelidir. Ütülerin ve kullanılan tekstil ürünlerinin üzerinde sıcaklık ve buhar ayarı ile ilgili nokta sembolleri içeren hatırlatıcı uluslararası semboller bulunabilir. Bilgi etiketi bulunmayan kumaşları tanımak, doğru sonuçlar alma açısından önemlidir (Görsel 3.8).

Genel olarak ütüleme, kurutmanın son aşaması olarak görülür. Bu nedenle ütülenecek tekstil ürünlerinin en az %10 nemli olması tercih edilir.

Keten ve pamuklu gibi kumaşlar, dayanıklılık için sert liflerden oluşması ve çabuk kırışması nedeniyle ütülenmesi zor tekstil ürünleridir. Ütülemeden iyi sonuç alabilmek için bu kumaşların hafif nemli olmaları ve yüksek sıcaklıkta ütüleme yapılması gerekir.

İpekli ve yünlü kumaşlar, orta derece sıcaklıkta az nemli ya da tamamen kuru olarak ütülenmelidir.

Sentetik, naylon gibi kumaşlar düşük derecede ütülenmelidir.

Görsel 3.8: Bilgi etiketi

SIRA SİZDE

Kumaş cinsine göre ütüleme yaparken dikkat edilmesi gereken konularla ilgili bir afiş hazırlayınız. Hazırladığınız afişi sınıf panosunda sergileyiniz.

3. ÖĞRENME BİRİMİ	ÜTÜLEME İŞLEMLERİ	3.2.1. UYGULAMA
KONU	ÇAMAŞIRLARI ÜTÜYE HAZIRLAMA	SÜRE: 30 Dakika

Görev: İlgili birimlerden toplanan çamaşırları tekstil türüne ve kullanım alanına göre ütü için hazırlayınız.

Araç Gereç: İş kıyafeti, çeşitli tekstil ürünleri, ütü çeşitleri, ütü masası.

Değerlendirme: Yapılacak çalışma, uygulamanın sonunda verilen ölçütlere göre değerlendirilecektir.

Yönerge: Ütüleri çalışır duruma getiriniz. Çalışma esnasında iş güvenliği ve sağlığı tedbirlerine uyunuz.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. İş kıyafetinizi giyiniz.
2. Size verilen görev yerlerinize geçiniz.
3. İlgili birimlerde yıkanan çamaşırları ilgili ütüleme bölümlerine göre ayırınız.
4. Gruplama işlemine başlamadan önce hijyen kurallarına ve iş akış sürecine uyunuz.
5. Konuk tekstillerini el ya da pres ütü için işletme tekstillerini silindir ütü için ayırınız.
6. Ütüleri çalıştırmadan önce sağlamlığını kontrol ediniz.
7. Size verilen tekstil ürününe göre kullanacağınız ütünün elektrik bağlantısını yapınız.
8. Ütülerin ısı veren kısımlarında leke vb. kalmadığından emin olduktan sonra ütülerini çalıştırınız.
9. Ütü, düşük sıcaklığa gelene kadar bekleyiniz.

ÖĞRENCİNİN ADI VE SOYADI:	DEĞERLENDİRME						TARİH	.../.../20..
NUMARASI:	DEĞERLENDİRME ALANLARI	Kişisel temizlik ve hijyen kurallarını uyguladı.	Çamaşırları cinsine göre grupladı.	Çamaşırları büyüklüklerine göre grupladı.	Ütülerinin sağlamlık kontrolünü yaptı.	Ütülerin güvenli bir şekilde çalışmasını sağladı.	TOPLAM	ONAY (İMZA)
	ALANLARA VERİLEN PUAN	20	20	20	20	20	100	
ÖĞRETMENİN ADI VE SOYADI:	TAKDİR EDİLEN PUAN							

3.2.3. Ütüleme Teknikleri

Ütülenecek tekstil ürünün boyutu ve kullanım alanına göre ütü çeşitlerinden hangisinin kullanılacağı tespit edilir. Örneğin yatak takımları, masa örtüleri gibi mefruşat ürünleri için silindir ütü ya da pres ütü kullanılması, işlerin daha hızlı yapılması için uygun olacaktır. Ayrıca bazı silindir ütülerde otomatik katlama özelliğinin bulunması nedeniyle iş gücünden ve zamandan tasarruf sağlanır. Gömlek, pantolon gibi giysiler için genellikle el ütülerinin kullanımı tercih edilir. Üniforma, ceket gibi giysiler içinse şişirme ütü kullanımı tercih edilir. Konaklama işletmesinin imkânları ve büyüklüğü doğrultusunda mevcut olan ütüler ile en iyi ütüleme hizmeti verilmeye çalışılır.

Gömlek Ütüleme: Ütülenecek gömlekler kumaş özelliklerine göre gruplanmalıdır. Profesyonel ütülemede kol ve göğüs kısımları için ek aparatlar kullanılabilir (Görsel 3.9). Genellikle el ütüsü kullanılarak ütüleme yapılır. Gömlek ütüsü yapılırken şu noktalara dikkat edilmesi gerekir:

- Gömleğin kumaş özelliğine göre ütünün ısı ayarı yapılır.
- Ütüye gömleğin yakasından başlanmalıdır. Yakanın önce tersi sonra esas yüzü ütülenir. İkinci kez telanın yatması, sabit durması için ütü yakaya biraz daha sert bastırılmalıdır.
- Sağ veya sol omzu sırayla ütü masasına yerleştirilerek ütülenir.
- Sonra gömlek kaydırılarak sırt kısmına yani arka omuzlara geçilir, burada gömleğin pilisi varsa pili elle düzeltildikten sonra ütünün uç kısmıyla pilinin başlangıç kısmından yakaya doğru ütüleme yapılır. Ardından kalan omuz aynı şekilde ütülenir.
- Gömleğin kollarına önce manşetten başlanır. Manşetin önce iç kısmı, sonra asıl yüzü düz şekilde ütülendikten sonra manşet ilk hâliyle katlı şekilde bastırılarak ütülenir. Kollar da gömlek dikiş çizgisi alta gelecek şekilde ütülenir.
- Son olarak gömleğin beden kısmına geçilir. Ön bedende önce sağ olan kısım ütülenir. Kumaş üzerinde dairesel hareketler yapılmadan aşağı yukarı ütülenir. Gömlek ütü masasından çıkarılmadan kişi, gömleği kendine doğru çekerek sırt kısmına geçer. Aynı şekilde ütüleme yapılır. Sırtında pili varsa bu kısım elle düzeltildikten sonra pilinin başlangıç kısmından yakaya doğru ütüleme yapılır. Ardından yine gömleği kişi kendine doğru çekerek diğer bedene geçer. Ütüleme yapılırken düğmelerin üstüne ütü bastırılmamalıdır. Ütünün ucu kullanılarak düğmelerin etrafından ütülenmelidir.
- Ütü işlemi biten gömlek bekletilmeden askıya asılmalıdır.

Görsel 3.9: Kol manşeti ütüleme

Pantolon Ütüleme: Gömlek ütüsünde olduğu gibi ütülenecek pantolonlar kumaş özelliklerine göre gruplandırılmalıdır. Ütünün ısısı kumaş özelliğine göre ayarlanmalıdır. Pantolon ütüsü yapılırken şu noktalara dikkat edilmelidir:

- Öncelikle pantolonun bel kısmı ve cepleri tersinden ütülenir (Görsel 3.10).
- Bel bölümü ütü masasına geçirilir. Sırayla ön basenlerden biri, ardından arka basen, sonra da kalan ön basen ütülenir. Bu ütüleme işlemleri yapılırken pantolon ütü masasından çıkarılmaz. Ütülenen kısmı kişi kendine doğru kaydırır.
- Basenler ütülenirken iz yapmaması için cepler geri çekilir, ayrı ütülenir.
- Arka basende düğmeli bir cep varsa düğme kapatılarak ütülenir.
- Ütü tahtasının üzerine pantolonun bir paçası yerleştirilir ve paçadan ağa kadar olan kısım düz şekilde ütülenir, ardından diğer paça aynı şekilde ütülenir.
- Pantolona ütü hattı vermek için iç paça dikişi ve yan dikiş üst üste gelecek şekilde ütülenir.
- Ütülenen pantolon, ütü hattı olacak şekilde tutularak askıya asılmalıdır.

Görsel 3.10: Pantolon cebi ütüleme

Görsel 3.11: Ceket ütüleme

Ceket, Üniforma Ütüleme: Bu tür kıyafetler genellikle şişirme ütüde daha kolay ve düzgün ütülenir (Görsel 3.11).

El ütüsü kullanılacaksa şu noktalara dikkat etmek gerekir:

- Ceket ütüsüne de öncelikle küçük parçalardan başlanmalıdır. Ütülenecek ceketin kumaşına göre ütü ısısı ayarlanır.
- Ütülenmeye önce ceketin etek uçlarından ve yakasından başlanır. Yaka, ütü tahtasına yerleştirilir, yakanın tersi ardından asıl yüzü nemlendirilerek ütülenir.
- Ceket kolları kol tahtası ile omuzlar yardımcı aparat kullanılarak ütülenir.
- Ceketin etek ucu sağa gelmek üzere masaya yayıldıktan sonra yüzünden hafif nemlendirilerek ön yarı arka bedeni ve diğer ön yarı bedeni ütülenir.
- Cep kapaklarında iz oluşmaması için kapakların birkaç katlı bez üzerinden ütülenmesi gerekir.
- Ceketin arkası yırtmaçlı ise yırtmaç elle düzeltildikten sonra nemli bir ütü bezi kullanılarak yırtmaca ütü ile baskı yapılmalıdır. Gerekiyorsa ceket bir kere de tersinden çok hafif, nemli bir bezle aynı sıra kullanılarak ütülenmelidir. Ütü işlemi bittikten sonra kıyafetler uygun bir askıya asılmalıdır.

BİLGİ KUTUSU

Ütü kelimesi etimolojik olarak "ütük" biçimiyle Kaşgarlı Mahmut'un Dîvânı Lu-gâtî't-Türk kitabında yer alır. Kitapta ütü, "kızdırılarak elbiseye bastırılan bir demir parçasından ibaret bu alet" olarak tanımlanır. Bu durum, bize Orta Asya'da elbiselerin yıpranana kadar giyilmesi âdet olmasına karşın, Türk toplumunun bazı kesimlerinde ütü kullanıldığını düşündürmektedir. Kaşgarlı Mahmut, "Ol tonuğ ütüdi." (O elbisesini ütöledi.) yanında "Ol başığ ütti." (O başının saçlarını ütöledi.) cümlelerine kitabında yer vererek ütünün kullanım sahasının genişliğini de yansıtmıştır.

Ütünün Fransızca dâhil çoğu Batı dilinde hususi bir adı olmamasına karşın Türk dilinde bir adı vardır. Ütü kelimesinin Rusça, Farsça ve Balkan dillerine Türkçeden geçmiş olması ve bütün Altay dillerinde "ötüük" olarak bulunması; Türklerin Çinliler kadar olmasa da ütüye oldukça önem veren bir millet olduğunu göstermektedir.

Yatak Takımlarını Ütüleme: Nevresim, çarşaf ve yastık kılıflarından oluşan yatak takımlarının ütülenmesinde silindir ütü kullanılır. Çarşaf ve nevresimler ütünün büyüklüğüne göre iki personel tarafından ütüye yerleştirilmelidir (Görsel 3.12). Silindirden ısıtılmalı ütülerde iyi bir ısı transferi için ütülenecek tekstil ürünleri sağdan ve soldan ortalanarak orantılı şekilde ütüye yerleştirilmelidir.

Yastık kılıfları ebat olarak daha küçük olduğu için aynı anda birden fazla kılıf, silindir ütüye verilebilir. Yatak çarşafı eğer pres ütü ya da el ütüsü ile ütülenecekse şu noktalara dikkat etmek gerekir:

- Enine iki defa ikiye katlanır. Son katlamayı yaparken kumaş katı en alttaki kenardan 1-2 cm aşılır.
- Çarşaf bir defa daha katlanır. Bu defa kumaşın kenarları içeride kalmak üzere kumaş katları karşılaştırılır.
- Baş tarafı solda olmak üzere çarşaf, ütü masasına yayılır.
- Sağ taraf, sol tarafın üzerine ve 1-2 cm geride olmak üzere ikiye katlanarak ütülenir.
- Çarşaf, üç eşit parçaya bölünür; önce sağ taraf sola doğru, sonra sol taraf sağ tarafa katlanıp ütüleme yapılır.
- Çarşafın altta kalan kısmı çevrilip ütülenir.

Görsel 3.12: Silindir ütüde çarşaf ütüleme

Masa Örtüsü, Peçete, Kapak, Runner (Ranır) Ütüleme: Yiyecek, içecek departmanına ait tekstil ürünlerinin ütülenmesinde genellikle silindir ütü kullanılır. Bu çamaşırlar, leke tutmama ve görsel etki sağlama gibi bazı özellikleri nedeniyle farklı kumaşlardan imal edilmiş olabilir. Bu nedenle ütülerin sıcaklık ayarlarına dikkat etmek gerekir. Eğer pres ya da el ütüsü kullanılacaksa bu çamaşırlar elle düzeltildikten sonra tersinden ütülenmelidir (Görsel 3.13). İpek ve sentetik kumaştan olan masa örtüleri tersinden, ham ipekler kuruyken, işlenmiş ipekler ise nemliyken ütülenmelidir. İpek kumaşlara su ile püskürtme yapılması leke oluşumuna neden olabilir. Pamuklu ve keten masa örtüleri yüksek ısıda ütülenmelidir.

Görsel 3.13: Tersinden ütüleme

3. ÖĞRENME BİRİMİ	ÜTÜLEME İŞLEMLERİ	3.2.2. UYGULAMA
KONU	ÇAMAŞIRLARI ÜTÜLEME	SÜRE: 30 Dakika

Görev: Verilen tekstil ürününü kuralına uygun şekilde ütöleyiniz.

Araç Gereç: İş kıyafeti, çeşitli tekstil ürünleri, ütü çeşitleri, ütü masası.

Değerlendirme: Yapılacak çalışma, uygulamanın sonunda verilen ölçütlere göre değerlendirilecektir.

Yönerge: Verilen tekstil ürünün türüne göre uygun ütü seçip ütöleme işlemini uygulayınız. Çalışma esnasında iş güvenliği ve sağlığı tedbirlerine uyunuz.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. İş kıyafetinizi giyiniz.
2. Tekstil ürünü için uygun olan ütü seçiniz.
3. Ergonomik çalışma ortamı ayarlayınız.
4. Kumaş türüne göre ütünün ısı ve buhar ayarını yapınız.
5. Tekstil ürününü kuralına göre ütöleyiniz.
6. Ütülediğiniz tekstil ürününü katlama için hazırlayınız.

ÖĞRENCİNİN ADI VE SOYADI:	DEĞERLENDİRME					TARİH	.../.../20..
NUMARASI:	DEĞERLENDİRME ALANLARI	Kişisel temizlik ve hijyen kurallarını uyguladı.	Verilen tekstil ürününe uygun ütü seçimini yaptı.	Ütü kullanıma hazır hâle getirdi.	Tekstil türüne uygun ütöleme yaptı.	TOPLAM	ONAY (İMZA)
	ALANLARA VERİLEN PUAN	25	25	25	25	100	
ÖĞRETMENİN ADI VE SOYADI:	TAKDİR EDİLEN PUAN						

3.3. ÇAMAŞIRLARI KATLAMA

Çamaşırhaneye getirilip gerekli işlemleri yapılan tekstil ürünlerinin son aşaması katlamadır. Konuk çamaşırlarının genellikle ütülendikten sonra askıya asılıp konuk odalarına bırakılması sağlanır. Tesiste kullanılacak tekstil ürünlerinin ise yönetimin uygun gördüğü şekilde katlanması gerekmektedir (Görsel 3.14).

3.3.1. Katlamanın Önemi

Katlanmış çamaşırların kullanıma gitmeden önce saklanması ve depolanması söz konusudur. Katlanmış çamaşırların kat yeri dışa bakacak şekilde raflara yerleştirilmesi gerekir. Çamaşırları katlamak; çamaşırların depolarda kendilerine ayrılan bölümlerde, düzgün şekilde istiflenmelerini sağlayacak ve ihtiyaç hâlinde sayılmalarını kolaylaştıracaktır. Katlamanın belli bir standartta yapılması, bu tekstil ürünlerini kullanacak personelin işini de belli prosedürler doğrultusunda kolayca yapmasına yardımcı olacaktır. Konuk çamaşırlarının katlanması işleminin de çamaşırın özelliğine uygun şekilde yapılması gerekir.

Görsel 3.14: Katlanmış çamaşırlar

3.3.2. Çamaşırları Katlama Teknikleri

Çamaşırlarının doğru şekilde katlanıp sunulması konuğun verilen hizmetten memnun kalmasında etkili olur. Gömlekler, yatak takımları, havlular, masa örtüleri, peçeteler farklı tekniklerle katlanır.

Gömlek Katlama: Gömlek, pantolon gibi konuk kıyafetlerinin ütülendikten sonra hemen askıya asılması gereklidir. Bazen konuğun talebi doğrultusunda gömleklerin katlı hâlde teslimi gerekebilir. Böyle bir talep gelmesi durumunda şu hususlara dikkat edilmelidir:

- Gömleğin düğmeleri iliklenir.
- Gömlek, ön tarafı alta getirilip kolları açık şekilde düz bir zemine yatırılır.
- Gömleğin sağ tarafı içeri doğru yaklaşık 1/3 oranında katlanır.
- Gömleğin kol kısmı çapraz olarak aşağı gelecek şekilde katlanır.
- Aynı işlem gömleğin sol kısmı için de tekrarlanır.
- Gömlek eteğini gizlemek için küçük bir kat yapılır.
- Gömleğin boyutunu küçültmek için alt kenar, yakanın hemen altına gelecek şekilde ikiye katlanır (Görsel 3.15).

Görsel 3.15: Gömlek katlama aşamaları

Yatak Takımlarını Katlama: Günümüzde konaklama işletmeleri, katlama özelliği olan silindir ütülerini tercih etmektedir. Katlama fonksiyonu olmayan silindir ütülerde katlama işlemi, çamaşırhane personeli tarafından yapılmaktadır. Çarşafların ve nevresimlerin katlanması için iki kişi olmalıdır. Vale ya da maidlerin yatak yapımında işini kolaylaştırmak ve sabit bir yatak görünümü elde etmek için standart katlama şekli uygulamak gerekir. Standart katlama şekli şöyle yapılır:

- Yatak takımları önce boyuna ikiye katlanır. Daha sonra tekrar ikiye katlanır.
- Açık uçları iç kısma gelecek şekilde yatak takımları iki defa katlanır.
- Yastık kılıfları, çarşaflarla kat izinin uyumlu olması için enine ikiye katlanır.

Havlu Katlama: Günümüzde konaklama işletmeleri havlu katlama işini otomasyon ile yapmaktadır (Görsel 3.16).

Görsel 3.16: Katlama makinesi ile katlanan havlular

Otomatik katlama yapılmadığı durumlarda el ile katlama yapılması gerekir (Görsel 3.17). İşletme yönetimleri katlama şeklinde farklı tercihlerde bulunabilir. Genel olarak katlama yapılırken küçük havlular önce enine ikiye daha sonra tekrar ikiye katlanır. Büyük havlular şu sıralamaya uygun olarak katlanır:

- Enlemesine serilen havlu, alttan yaklaşık bir karışık bölümü yukarı paralel biçimde katlanır.
- Kat yerleri birbirine yakın olacak şekilde üst kısım katlanır.
- Havlunun dörtte bir parçası tam ortaya gelecek şekilde katlanır.
- Diğer tarafta kalan parça da ortaya doğru kenarlar birleşecek şekilde katlanır.
- Oluşan şekil tam ortasından katlanarak havlu, saklanmaya hazır hâle getirilir.

Görsel 3.17: Elde havlu katlama

BİLGİ KUTUSU

Kat hizmetleri personeli tarafından konuk odalarında şık ve estetik görünüm için havlulara çeşitli dekoratif şekiller verilebilir. En sık kullanılan dekoratif şekil, yeni evli çiftler için sevgi ve sadakatin sembolü olan kuğu modelidir (Görsel 3.18). Bu modelin yapım aşamaları şöyledir:

- Büyük boy havlu enine serilerek köşelerden çaprazlamasına ortaya doğru katlanarak üçgen oluşturulur.
- Geniş köşeler ortaya doğru yuvarlanır.
- Rulo hâline getirilmiş havluya Z şekli verilir.
- İsteğe göre farklı havlulardan kuyruk ya da yardımcı aksesuarlarla yüz yapılabilir.

Görsel 3.18: Kuğu şeklinde katlanmış havlu

Masa Örtülerini Katlama: F&B [Food and Beverage (Fud end Bevirıç)] personeli tarafından örtülerin kolayca serilmesi ve gerekli durumlarda değiştirilmesi için belirli kurallar dâhilinde katlanması gerekir (Görsel 3.19). Örtüler şekli ve boyutundan bağımsız olarak belirli şekillerde katlanmalıdır.

- Masa örtüsü uzunlamasına ikiye katlanır. Daha sonra uzunlamasına tekrar ikiye katlanır.
- Kat yeri içeride kenarlar dışarda kalacak şekilde enine ikiye katlanır. Aynı şekilde tekrar ikiye katlanır.

Görsel 3.19: Prosedürüne uygun katlanan masa örtüsünün açılması

Peçeteleri Katlama: Çamaşırhanede ütülenen peçeteler, önce boyuna sonra enine katlanır. Peçetenin üzerinde konaklama işletmesinin arması ya da işlemesi varsa bunun üstte kalmasına özen gösterilir.

BİLGİ KUTUSU

F&B personeli tarafından konuğun masasındaki kuverin şık ve estetik görünüm kazanması için peçetelere çeşitli dekoratif şekiller verilebilir (Görsel 3.20). Örnek bir modelin yapım aşamaları şöyledir:

- Tek kat açılmış peçete, uç kısımları yukarı gelecek şekilde üçgen katlanır.
- Sağ ve sol köşeler üst köşede birleştirilir.
- Aşağıdaki köşe önce yukarıya sonra yarısı kadar aşağıya katlanır.
- Sol ve sağ alt köşeler arkaya kıvrılarak birbirine tutturulur.
- Peçete, kuvereye yerleştirilmeden önce yan uzantılara şekil verilir.

Görsel 3.20: Restoranda peçete katlama

3. ÖĞRENME BİRİMİ	ÜTÜLEME İŞLEMLERİ	3.3.1. UYGULAMA
KONU	ÇAMAŞIRLARI ÜTÜLEME	SÜRE: 30 Dakika

Görev: Verilen tekstil ürününü kuralına uygun olarak katlayınız.

Araç Gereç: İş kıyafeti, çeşitli tekstil ürünleri.

Değerlendirme: Yapılacak çalışma, uygulamanın sonunda verilen ölçütlere göre değerlendirilecektir.

Yönerge: Tekstil ürünlerini cinsine, büyüklüğüne göre iş güvenliği ve sağlığı tedbirlerine uyarak katlayınız.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. İş kıyafetinizi giyiniz.

2. Ergonomik çalışma ortamı ayarlayınız.

3. Tekstil ürünü için uygun olan katlama yöntemini belirleyiniz.

4. Tekstil ürünü büyük ebatlıysa bir arkadaşınızdan yardım isteyiniz.

5. Tekstil ürününü kuralına göre katlayınız.

6. Katlanan tekstil ürününü depolama için hazırlayınız.

ÖĞRENCİNİN ADI VE SOYADI:	DEĞERLENDİRME						TARİH	.../.../20..
NUMARASI:	DEĞERLENDİRME ALANLARI	Kişisel temizlik ve hijyen kurallarını uyguladı.	Çamaşırı büyüklüklerine göre grupladı.	Çamaşırını cinsine göre grupladı.	Çamaşırını tekniğine uygun olarak katladı.	Çamaşırını ilgili birimlere göndermek üzere hazırladı.	TOPLAM	ONAY (İMZA)
	ALANLARA VERİLEN PUAN	20	20	20	20	20	100	
ÖĞRETMENİN ADI VE SOYADI:	TAKDİR EDİLEN PUAN							

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki soruları okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi için şişirme ütü kullanımı uygundur?

- A) Gelinlik
- B) Garson peçetesi
- C) Perde
- D) Şapka
- E) Yastık kılıfı

2. Sembolü aşağıdaki kumaş türlerinden hangisinin bilgilendirme etiketinde bulunur?

- A) Kadife
- B) Keten
- C) Polyester
- D) Sentetik
- E) Yün

3. Aşağıdaki sembollerden hangisi keten tekstil ürünlerinin ütülenme bilgisini gösterir?

- A)
- B)
- C)
- D)
- E)

4. Gömlek ütülmesinde doğru sıralama aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Beden – omuz – kol – yaka
- B) Kol – omuz – beden – yaka
- C) Kol – yaka – omuz – beden
- D) Yaka – kol – beden – omuz
- E) Yaka – omuz – kol – beden

5. Aşağıdakilerden hangisi ütülenin faydalarından değildir?

- A) Kırışıklar giderilir.
- B) Mikropların ölmesi sağlanır.
- C) Kumaşın ömrünü uzatır.
- D) Çamaşırlar daha az yer kaplar.
- E) Çamaşırların parlak görünmesini sağlar.

6. Pantolon ütülerken ütümeye hangi kısımdan başlanmalıdır?

- A) Bacak
- B) Basen
- C) Bel
- D) Cep
- E) Paça

B) Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

7. Çamaşırların temiz, hijyenik, estetik olması ve bunun çamaşırın kullanım ömrü boyunca sürdürülmesi için neler yapılmalıdır?

8. Çamaşırhane bölümü için ütü seçiminde nelere dikkat edilmelidir?

DEPOLAMA İŞLEMİ

KONULAR

- 4.1. ÇAMAŞIRHANE DEPOLARINI TEMİZLEME
- 4.2. ÇAMAŞIRHANE DEPOSUNU DÜZENLEME
- 4.3. FORMA İŞLEMLERİNİ YÜRÜTME

TEMEL KAVRAMLAR

- Depo
- Raf
- Havalandırma
- Aydınlatma
- Üniforma

HAZIRLIK SORULARI

1. Evinizde mevsimlik ve günlük kıyafetleri saklarken nasıl bir yol izlersiniz?
2. Personelin üniforma giydiği bir işletmede kullanılmış kıyafetlerin temizliği ve değişimi sizce nasıl olmalıdır?

4. DEPOLAMA İŞLEMİ

HAZIRLIK SORULARI

1. Evinizde mevsimlik ve günlük kıyafetleri saklarken nasıl bir yol izlersiniz?
2. Personelin üniforma giydiği bir işletmede kullanılmış kıyafetlerin temizliği ve değişimi sizce nasıl olmalıdır?

Konaklama işletmelerinde her departman, kendi görev alanıyla ilgili ve alanında ihtiyaç duyduğu araç gerecin depolamasını yapmaktadır. Örneğin yiyecek ve içecek departmanı (F&B), yiyeceklerin saklanması için soğuk hava depolarına sahiptir. Kat hizmetlerine bağlı olarak çalışan çamaşırhane ise tüm konaklama işletmesine ait tekstil ürünlerinin depolanmasından sorumludur. Ayrıca kat hizmetleri departmanının sorumluluğunda olan ilave makine, araç gereç, kayıp eşya, buklet malzemeleri, ekstra yatak gibi farklı malzemelerin bulunduğu depoları düzenleme, temizleme, iş ve işlemlerini yürütme sorumluluğu çamaşırhane birimine ait olabilir.

Kat hizmetleri departmanının günlük çalışma rutini içerisinde, oda ile ilgili iş ve işlemler için kullandığı kat ofisi adı verilen depolama alanları vardır.

Konaklama işletmelerinde, genellikle çamaşırhaneye bağlı, tüm konaklama işletmesinin kıyafetlerinin bulunduğu üniforma depoları da bulunur.

Çamaşırhane depolarına turizm sektöründe **çamaşır odası**, uluslararası literatürde de **linen room (linen rum)** adı verilir (Görsel 4.1).

Çamaşırhane depolarının büyüklüğü ve sorumluluğu altındaki işlere göre çamaşırhanede şu ekipmanlar bulunabilir:

- Açık ve kapalı raf sistemleri
- Askı sistemleri ve aparatları
- Personel masası
- Merdiven
- Temiz ve kirli çamaşırların taşınması için arabalar
- Çamaşır sepetleri
- Telefon ve bilgisayar
- Çalışma masaları vb.

Görsel 4.1: Çamaşır deposu

Ayrıca konaklama işletmesinin yapısına ve büyüklüğüne göre çamaşırhane depolarında başka iş ve işlemler yapılır. Bu iş ve işlemler şöyle sıralanabilir:

Toplama ve Taşıma: Konaklama tesisindeki kirli çamaşırların toplanmasını ve çamaşırhaneye taşınmasını içeren faaliyettir.

Gruplama ve Sayım: Çamaşır yıkama işlemini kolaylaştırmak için çamaşırlar; boyutuna, dokusuna, lekelerine ve rengine göre gruplandırılmalıdır. Kirli ve temiz çamaşırların değişimi ile kimyasal kullanım oranı gibi değerlerin doğru tespiti için sayım ve teslim tutanakları düzenlenmelidir.

Kontrol ve Muayene: **Kontrol**, değişimi yapılan tekstil ürünlerinin ürün sayılarının birbiriyle örtüşmesi için denetlenmesidir. Depolara giren ve çıkan kimyasalların miktarının eşit olup olmadığı da kontrol edilmelidir. **Muayene** ise kirli tekstil ürünlerinin teslimi sırasında yıpranma, leke gibi durumlarının belirlenmesi ve temiz ürünler teslim edilirken ideal temizliğin sağlandığının kontrol edilmesi işlemidir.

Güvenlik: Ürünlerin hatalı kullanımı ve depolanması sonucu oluşabilecek kazaları önleyici tedbirlerin alınmasını içeren işlemlerdir.

4.1. ÇAMAŞIRHANE DEPOLARINI TEMİZLEME

Depoların temiz ve düzenli olması, iş sağlığı ve güvenliği açısından çok önemlidir. Depo çalışanlarının ihtiyaç duyulan malzemeleri kolayca bulması veya onlara rahatlıkla ulaşması için temizlik ve düzenin önemi büyüktür. Depoların ve depolardaki donanımların temizliği için öncelikle bu alanların temel yapısı hakkında bilgi sahibi olmak gerekir (Görsel 4.2).

Görsel 4.2: Depo genel yapısı

Çamaşırhane depolarının konumları belirlenirken şunlar tercih edilir:

- Kat hizmetleri yönetim ofisine yakın bir konumda olması
- Konaklama işletmesinin arka girişine yakın bir konumda yer alması
- Gıda kokuları çamaşırlar tarafından kolaylıkla emilebileceği için mutfak gibi alanlardan uzakta bulunması
- Çamaşırların yıkandığı bölümle bağlantısının bulunması
- Ürünlerin sevkiyatını kolaylaştırmak için asansöre yakın bir yerde olması
- Güvenlik nedeniyle yalnızca bir giriş çıkış noktasının olması tercih edilir.

Depolama alanlarında doğal ışık miktarı genellikle çok az olur. Kullanılan aydınlatma sistemi ortamın ısısına etki etmeyecek özellikte olmalıdır. Bu nedenle genellikle yeterli aydınlatma sağlayan floresan lambalar tercih edilir.

Tekstil ürünlerinin depolandığı alanlarda hava sirkülasyonu için havalandırma sistemleri bulunmalıdır. Çalışanların sağlığı ve depolanan malzemenin kötü kokulardan uzak kalması için doğru havalandırma sistemi seçilmelidir. Ayrıca içerideki hava nemsiz olmalı ve yaklaşık 20 santigrat derecede sabit tutulmalıdır. Özellikle tekstil ürünlerinin depolandığı, dış ortama açılmayan pencerelerin bulunduğu ve klima cihazlarının kullanıldığı, havalandırması yetersiz iç ortamlar çeşitli sağlık sorunlarına neden olabilmektedir. Bu tür ortamlarda çalışan kişilerde deri, ağız ve burun içi kuruluğu, deri kızarıklıkları, zihinsel yorgunluklar, baş ağrısı, solunum yolu enfeksiyonları, öksürük, ses boğukluğu ve kısıklığı, mide bulantısı, baş dönmesi, kas seğirmesi ve tanımlanamayan alerjik reaksiyonlar gibi sağlık sorunları görülebilmektedir.

Depolama alanlarının zemini kolay temizlenebilir olmalı ancak kaygan olmamalıdır. Zeminler, yük arabalarının sessiz ve rahat hareket etmesini sağlayacak doğru malzeme ile yapılmalıdır. Bu nedenle depolarda genellikle sert ve taş zeminler kullanılır.

Depolama alanlarının duvarları; açık renkli, kolay temizlenebilir, boyalı olmalıdır. Duvarların rutubet almaması gerekir.

Depolarda kullanılan raflar, en geniş kullanım alanı sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır. Raflar duvara ve zemine sabitlenmiş olmalıdır. Zeminden en az 15 cm yükseklikte, ulaşılabilir şekilde yerleştirilmelidir. Uzun süre saklanacak malzemelere toz yerleşmesini engellemek için sürgü kapılı ya da perdeli raf sistemi tercih edilmelidir. Rafların derinliği yaklaşık 50 cm olmalıdır. Depolanacak malzemelerin özelliğine göre metal ya da ahşaptan yapılmış raflar kullanılmalıdır.

4.1.1. Depoların Temizliğinde Genel İlkeler

Silme, süpürme işlemleri yapılırken bel sağlığı açısından vücudun dik olmasına özen gösterilmelidir. Malzemeler yerden kaldırılırken ağırlığın bel yerine dizlere verilmesi gerekir. Kimyasal maddeler uygulanırken maske ve eldiven kullanılmalıdır. Bu türden maddeler cilde ya da göze temas etmişse cilt ya da göz bol su ile yıkanmalıdır. Omuz hizasından yüksekte bir alanda iş yapmak gerekiyorsa mutlaka merdiven kullanılmalıdır.

4.1.2. Raf ve Dolapların Temizliği

Toz alma işlemi yapılacaksa kuru veya nemli bir bez ile işlem yapılmalıdır. Periyodik genel temizlik yapılacaksa metal raflarda (Görsel 4.3) yüzey özelliğine uygun kimyasallar seçilmelidir. Kimyasalları kullanırken eldiven kullanımına özen gösterilmelidir. Özellikle köşe ve girintili alanların temizliğine dikkat edilmelidir. Bu alanlarda oksitlenme ve paslanma olmamasına dikkat edilmelidir. Ahşap raflarda (Görsel 4.4) yüzey özelliğine göre kimyasal ürünler kullanılmalıdır. Cilalı yüzeylerde cila koruyucu kimyasallar tercih edilmelidir.

Görsel 4.3: Metal raflar

Görsel 4.4: Ahşap raflar

4.1.3. Havalandırma ve Isıtma Sistemlerinin Temizliği

Havalandırma menfez yardımıyla yapılıyorsa kanatçıkların etrafındaki görünür kirler nemli bir bez yardımıyla temizlenebilir. Kanal içinde biriken partiküller, nem ve ısı etkisiyle oluşan mantar ve bakteriler depolara taşınarak hava kalitesinin düşmesine, hijyen şartlarının ortadan kalkmasına neden olur (Görsel 4.5). Kanal içi temizliği için profesyonel yardım alınabilir.

Görsel 4.5: Kirli havalandırma sistemi

Görsel 4.6: Klima bakımı ve temizliği

Havalandırma, klima kullanılarak yapılıyorsa klimanın yılda iki defa teknik bakımı ve temizliği yapılmalıdır (Görsel 4.6). Dış yüzeyi ve havalandırma kanalları nemli bir bezle silinmelidir. Temizliğe başlamadan önce elektrik bağlantısının kesilmesi gerekir.

Isıtma için petek sistemi kullanılıyorsa petek araları fırça yardımıyla temizlenmeli ve elektrik süpürgesinin dar ağızlı ucuyla süpürülmelidir.

4.1.4. Depo Donanımlarının Temizliği

Eşyaların tozunu almak için yapısına uygun olarak temizlik kimyasalları kullanılabilir. Toz alma işleminde toz fırçası, kuru ya da hafif nemli bez kullanılabilir. Elektrikli araçların temizliğinden önce fişinin çekili olduğundan emin olunmalıdır.

4.1.5. Zemin Temizliği

Taş zeminler günlük olarak kuru, geniş molla silinir. Paspaslama işlemine giriş noktasına en uzak yerden başlanılır. Islak paspas uygulaması yapılacaksa "Kaygan Zemin" uyarı levhası kullanılmalıdır (Görsel 4.7). Islak paspas uygulamadan önce zeminin süpürülmesi gereklidir. Kimyasal depolarında zeminde ya da raflarda sızıntı fark edilirse mutlaka nedeni araştırılmalıdır.

Görsel 4.7: Zemin temizliği

4.1.6. Depoların İlaçlanması ve Dezenfektasyonu

Tekstil ürünlerinin en önemli sorunu güvelenmedir. Güvelenmeyi önlemek amacıyla güvelere karşı kimyasal ilaçlar kullanmak, haşerelerle mücadele uygulamaları arasında en sıkıntılı olan ve takip gerektirenlerden biridir. Güveler için genel mücadele onlardan kaçınmaya yöneliktir. Güveler, elektrik prizlerinden, su tesisatlarına kadar çok farklı alanlarda görülebilmektedir. Depolarda güve görüldükten sonra sadece onları uzak tutmaya çalışmak yeterli olmamaktadır. Bu nedenle profesyonel bir destek almak gereklidir.

Diğer haşere ve fareler de çeşitli yollardan depolara girerek ürünlere zarar vermektedir. Depo içine yerleştirilen malzemelerin bakımsızlığı ve üst üste özensizce yığılması nedenleri ile depolarda her türlü böcek ve fare çeşidi yaşama imkânı bulabilmektedir. Konaklama işletmesine kutu içerisinde malzemeler gelebilmektedir. Bu kutuların kontrolü yapılmaz ise kutularla birlikte gelen yaşam formları, depo içerisinde üremeye ve yaşamaya devam etmektedir. Depo ilaçlama servisleri, görülen bu böcek türlerine göre farklı ilaç ve ilaçlama yöntemleri kullanmaktadır.

4. ÖĞRENME BİRİMİ	DEPOLAMA İŞLEMİ	4.1.1. UYGULAMA
KONU	ÇAMAŞIRHANE DEPOLARINI TEMİZLEME	SÜRE: 30 Dakika

Görev: Çamaşırhane deposunun zemin ve raf temizliğini yapınız.

Araç Gereç: İş kıyafeti, maske, eldiven, merdiven, toz fırçası, elektrik süpürgesi, mop, çeşitli özellikte bezler.

Değerlendirme: Yapılacak çalışma, uygulamanın sonunda verilen ölçütlere göre değerlendirilecektir.

Yönerge: Temizliği hijyen kurallarına uygun, iş sağlığı ve güvenliğine dikkat ederek yapınız.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Temizlikte kullanılacak araç gereç ve ekipmanları hazırlayınız.
2. Temizlenecek depoda havalandırma pencereleri varsa açınız. Hava akışını sağlayınız.
3. Temizlenecek zemin üzerinde ve raf önlerinde malzemeler varsa onları uygun alana alınız. Bu işlem için ergonomi kurallarına dikkat ediniz.
4. Rafları temizlemeden önce rafların duvara monteli olup olmadığını kontrol ediniz.
5. Raf temizliğinde kullanacağınız bez ve rafa uygun kimyasalları hazır ediniz.
6. Temizlik işlemine başlamadan kimyasal kullanacaksanız iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri kapsamında eldiven ve maske kullanınız.
7. Temizlik işlemine üst raflardan başlayınız.
8. Temizlenecek rafların boyu omuz hizasından yukarıda ise uygun merdiven kullanarak toz alma, silme ve temizleme işlemi yapınız.
9. Temizlenecek rafların özelliğine göre temizleme tekniği uygulayınız.
10. Temizleme işlemi yaparken özellikle rafların köşe kenarlarını iyice temizleyiniz.
11. Rafları yukarıdan aşağıya doğru sırası ile temizleyiniz.
12. Temizlenen raflara malzemeleri düzgün bir şekilde yerleştiriniz.
13. Rafların temizliğini ve yerleştirilmesini bitirdikten sonra zeminin temizliğine geçiniz.
14. Günlük temizlik için kuru mopla çıkış noktasına en uzak yerden başlayarak çıkışa doğru siliniz. Eğer yerler çok tozlu ise süpürme işlemi yapınız.
15. Islak paspas atılacaksa uyarı levhası koyunuz. Aynı şekilde çıkış noktasına en uzak yerden başlayarak çıkışa doğru paspas atınız.

ÖĞRENCİNİN ADI VE SOYADI:	DEĞERLENDİRME					TARİH	.../.../20..
NUMARASI:	DEĞERLENDİRME ALANLARI	İş sağlığı ve güvenliği prosedürüne uygun ekipmanları hazırladı.	Kişisel temizlik ve hijyen kurallarını uyguladı.	Rafları uygun şekilde temizleme işlemi uyguladı.	Zemin temizliğinde iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini uyguladı.	TOPLAM	ONAY (İMZA)
	ALANLARA VERİLEN PUAN	25	25	25	25	100	
ÖĞRETMENİN ADI VE SOYADI:	TAKDİR EDİLEN PUAN						

4.2. ÇAMAŞIRHANE DEPOSUNU DÜZENLEME

Konaklama işletmesindeki iş analizleri sonucu malzemelerin devir hızı belirlenir. Çamaşırhane depoları düzenlenirken malzemelerin kullanım sıklığı göz önüne alınmalıdır. Malzemeler saklama şartlarına uygun olarak depolanmalıdır. Depolardan malzeme giriş çıkışı kayıt altına alınmalı ve sadece yetkili personel tarafından işlem yapılmalıdır. Depolar düzenlenirken personelin rahat ve güvenli hareket edeceği bir ortam oluşturulmalıdır. Depolara malzemeler yerleştirilirken temel olarak üç sistem kullanılır:

Kullanım Sıklığına Göre Yerleştirme: Gündelik kullanılan malzemeler çıkışa yakın yerleştirilir. Mevsimsel kullanılan malzemeler ise çıkış yönüne ters yönde yerleştirilir.

Alma Kolaylığına Göre Yerleştirme: Sık kullanılan ama ağır malzemeler bel hizasında raflara yerleştirilmelidir. Az kullanılan ve daha hafif olan malzemeler üst raflara yerleştirilmelidir.

Sayma Kolaylığına Göre Yerleştirme: Her rafın önünde raf içeriğini belirten etiketler bulunmalıdır. "Raflara etiketlerde bulunan ifadeye aykırı malzemeler yerleştirilmemelidir." Malzemeler cinslerine ve birbirleriyle etkileşimlerine göre ayrılmalıdır.

SIRA SİZDE

Yaşadığınız yerde tüm kıyafetlerinizi kıyafet dolabına yerleştiriniz. Yerleştirme işlemi yaparken hangi hususlara dikkat ettiğinizi not alarak sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

4.2.1. Tekstil Ürünlerinin Depo Düzeni

Tekstil ürünleri öncelikle kullanılacak departmanlara ve kullanım amaçlarına göre raflardaki yerini almalıdır. Örneğin F&B departmanında kullanılan masa örtüleri, peçeteler ile kat hizmetleri departmanında kullanılan çarşafklar, yastık kılıfları ayrı raflarda yer almalıdır. Katlanmış tekstil ürünleri sayma kolaylığı açısından tek kat olan kısımları öne gelecek şekilde raflara yerleştirilmelidir (Görsel 4.8). Ayrıca tekstil ürünlerini bu şekilde yerleştirmek raflardan bu ürünlerin ütöleri bozulmadan alınmasını sağlar.

Görsel 4.8: Tekstil ürünlerinin raflara yerleştirilmesi

Masa örtüsü, çarşaf gibi nispeten ağır ağır olan ve sık kullanılan tekstil ürünleri bel hizasındaki raflara yerleştirilmelidir. Yastık kılıfı, peçete gibi hafif tekstil ürünleri üst ve alt raflara yerleştirilir. Taşınabilir merdivenle alınabilecek yükseklikteki raflara çok sık kullanılmayan tekstil ürünleri yerleştirilir. Uzun süre kullanılmayacak tekstil ürünleri kılıfla kaplanmalı ya da bu ürünler için perdeli toz geçirmez raf sistemi kullanılmalıdır (Görsel 4.9).

Görsel 4.9: Toz korumasının sağlanması

SIRA SİZDE

Tekstil ürünlerinin raflara yerleştirilirken dikkat edilmesi gereken hususlar konusunda hazırlayacağınız bir maket ile sınıfta arkadaşlarınıza sunum yapınız.

Sunumunuzu bir raf maketi hazırlayarak destekleyiniz.

4.2.2. Kimyasal Ürünlerinin Depo Düzeni

Kimyasal ürünlerin depolanmasında da genel depolama kurallarına ve ergonomik kurallara uyulması gerekir. Çamaşırhane operasyonlarının bir parçası olarak kullanılan birçok kimyasal ürün, insan sağlığı ve çevre için potansiyel tehlikeler oluşturmaktadır. Bu nedenle kimyasal ürünlerin depolanmalarından kullanımlarına kadar her aşamasında gereken özen gösterilmelidir. Kimyasal- larla çalışan personel de bu tehlikelerin farkında olup işletme prosedürleri doğrultusunda çalışmalıdır.

Çamaşırhanenin sorumluluğunda depolanan başlıca ürünler şunlardır (Görsel 4.10):

- Zemin temizleyiciler
- Yüze temizleyiciler
- Çamaşır deterjanları
- Kuru temizleme solüsyonları
- Sabunlar
- Ağartıcılar
- Çözücüler
- Emiciler
- Enzimler

Görsel 4.10: Depolanan kimyasal ürünler

Kimyasalların etiketlerinde yer alan bilgiler doğrultusunda depolanmaları gereklidir. Benzer etikete sahip ürünler depolarda birlikte saklanır (Görsel 4.11). Etkileşime girip tehlike oluşturabilecek kimyasallar mümkün olduğunca birbirinden ayrı yerlerde depolanmalıdır.

Görsel 4.11: Kimyasal ürünlerin üzerindeki etiketler

Kimyasalların depolanmasında konaklama işletmesinin sorumlulukları şunlardır:

- Etkili iş güvenliği ve sağlığı prosedürü geliştirmek ve uygulanmasını sağlamak.
- Tüm kimyasal paketlerin etiketlerinin olmasını sağlamak.
- Kimyasallar hakkında personeli bilgilendirmek.
- Kişisel korunma ekipmanları temin etmek.
- İlk yardım malzemelerini ulaşılabilir hâlde hazır bulundurmak.

Kimyasalların depolanmasında personelin sorumlulukları şunlardır:

- Kimyasalların etiketlerindeki bilgilendirmelere ve işletme prosedürlerine uygun davranmak.
- Depolama yöntemleri ile ilgili periyodik eğitimlere katılmak.
- İşletme tarafından temin edilen güvenlik ekipmanlarını kullanmak.
- Kazaları veya olumsuzlukları zaman kaybetmeden yetkililerle paylaşmak.
- Yetkisi olmayan kişilerin depolanan kimyasallara erişimine izin vermemek.
- Depodan çıkışını yaparken kimyasalları asla su şişesi gibi yiyecek içecek kaplarına koymamak.

BİLGİ KUTUSU

Kimyasallarla temas edilmesi durumunda;

Kimyasal temas eden yere merhem ya da sprey sürmeden cilt bol suyla en az 15 dakika yıkanmalıdır. Daha sonra hava alacak şekilde bandajlanmalıdır.

Gözlere temas etmesi hâlinde göz kapağı zorla açılarak su/göz solüsyonları ile en az 15 dakika yıkama işlemi uygulanmalıdır. Her iki göz de steril veya temiz bir yara bezi ile kapatılmalıdır.

4.2.3. Depo Giriş Çıkış Kayıtlarının Takip Edilmesi

Depo giriş çıkışlarının sürekli kayıt altına alınması sayesinde gerek stok kontrolü gerekse kayıp ve zayıf kontrolü her an yapılabilir. Bu kayıtlardan faydalanılarak konaklama işletmesinin ihtiyaç duyduğu raporlar hazırlanabilir. Depolarda düzenli olarak sayım yapılarak mevcut durum ile yapılan işlerin analizi yapılır. Konaklama işletmelerinin yapısına göre sayım işlemi, ayda bir ya da üç ayda bir yapılabilir.

Depo giriş çıkış işlemlerinde FIFO [First in First Out (förs in förs aut)] ilk giren ilk çıkar yöntemi uygulanır. Bu yöntemde depoya giren malzemelerin (örneğin çamaşırların) bekletilerek daha sonraki kullanımda verilmesi sağlanır. Tekstil ürünlerinde bu sistemin uygulanması kumaşın ekonomik ömrünü uzatacaktır.

Giriş çıkış işlemlerinde her işletme farklı prosedür uygulayabilir. F&B departmanına ait tekstil ürünlerinin değişim prosedürleri genellikle şu şekillerde uygulanır:

- **Birebir değişim;** bu yöntemde getirilen kirli çamaşır sayısı kadar temiz çamaşır teslim edilir.
- **Sayı tutarı;** bu yöntem önceden belirlenmiş miktarda günlük çamaşır teslimatı yapılır.
- **Doldurma;** periyodik olarak ya da belirli zaman aralıklarında depolardaki tekstil ürünlerinin belirli bir sayıya tamamlanmasıdır.
- **Talep yöntemi;** önceden talep fişi doldurularak istenilen miktarda çamaşır teslimatının yapılmasıdır. Ziyafet, düğün gibi özel organizasyonlarda kullanılan yöntemdir.

Odalarda kullanılan tekstil ürünlerinin değişim prosedürleri şu şekillerde uygulanabilir:

- Günlük olarak kat ofislerine dağıtım yapılabilir.
- Kat şefi günlük ihtiyaç doğrultusunda depodan talep edebilir.
- Birebir değişim yöntemi uygulanabilir.

Tüm değişimler kayıt altına alınır. Değişim veya talep fişleri en az iki nüsha hâlinde düzenlenir (Görsel 4.12).

Departman / Kat:			No.:
Tarih:/...../20....			
Saat: :			
Çamaşırın Cinsi	Kirli Çamaşır Miktarı	Temiz Çamaşır Miktarı	Açıklamalar
Teslim Eden: Adı Soyadı Görevi: İmza		Teslim Eden: Adı Soyadı Görevi: İmza	

Görsel 4.12: Değişim fişi örneği

4. ÖĞRENME BİRİMİ	DEPOLAMA İŞLEMİ	4.2.1. UYGULAMA
KONU	OTEL TEKSTİL ÜRÜNLERİNİ DÜZENLEME	SÜRE: 30 Dakika

Görev: Çamaşırhane deposundaki otel tekstil ürünlerini düzenleyiniz.

Araç Gereç: İş kıyafeti, otel tekstil ürünleri.

Değerlendirme: Yapılacak çalışma, uygulamanın sonunda verilen ölçütlere göre değerlendirilecektir.

Yönerge: Çamaşırhane deposundaki tekstil ürünlerini düzenleme işlemini ergonomi kurallarına uygun olarak yapınız.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Çamaşırhanede yıkanan, ütülen ve katlanan otel tekstillerini kullanılan birimlere göre ilgili raf önüne çamaşır arabası ile taşıyınız.
2. Odalar bölümü çamaşırlarını örneğin çarşafı, yastık kılıflarını, havluları ölçülerine göre raflara dizme işlemini yapınız.
3. Ürünleri raflara cinslerine göre ayrı ayrı yerleştiriniz.
4. Otel tekstillerini, raflara isim ve ölçüleri yazılmış olan etiketler ile belirlenen bölümlere yerleştiriniz. Bu şekilde yerleştirme çalışanların iş verimliliğini artıracaktır.
5. Raflara dizme işlemi yaparken sayım kolaylığı açısından ürünleri katlanmış kanatları öne bakacak şekilde koyunuz.
6. Yiyecek içecek bölümünde kullanılan masa örtüleri, banket örtüleri ve servis peçetelerini ayrı ayrı yerleştiriniz.
7. Rafları yerleştirme işleminde büyük ölçülerdeki otel tekstil ürünlerini genel olarak bel hizasındaki bölümlere yerleştiriniz.
8. Hafif tekstil ürünlerini üst katlara koyunuz.
9. Uzun süre kullanılmayacak tekstil ürünü varsa bunları kılıflara koyarak üst bölümlere yerleştiriniz.

ÖĞRENCİNİN ADI VE SOYADI:	DEĞERLENDİRME						TARİH	.../.../20..
NUMARASI:	DEĞERLENDİRME ALANLARI	Kişisel temizlik ve hijyen kurallarını uyguladı.	Otel tekstillerini ölçülerine göre yerleştirmeyi uyguladı.	Otel tekstillerini cinslerine göre yerleştirmeyi uyguladı.	Çarşafı yerleştirirken katlanmış kanatlarını öne bakacak şekilde yerleştirmeyi uyguladı.	Çalışırken iş sağlığı ve güvenliği prosedürlerini uyguladı.	TOPLAM	ONAY (İMZA)
	ALANLARA VERİLEN PUAN	20	20	20	20	20	100	
ÖĞRETMENİN ADI VE SOYADI:	TAKDİR EDİLEN PUAN							

4. ÖĞRENME BİRİMİ	DEPOLAMA İŞLEMİ	4.2.2. UYGULAMA
KONU	KİMYASAL ÜRÜNLERİN DÜZENLENMESİ	SÜRE: 30 Dakika

Görev: Çamaşırhane deposundaki kimyasal ürünleri düzenleyiniz.

Araç Gereç: İş kıyafeti, temizlik kimyasalları.

Değerlendirme: Yapılacak çalışma, uygulamanın sonunda verilen ölçütlere göre değerlendirilecektir.

Yönerge: Depodaki rafların düzenlenmesinde hijyen kurallarına uymanızın iş sağlığı ve güvenliği kapsamında çalışmanızın, sizlerin sağlığı ve iş verimliliği açısından önemli olduğunu unutmayınız. Kimyasal ürünleri yerleştirme işlemi yaparken dikkatli olunuz.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Ürünleri raflara yerleştirirken ürünlerde sızıntı olup olmadığını kontrol ediniz.
2. Kimyasalları cinslerine göre ayırınız.
3. Kilogramı fazla olan ürünleri alt katlara yerleştiriniz.
4. Kimyasal ürünleri etiketlerindeki bilgiler doğrultusunda yerleştiriniz.
5. Rafları FIFO yöntemini uygulayarak düzenleyiniz.
6. Rafları düzenlerken ürün etiketlerinin öne bakmasına dikkat ediniz.

ÖĞRENCİNİN ADI VE SOYADI:	DEĞERLENDİRME							TARİH	.../.../20..
	NUMARASI:	DEĞERLENDİRME ALANLARI	Kişisel temizlik ve hijyen kurallarını uyguladı.	Kimyasalları ölçülerine göre yerleştirmeyi uyguladı.	Kimyasalları cinslerine göre yerleştirmeyi uyguladı.	Kimyasalları etiketi öne bakacak şekilde yerleştirdi.	FIFO yöntemini uyguladı.	Çalışırken iş sağlığı ve güvenliği prosedürlerini uyguladı.	TOPLAM
	ALANLARA VERİLEN PUAN	20	20	20	10	10	20	100	
ÖĞRETMENİN ADI VE SOYADI:	TAKDİR EDİLEN PUAN								

4.3. FORMA HİZMETLERİNİ YÜRÜTME

Üniforma, TDK Güncel Türkçe Sözlük'te; aynı işi yapanların giydikleri, tüzükle belirtilmiş, bir örnek giysi olarak tanımlanmaktadır (Görsel 4.13). Konaklama sektöründe çalışan çoğu personele üniforma verilir. Genellikle konaklama işletmelerinde kat hizmetleri departmanı, çalışanların üniformalarından sorumlu bölümdür. İşe kabul edildiğinde her personele en az iki üniforma verilir.

Görsel 4.13: Personel üniformaları

Personel için üniforma kullanmak, şu nedenlerden dolayı çoğu konaklama işletmesinde çok önemlidir:

- Personelin bakımlı görünmesini sağlar.
- Konaklama işletmesinin bir atmosfer yaratmasına veya imaj oluşturmaya yardımcı olur.
- Konuğun personelin görev alanlarını bilmesine yardımcı olur.
- Personel ve konukları ayırt etmeye yardımcı olur.
- Kıyafet tasarımı doğru yapılırsa personele rahatlık sağlar.
- Personele kuruma aidiyet ve bağlılık duygusu aşılar.
- Takım çalışması ruhunu ve aidiyet duygusunu geliştirir.
- Personelin kendi kıyafetleri ile yapamayacakları işleri üstlenmeleri daha kolaydır.
- Bazı üniformaların koruyucu rolü vardır.
- Bazı üniformalar kullanıcıya prestij kazandırır.

SIRA SİZDE

Konaklama işletmesine farklı departmanlarda çalışan personellere ait formalar hakkında bir görsel sunum hazırlayınız.

4.3.1. Forma Deposu Genel Yapısı

Üniforma odasında çalışmayı düzenli hâle getirmek için ihtiyaç duyulan temel araç gereç şunlardır:

- Takım elbiseler, suit takımlar gibi katlanarak yerleştirilemeyen üniformaları asmak için asma alanları (Görsel 4.14)
- Ayırıştırılmadan önce ve sonra kirli üniformaları saklamak için sepetler veya kutular
- Eşarplar, şef şapkaları, şef ceket düğmeleri, kemerler, çoraplar gibi tek tip aksesuarların saklanması için değişim tezgâhının altında veya yanında raflar
- Katlanmış ve asılı eşyaların taşınması için arabalar veya mobil sehpa
- Üniformaları kontrol etmek ve onarmak için çalışma masaları
- Üniformanın kişiye uyarlanması için dikiş odası ve bir deneme odası
- Küçük rötuş işleri için ütü masaları ve el ütöleri
- Kıyafetler için elbise kılıfları, kumaş temizliğinde kullanılan fırçalar

Görsel 4.14: Aski alanları

Konaklama işletmesinde kullanılan üniformalar askılara yerleştirilirken sırasıyla şu özellikleri dikkate alınır:

- Departman
- Kullanım sıklığı
- Renk
- Sezonluk giyim

4.3.2. Forma Takip Sistemleri

Konaklama işletmeleri, personelin forma değiştirme sürecini takip etmek amacıyla çeşitli kod yöntemleri belirleyebilir. Forma takibi yazılı dokümanlar ya da bilgisayar sistemleri üzerinden yapılabilir.

En sık görülen takip yöntemi personelin departman, unvan ve personel numarasının birlikte kullanılmasıdır. Bu yöntemde öncelikle her departmana bir numara ataması yapılır (örneğin ön büro 1, kat hizmetleri 2 gibi). İkinci aşamada personelin yönetim kademesindeki yeri belirtilir (ön büro müdürü 1, kat şefi 3 gibi). Son olarak personele bir numara ataması yapılır (Örneğin kat hizmetleri departmanında vale olarak çalışan Ahmet için 3-6-22 gibi bir kod oluşturulabilir.).

Bazı durumlarda personelin departmanı harfle belirtilip diğer kodlar rakamlarla numaralandırılır (Örneğin HK-069-3). Bu kodlamada "HK" harfleri kat hizmetleri departmanını belirtir. "069" personelin departmandaki numarasını ve sondaki "3" ise bu personelin kaçınıcı üniforması olduğunu ifade eder.

Askılarda kullanılan numaralar ile personele verilen numaraların örtüşmesi takip sürecinde kolaylık sağlar. Üniforma deposunda çalışan personelin, depodaki karışıklığı önlemek için üniformaların değişim işlemlerini ve aksılara yerleşim işlerini titizlikle yapması gerekir.

Standart üniformaların sadece beden numarası ve departmana göre ayrılması da mümkündür. Her değişim işlemi mutlaka kayıt altına alınır. Konaklama işletmesinin uygulayacağı üniforma değişim yöntemleri şunlardır:

- Personel üniformaları değişiminde sıklıkla birebir değişim yöntemi kullanılır. Personel kullanılmış üniformasını teslim ederek temizlenmiş üniformasını teslim alır.
- Personel iş çıkışı kirli üniformasını teslim eder ve karşılığında üniforma değişim fişi alır. Bir sonraki işe gelişinde fişi teslim edip temiz üniformasını alır.
- Üniforma odası sorumlusu, uygun bir zamanda tüm personel dolaplarını açan bir ana anahtar (master key) kullanarak kirli kıyafetleri alıp temiz kıyafetleri personelin dolabına bırakır. Bu yöntem personel mahremiyetini ihlal ettiği için tercih edilen bir yöntem değildir.
- Personel kirli üniformalarını dolabının dışına asar. Üniforma sorumlusu bunları toplayıp yerine temizlerini asar.

4.3.3. Yeni İşbaşı Yapan Personelin Forma Teslim Alma İşlemleri

Üniformalar, insan kaynakları departmanında düzenlenen personel kıyafet zimmet formu verilir (Görsel 4.15). İşe yeni alınan personelin kendi adına düzenlenmiş bu belgeyi imzalaması gerekir. Daha sonra çalışana üniforma kodu oluşturulur. Değişim prosedürü personele açıklanır. Çalışacağı departmana ait kıyafet, beden ölçülerine uygun olarak üniforma odasından verilir.

Personel Kıyafet Zimmet Formu			
Personelin Adı Soyadı		İşe Başlama Tarihi	
Departman / Unvan		Üniforma Teslim Tarihi	
Üniforma Cinsi		Üniforma Adedi	Açıklamalar
Gömlek			
Ceket / Yelek			
Takım			
Pantolon			
Bone / Üniforma			
İsimlik			
Yukarıda belirtilen kıyafetleri teslim aldım. Zimmetli olarak aldığım bu kıyafetleri eskimesi veya otelden ayrılmam durumunda teslim edeceğimi, teslim edemediğim takdirde bedelini ödeyeceğimi beyan ediyorum.			
Teslim Eden		Teslim Alan	
Adı Soyadı / İmza	Tarih:	Adı Soyadı / İmza	Tarih

Görsel 4.15: Kıyafet zimmet formu

4.3.4. Forma Değişimi İşlemleri

Üniforma odası tüm vardiyalarda tüm çalışanların erişimine açık olmalıdır. Bu nedenle çoğunlukla 07.00 - 19.00 saatleri arasında açık olacaktır. Sabah vardiyası, sabah 07.00 veya 07.30'da işe başlamadan önce üniforma değişimi yapabilir. Akşam vardiyası, mesai sırasinda saat 19.00'dan önce herhangi bir zamanda üniformalarını değiştirebilir. Gece vardiyasının işe başlama saatinde üniforma odası kapalı olduğu için gece vardiyası, üniformalarını mesai bitiminde değiştirebilir.

Konaklama işletmeleri üniforma değişimi ile ilgili farklı prosedürler belirleyebilirler. Ancak genel işleyiş şu şekildedir:

- Üniforma hareketleri, üniforma odası sorumlusu tarafından kayıt altında tutulur.
- Üniforma teslim alınırken ve teslim edilirken üniformada herhangi bir hasar olup olmadığı kontrol edilir.
- Birebir esasına göre yeni forma teslim edilirken kirli olan teslim alınır.
- Bazı konaklama işletmelerinde yoğunluk olmaması durumunda farklı departmanlara belirli günlerde değişim öngörülebilir.
- Kirli takım alınmasına rağmen aynı anda temiz üniforma verilmemesi durumunda, teslim alınan eşyaların detayları ile bir üniforma değişim fişi düzenlenebilir. Personel yeni takım almak istediğinde, makbuzu teslim ederek belirtilen kıyafetleri alır.
- Personel, üniformalarını iyi durumda tutmaktan sorumludur. Kirli ya da yıpranmış üniforma işlem görmemişse personel durumu amirine bildirmelidir.
- Personel her vardiya sonunda üniforma değişimini kendisi yapmalıdır (Görsel 4.16).
- Değişim saatine yetişemeyen personel, işin gereği hariç üniformasını konaklama işletmesi dışında çıkarmamalı ve günlük hayatında kullanmamalıdır.
- Kirli üniformalar parça, bölüm, kumaş, kirlilik derecesi vb. göre gruplandırıldıktan sonra yıkamaya gönderilmelidir.
- Kullanılmaz olduğu tespit edilen tüm üniformalar, sayım çizelgelerindeki gerekli yerlere işlendikten sonra kullanım dışı bırakılmalıdır.
- Üniforma envanteri en az üç ayda bir yapılmalıdır.

Görsel 4.16: Personel üniforma değişimi

4. ÖĞRENME BİRİMİ	DEPOLAMA İŞLEMİ	4.2.3. UYGULAMA
KONU	FORMA HİZMETLERİNİN YÜRÜTÜLMESİ	SÜRE: 30 Dakika

Görev: Personel üniforması değişim işlemlerini gerçekleştiriniz.

Araç Gereç: İş kıyafeti, personel üniforması, kalem, kâğıt, elbise askısı, etiket.

Değerlendirme: Yapılacak çalışma, uygulamanın sonunda verilen ölçütlere göre değerlendirilecektir.

Yönerge: Depodaki rafların düzenlenmesinde hijyen kurallarına uyanızın, iş sağlığı ve güvenliği kapsamında çalışmanızın sizlerin sağlığı ve iş verimliliği açısından önemli olduğunu unutmayınız.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. İş kıyafetinizi giyiniz.
2. Teslim alma ve teslim etme çizelgesini oluşturunuz.
3. Oluşturduğunuz çizelgeyi üniformayı teslim almaya gelen arkadaşınızla birlikte doldurunuz.
4. Kullanılmış üniformayı teslim etmeye gelen arkadaşınızla birlikte kontrol ediniz.
5. Kullanılmış üniformada hasar vb. belirtilmesi gereken durum var ise çizelgeye işleyiniz.
6. Kullanılmış üniformayı kirli arabasına yerleştiriniz.
7. Temiz üniformayı birlikte kontrol ederek teslim ediniz.
8. Çizelgedeki uygun yerleri doldurunuz.

ÖĞRENCİNİN ADI VE SOYADI:	DEĞERLENDİRME						TARİH	.../.../20..
NUMARASI:	DEĞERLENDİRME ALANLARI	Kişisel temizlik ve hijyen kurallarını uyguladı.	Teslim alma ve etme çizelgesini gerekli başlıklar ile oluşturdu.	Teslim alma ve verme çizelgesini uygun şekilde doldurdu.	Üniformayı teslim alırken ve teslim ederken gerekli kontrolleri tam olarak uyguladı.	Çalışırken iş sağlığı ve güvenliği prosedürlerini uyguladı.	TOPLAM	ONAY (İMZA)
	ALANLARA VERİLEN PUAN	20	20	20	20	20	100	
ÖĞRETMENİN ADI VE SOYADI:	TAKDİR EDİLEN PUAN							

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki soruları okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Çamaşırhane deposunda çalışan Ahmet Bey, bir haftadır süren baş ağrısı ve hâlsizlik şikâyetiyle iş yeri hekimine başvurmuştur.

Buna göre Ahmet Beyin yaşadığı sağlık sorunun sebebi aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Ortam havalandırmasının arızalanması
- B) Bir hafta önce değiştirilen aydınlatmanın yetersiz olması
- C) Giydiği üniformanın hareket kabiliyetini engellemesi
- D) Bir haftadır gece geç saatlere kadar dizi izlemesi
- E) Çalışırken ergonomi kurallarına uymaması

2. Aşağıdakilerden hangisi depolara malzemeler yerleştirilirken uyulması gereken kurallardan biridir?

- A) Ağır malzemeler üst raflara yerleştirilir.
- B) Sık kullanılan malzemeler kapıya en uzak noktaya yerleştirilir.
- C) Küçük ebatları ürünler raflarda arka kısımlara yerleştirilir.
- D) Tüm malzemeler rastgele raflara yerleştirilir.
- E) Birbiriyle etkileşime girebilecek kimyasallar mesafeli olarak yerleştirilir.

3. Konaklama işletmelerinde depo giriş çıkış takibi için aşağıdaki yöntemlerden hangisi uygulanır?

- A) LIFO (Last In First Out)
- B) FIFO (First In First Out)
- C) Ortalama alma
- D) Elimize ilk geleni kullanma
- E) Son kullanma tarihine bakma

4. Personelin üniforma giymesi konaklama işletmeleri için önemlidir çünkü

Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde bu cümleyi doğru bir şekilde tamamlayan bir ifade yer almamaktadır?

- A) Konaklama işletmesinin imajını belirlemede üniforma önemlidir.
- B) Konaklama işletmesinde çalışan personele aidiyet duygusu kazandırır.
- C) Bazı üniformaların kimyasal kullanımı gerektiren işlerde koruyucu rolü vardır.
- D) Personelin mesai sonrasında konaklama işletmesinin tanıtımını yapmasını sağlar.
- E) Konaklama işletmesi içerisinde konuk ve personelin ayırt edilmesini sağlar.

5. Aşağıdakilerden hangisinde konaklama işletmesinde kullanılan üniformalar askılardaki yerini alırken dikkat edilmesi gereken kriterlerden değildir?

- A) Ait olduğu departman
- B) Kullanım sıklığı
- C) Rengi
- D) Ait olduğu personelin yaşı
- E) Yazlık ya da kışlık oluşu

B) Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

6. Konaklama işletmeleri üniforma belirlerken yıkama ve ütülüne konularında hangi hususlara dikkat etmelidir?

7. Çamaşırhane depolarında çalışacak personelin kişilik özellikleri neler olmalıdır?

D	
deforme:	Biçimi, kalıbı bozulmuş.
dermatit:	Deride görülen her çeşit iltihaplı hastalık.
E	
egzama:	Tende kızartı, kaşınma, sulanma, kabuk bağlama vb. doku bozukluklarıyla kendini gösteren ve bulaşıcı olmayan bir deri hastalığı.
emici:	Emme özelliği olan.
enfeksiyon:	Organizmada hastalığa yol açan mikrop, virüs, parazit vb. etkenlerin genel veya yerel gelişmesi, yayılması.
enzim:	Bir kimyasal tepkimeyi gerçekleştiren ve onu hızlandıran, çoğunlukla protein yapısında olan organik madde.
F	
F&B:	Yiyecek içecek hizmetleri departmanının kısaltması.
K	
kesi:	Kesilmiş yer.
konteyner:	Taşımalık.
L	
ieke:	Kirliği gösteren iz.
M	
maid:	Kat hizmetleri departmanında çalışan bayan personel.
manşet:	Gömleğin kol ağzına geçirilen, genellikle çift katlı kumaştan yapılan bölüm.

N	
nano dezenfeksiyon:	Virüslere ve bakterilere karşı %99.99 etkili, %100 bitkisel içeriğe sahip ve nano gümüş teknolojisi ile üretilmiş dezenfektan ile gerçekleştirilen bir sterilizasyon işlemidir.
P	
pansuman:	Yara temizliği ve bakımı.
pili:	Kumaş, kâğıt vb.nde bir bölümün öbürünün üzerine getirilmesiyle oluşturulan kıvrım.
protez:	Takma.
R	
runner:	Uzun dar bir biçime sahip dikdörtgen şeklindeki örtü.
S	
sinüzit:	Ateş, baş ağrısı, burun tıkanıklığı ve akıntısı ile beliren yüz sinüslerinin iltihaplanması.
T	
tela:	Kumaşla astar arasına konularak giysinin dik durmasını sağlayan kolalı bez.
V	
vale:	Kat hizmetleri departmanında çalışan erkek personel.

1	Acar, D. (2003). <i>Konaklama İşletmelerinin Çamaşırhanelerinde Uygulanan Yıkama Yöntemlerinin Yıkama Kalitesi Üzerine Olan Etkilerinin İncelenmesi</i> (Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
2	Akoğlan Kozak, M., Çiçek, D. (2005). Kat Hizmetlerinde HACCP Uygulaması Üzerine Bir Model Önerisi. <i>Turizm Araştırmaları Dergisi</i> , 16 (1), 31-45.
3	Albayrak, A. (2008). <i>Tekstillerinin Temizlik ve Bakımını Kendisi Yapan ve Dışarıda Yapılan Konaklama İşletmelerinde Müşterilerin Tekstil Ürünlerinin Temizlik ve Bakımına İlişin Görüşlerinin ve Karşılaştıkları Sorunların Saptanması</i> (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Üniversitesi Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.
4	Aucamp, M. (2016). <i>Housekeeping and Linen Management, International Federation of Infection Control</i> .
5	Bayram V. (2011). Saç ve Saçlı Derinin Sağlığını Etkileyen Faktörler. <i>ABMYO Dergisi</i> , 22, 66-70.
6	<i>Çamaşırhane İşlemleri 12 Ders Bilgi Formu</i> (2020). Ankara.
7	Çiçek, D.(2019). <i>Kat Hizmetleri Uygulamaları El Kitabı</i> , Detay Yayıncılık, Ankara.
8	Depiné, H. (2020). <i>Laundry's Process Optimization: A Case Study in a Five Star Hotel</i> , Master Thesis, Universidade Do Porto.
9	Emir, Gökhan. (2019). <i>Otel İşletmelerinde Kat Hizmetleri</i> , Nobel Yayıncılık, Ankara.
10	Gökmen, K. (2020). <i>Yüzey Aktif Madde İçeren Çamaşırhane Atık Sularının Elektrokoagülasyon Yöntemi İle Arıtımı ve Geri Kazanım Potansiyeli</i> , Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Düzce.
11	Hak-İş Konfederasyonu. (2017). <i>Mesleki Eğitim Yoluyla Mültecilerin Sosyal Entegrasyonu Projesi, Çamaşırhane Görevlisi Kursu Eğitim Programı</i> , Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği, Ankara.
12	Hickman, A. (2012). <i>Maintain and operate an industrial laundry</i> . Association of South Asian Nations.
13	İsfendiyaroğlu, H. (2001). <i>Otel İşletmelerinde Çamaşır Hizmetlerinin Temizlik Firmalarına Verilmesi Üzerine Muğla Yöresinde Bir Alan Araştırması</i> (Yüksek Lisans Tezi). Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
14	Kazanlı, vakumlu ütü masası kullanım kılavuzu. (tarih yok). Malkan Makina San. ve Tic. Ltd Şti.
15	Kesgin, M. (2005). <i>Otel İşletmelerinde Dış Kaynak Kullanımı: Antalya'da Faaliyette Bulunan 4 ve 5 Yıldızlı Otellerde Bir Araştırma</i> (Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Antalya.
16	<i>Konaklama ve Seyahat Hizmetleri Alanı Çerçeve Öğretim Programı</i> (2020). Ankara.
17	Kozak, A.M. (2017). <i>Otel İşletmelerinde Kat Hizmetleri Yönetimi</i> , Detay Yayıncılık, Ankara.

18	Piyal, Y.B., Güzel, M. (2019). <i>Konaklama ve Yeme İçme İş yerlerinde Sağlık ve Güvenlik</i> . Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim Araştırma Merkezi. Ankara: ESEM Medya Prodüksiyon, Organizasyon, Yayın Tic. Ltd. Şti. 2. Baskı.
19	Sanayi tipi silindir ütü kullanım kılavuzu. (tarih yok). Miele Professional.
20	Seymen, O, Erdem, B, Gül M.(2017) <i>Konaklama İşletmelerinde Çağdaş Kat Hizmetleri Yönetimi</i> , Detay Yayıncılık, Ankara.
21	<i>Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları 11. Baskının Tıpkıbasımı</i> . (2019). Ankara.
22	Uluk, B. (2005). <i>Çamaşır Makinesinde Jet Sistem Teknolojisi İle Düşük Sıcaklıkta Etkin Yıkama</i> , Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
23	Yıldız, B. (2011). <i>İngilizce All Inclusive/Her şey Dâhil</i> . Ankara: Delta Kültür Yayınevi.
24	Yıldız, Ş. (2011). Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinin Örgüt Yapılarının Mekanik-Organik Örgüt Yapısı Bağlamında İncelenmesi (Tezsiz Yüksek Lisans Bitirme Projesi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Isparta.
25	Vatansever, N. (1996). <i>Büyük Otel İşletmelerinde Kat Hizmetleri Departmanı Yönetim ve Organizasyonu</i> (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
26	Victoria, S. (2005). <i>Smart Water Laundry Training Notes and Workbook</i> , Launderette Association of Australia.

Not: Kaynakça, "APA 6.0 Yazım Kuralları ve Kaynakça Gösterme Biçimi"ne göre düzenlenmiştir.

Aşağıdaki karekod aracılığı ile görsel kaynakça ve genel ağ kaynakçasına ulaşabilirsiniz.

<http://kitap.eba.gov.tr/karekod/Kaynak.php?KOD=2880>

1. ÖĞRENME BİRİMİ: İŞ ORGANİZASYONU

ÇOKTAN SEÇMELİ

1 - C	2 - D	3 - A	4 - B	5 - E	6 - E
-------	-------	-------	-------	-------	-------

2. ÖĞRENME BİRİMİ: YIKAMA İŞLEMİ

ÇOKTAN SEÇMELİ

1 - D	2 - E	3 - A	4 - B	5 - C	6 - D	7 - E	8 - A
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

3. ÖĞRENME BİRİMİ: ÜTÜLEME İŞLEMİ

ÇOKTAN SEÇMELİ

1 - A	2 - E	3 - D	4 - D	5 - E	6 - B
-------	-------	-------	-------	-------	-------

4. ÖĞRENME BİRİMİ: DEPOLAMA İŞLEMİ

ÇOKTAN SEÇMELİ

1 - D	2 - E	3 - B	4 - D	5 - D
-------	-------	-------	-------	-------

